

PROJEKT

UCHWAŁA NR XL/256/2022

RADY GMINY ŁYSOMICE

z dnia 15 lutego 2022 r.

w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łysomice na lata 2022 – 2026

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 i 1834) oraz art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. u. z 2021 r. poz. 2268 i 2270 oraz z 2022 r. poz. 1 i 66) **uchwała się, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się do realizacji na lata 2022-2026 Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Łysomice, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

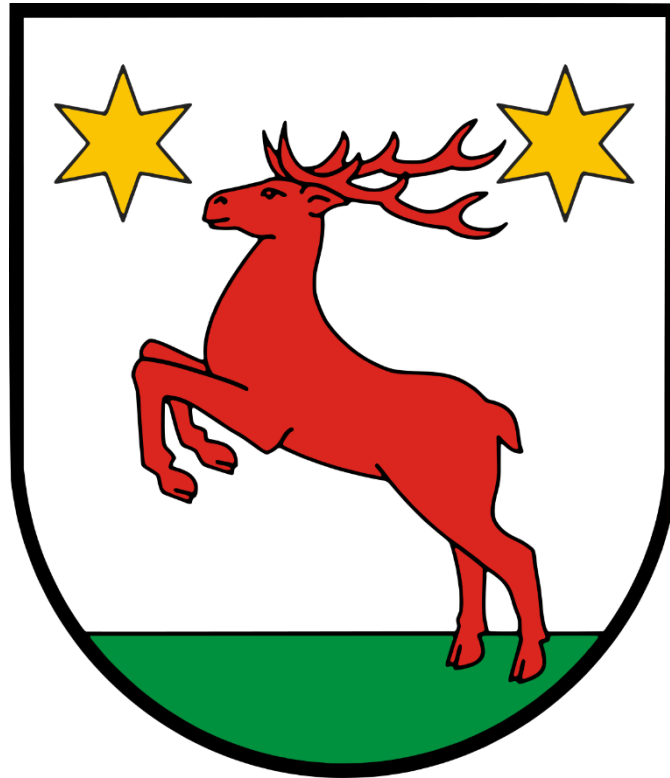
§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Łysomice

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Robert Kożuchowski

Załącznik
do uchwały Nr XL/256/2022
Rady Gminy Łysomice
z dnia 15 lutego 2022 r.

STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY ŁYSOMICE
NA LATA 2022-2026

Łysomice, 2022 r.

SPIS TREŚCI

I.	Wstęp.....	3
II.	Podstawy prawne opracowania Strategii.....	6
1.	Główne ramy prawne	6
2.	Powiązanie z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla.....	7
III.	Proces uspołeczniania, słownik pojęć oraz uczestnicy	15
1.	Proces uspołeczniania	15
2.	Słownik pojęć.....	15
IV.	Misja oraz Wizja	17
V.	Charakterystyka środowiska społecznego.....	18
	Informacje ogólne	18
	Szkolnictwo podstawowe.....	19
	Pomoc społeczna.....	20
	Bezrobocie.....	20
VI.	Diagnoza Problemów Społecznych.....	23
3.	Badania.....	23
	Problematyka badania	23
2.	Metodologia badania	25
	Opis metody i próby badawczej	25
	Narzędzia badawcze	26
3.	Badanie dorosłych mieszkańców na terenie Gminy.....	27
	Struktura badanej próby	27
	Problem alkoholowy z perspektywy dorosłych mieszkańców.....	30
	Problem nikotynowy z perspektywy dorosłych mieszkańców	38
	Problem narkotykowy z perspektywy dorosłych mieszkańców.....	41
	Problem przemocy z perspektywy dorosłych mieszkańców	47
	Postrzeganie problemów społecznych przez mieszkańców Gminy.	53
	Strefa społeczna.....	56
4.	Badanie dzieci i młodzieży na terenie gminy Łysomice	63
	Struktura badanej próby	63
	Problem alkoholowy z perspektywy dzieci i młodzieży	64
	Problem nikotynowy z perspektywy dzieci i młodzieży	70
	Problem narkotykowy z perspektywy dzieci i młodzieży.....	74
	Profilaktyka z perspektywy dzieci i młodzieży.....	81

Problem przemocy z perspektywy dzieci i młodzieży	86
5. Badanie sprzedawców na terenie gminy Łysomice	93
Struktura badanej grupy	93
Problemy społeczne z perspektywy sprzedawców	94
6. Wnioski i rekomendacje	102
VII. Analiza SWOT oraz dane prospektywne	113
1. Analiza SWOT	113
2. Dane prospektywne (określenie podstaw wizji Strategii)	118
Pomoc społeczna	118
Profilaktyka rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii	119
Edukacja publiczna, kultura, samoorganizacja społeczności lokalnej	120
VIII. Cele główne strategii, cele szczegółowe i ich realizacja	122
1. Cele główne strategii	122
2. Cele operacyjne i ich realizacja	123
IX. Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią	128
X. System zarządzania i aktualizacji strategii	130
Podmioty zarządzające realizacją strategii	130
Instrumenty realizacji strategii	130
Monitoring i ocena wdrażania strategii	131
Aktualizacja strategii	132

I. WSTĘP

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, każda gmina w Polsce ma obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Podstawową intencją tworzenia takiej strategii jest wskazanie działań o charakterze planistycznych, których głównym celem jest dążenie do integracji osób (mieszkańców) i rodzin zamieszkujących daną gminę. Wskazana integracja ma w tym kontekście szerokie - społeczne znaczenie, które należy definiować jako dążenie do zespolenia i zharmonizowania mieszkańców danej społeczności lokalnej, poprzez intensyfikację ich kontaktów. Szczególną uwagę w procesie konsolidacji społecznej zwraca się na osoby, które chcą zmieniać siebie oraz swoje otoczenie, jak również osoby dotknięte różnego rodzaju dysfunkcjami.

Warto przytoczyć definicję pojęcia „problem społeczny” – w ujęciu R. Marisa jest to: „ogólne wzory zachowania ludzkiego lub warunków społecznych, które są postrzegane jako zagrożenia dla społeczeństwa przez znaczącą liczbę ludności, przez silne grupy, bądź przez charyzmatyczne jednostki, oraz które mogą być rozwiązane czy też którym można jakoś zaradzić”¹. Z kolei, według K. Fryszackiego, warunkiem determinującym zaistnienie problemu społecznego jest stan świadomości. Pojawiające się i narastające poczucie niepokoju, zagrożenia, sprzeciwu to mechanizm identyfikowania problemów oraz nadawania im społecznego charakteru². W świetle tych definicji muszą pojawić się cztery istotne elementy, aby można było mówić o problemie społecznym:

- problem społeczny jest zjawiskiem niepożądanym,
- wywołuje krytykę znacznej liczby ludzi,
- jest zjawiskiem możliwym do przewyciężenia,
- można go przewyciężyć przez zbiorowe działanie.

Realizacja celu jaki wynika z konieczności stworzenia strategii gmina może realizować przy wykorzystaniu posiadanej infrastruktury, poprzez jej rozbudowę, bądź wykorzystanie infrastruktury należącej do innych podmiotów w drodze porozumień. Szczególne znaczenie ma także współpraca z podmiotami niepublicznymi, w tym organizacjami pozarządowymi.

¹ K. Fryszacki, Socjologia problemów społecznych, Warszawa 2009, s. 20.

² K. Fryszacki, Problemy społeczne [w:] Encyklopedia socjologii, tom III, Warszawa 2000, s. 205.

W rozwiązywaniu problemów społecznych najbardziej efektywna w perspektywie ostatnich lat jest nauka niezbędnych umiejętności do radzenia sobie z problemami. To właśnie ta metoda będzie podstawą realizacji celów strategicznych. U wielu osób, zwłaszcza w okresie transformacji ustrojowej i gospodarczej następuje spiętrzenie problemów prowadzące do apatii, wycofania się, alienacji. W konsekwencji, bardzo często pożądane staje się stworzenie profesjonalnego systemu edukacji i aktywizacji obywatelskiej ze szczególnym uwzględnieniem udziału społeczeństwa w spotkaniach integracyjno-kulturalnych. Kolejnym obszarem projektowania działań rozwiązujących problemy społeczne jest pomoc społeczna oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Część osób, mimo pomocy w wyżej wymienionych obszarach, dalej ma problemy. Przyczyną takiego stanu są najczęściej problemy związane z nadużywaniem środków psychoaktywnych (alkohol bądź narkotyki).

Wobec powyższego, uznać należy iż w polskich realiach, problemami społecznymi, jakie najczęściej i najsilniej dają o sobie znać są: alkoholizm, narkomania, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz wykluczenie społeczne. Problemy te wymagają różnego rodzaju działań oraz indywidualnego podejścia. Nie sposób jednak nie dostrzec, że część z nich może się wzajemnie przenikać i łączyć (i w rzeczywistości tak niestety jest). Priorytetem jest oczywiście przeciwdziałanie tego rodzaju zagrożeniom, ale także podejmowanie działań prowadzących do ograniczania tych problemów w miejscach gdzie one już występują. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w środowisku lokalnym powinna zatem zajmować się działaniem w obszarach:

- edukacja publiczna, kultura, samoorganizacja społeczności lokalnej
- pomoc społeczna, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, pomoc osobom niepełnosprawnym i starszym
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii.

Osoba lub rodzina „z problemami”, której udzielono pomocy w tych obszarach, będzie bardziej zmotywowana do aktywności w życiu społecznym z adekwatnym poczuciem wartości, mająca świadomość współodpowiedzialności za rozwiązywanie problemów, które spotkała.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego. W ogólnym rozumieniu oznacza sposób osiągania wyznaczonych celów poprzez sterowanie procesem rozwoju, integracji, polityki społecznej. Istotą strategii jest zatem dochodzenie do porozumienia społecznego, minimalizując sytuacje konfliktowe.

Jest to formuła kształtowania strategii elastycznych, otwartych i dynamicznych wobec przyszłości.

Reasumując, można stwierdzić, że strategia stanowi instrument umożliwiający podejmowanie decyzji zarówno w najbliższym okresie, jak i w odległej perspektywie. Zasady realizacji polityki długofalowej określają cele strategiczne i zadania związane z ich realizacją, działania i decyzje zarówno w najbliższym okresie, jak i decyzje w dalszym okresie powinny być podejmowane na podstawie niniejszej strategii. Trzeba jednak zaznaczyć, że strategia jest dokumentem „żywym” co wynika ze zmienności oraz stopnia nasilenia poszczególnych problemów społecznych.

II. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA STRATEGII

1. Główne ramy prawne

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 17. ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2020 r. poz. 1876 ze zm.). Ustawa o pomocy społecznej określa:

1. zadania w zakresie pomocy społecznej,
2. rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich przyznawania,
3. organizację pomocy społecznej,
4. zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.

Według ustawy pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mająca na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie problemów społecznych w przyszłości. Są to m.in.:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 ze zm.);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119);
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r., poz. 111, ze zm.);
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2021 r. poz. 877 ze zm.);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 ze zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1249);

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 ze zm.);
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2021 r. poz. 1100 ze zm.);
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 176);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 573);
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 685);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 1285 ze zm.);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r., poz. 1057 ze zm.).

Oprócz wspomnianych aktów prawnych przy realizacji strategii może zachodzić potrzeba odwołania się również do ustaw i aktów wykonawczych z zakresu ochrony zdrowia, oświaty i edukacji publicznej, budownictwa socjalnego.

2. Powiązanie z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla

Niniejsza Strategia jest jednym ze sposobów realizacji Strategii Rozwoju Gminy Łysomice oraz dokumentem wdrażającym politykę lokalną, a w wyniku tego dokumentem wypełniającym politykę regionalną i krajową. Poniżej ukazano sprzężenie niniejszego dokumentu z wybranymi dokumentami strategicznymi wyższego szczebla, włączając te, które wydaje Unia Europejska.

Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030 jest dokumentem ukazującym główne tendencje, wyzwania i schematy rozwoju społeczno – gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania państwa. Najistotniejszym zadaniem Długookresowej

Strategii Rozwoju Kraju jest poprawa jakości życia obywateli. W zgodzie z wykonaną diagnozą przygotowaną na potrzeby sporządzenia Długookresowej Strategii, rozwój Polski winien odbywać się w trzech strategicznych obszarach w sposób równoczesny, które to obszary zostały podzielone na osiem części:

w obszarze konkurencyjności i innowacyjności gospodarki:

1. Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna;
2. Polska Cyfrowa;
3. Kapitał Ludzki;
4. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko w obszarze równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski;
5. Rozwój regionalny;
6. Transport;

w obszarze efektywności i sprawności państwa:

7. Kapitał społeczny;
8. Sprawne państwo.

Narodowy Program Zdrowia 2021-2025

Celem strategicznym Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021–2025 (dalej jako: NPZ), jest zwiększenie liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenie społecznych nierówności w zdrowiu. Przy realizacji NPZ niezbędne jest uwzględnienie wpływu skutków zdrowotnych wywołanych przez epidemię COVID-19 na zdrowie populacji. Choroba ta przyczyniła się do największego kryzysu zdrowotnego w Rzeczypospolitej Polskiej po zakończeniu II wojny światowej. Z uwagi na jej specyfikę (niezależnie od konieczności nieustannego jej przeciwdziałania i zwalczania skutków) niezbędne jest zintensyfikowanie działań mających na celu promowanie zdrowia, ograniczanie narażenia na czynniki ryzyka chorób cywilizacyjnych. Epidemia COVID-19, nakładając się na epidemię przewlekłych chorób niezakaźnych, powoduje efekt negatywnej synergii. Tym bardziej istotna jest konieczność podjęcia kompleksowych, a także zgodnych z aktualną wiedzą naukową, interwencji w obszarze zdrowia publicznego, wszelkimi dostępnymi narzędziami.

Cele operacyjne NPZ obejmują:

1. Profilaktykę nadwagi i otyłości.
2. Profilaktykę uzależnień.
3. Promocję zdrowia psychicznego.
4. Zdrowie środowiskowe i choroby zakaźne.
5. Wyzwania demograficzne.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej

Głównym powodem opracowania, a następnie wdrożenia Narodowej Strategii Integracji Społecznej (dalej jako: NSIS) było przystąpienie Polski do realizacji drugiego z zadania Strategii Lizbońskiej UE, stawiającego na unowocześnienie europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz pokonywanie izolacji społecznej. Analizując zmiany, jakie zaszły w wyniku transformacji ustrojowej niezwykle istotne działanie strategiczne państwa powinno stanowić tworzenie warunków kształtowania kapitału społecznego. Rozwój kapitału społecznego, w tym umiejętności do kooperacji oraz rozwiązywania problemów społecznych obliguje do wzrostu zaangażowania obywateli, a także wymaga takiej polityki państwa, która będzie spójna. Marginalizowanie społeczne wynika przede wszystkim z niekorzystnych warunków ekonomicznych, dyskryminacja ze względu na niepełnosprawność, choroby, uzależnienia. Realizowanie koncepcji Narodowej Strategii będzie możliwe dzięki wdrożeniu strategii i programów w kwestii integracji społecznej na poziomie lokalnym, zatem przyjęcie Strategii umożliwi realizację założeń zawartych w Narodowej Strategii Integracji Społecznej.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020 została przygotowana jako reakcja zwrotna na wyzwania, jakie zidentyfikowano w Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Nierozzerwalnym elementem inicjatywy rozwoju Polski na najbliższe lata jest Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego. Sztandarowym celem Strategii jest umocnienie udziału kapitału społecznego w rozwoju gospodarczo – społecznym Polski, realizowanego za pomocą czterech najważniejszych zadań szczegółowych:

Cel 1. Kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji.

Cel 2. Poprawa mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne.

Cel 3. Usprawnienie procesów komunikacji społecznej oraz wymiany wiedzy.

Cel 4. Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego.

Współpraca różnych podmiotów aktywnych w sferze społecznej, takich jak: organizacje społeczne czy podmioty publiczne będzie umożliwiała realizację określonych celów. Działania skierowane do beneficjentów OPS będą miały wpływ na osiągnięcie wyżej wymienionych założeń, a zwłaszcza na zwiększenie aktywności i wzrost poziomu umiejętności wspomagających rozwój kapitału społecznego.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Celem głównym Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 (dalej jako: KSRR) jest efektywne wykorzystanie wewnętrznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co stworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Dookreśla on zatem II cel szczegółowy SOR – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony. Cel główny polityki regionalnej do roku 2030 będzie realizowany w oparciu o trzy uzupełniające się cele szczegółowe:

Cel szczegółowy I: Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym;

Cel szczegółowy II: Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych;

Cel szczegółowy III: Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Zintegrowana Strategia Umiejętności 2030 (część szczegółowa)

Zintegrowana Strategia Umiejętności (dalej jako: ZSU) została opracowana z uwzględnieniem: wymogów wynikających z Umowy Partnerstwa, rekomendacji raportu „Strategia Umiejętności OECD: Polska” oraz założeń Nowego Europejskiego Programu na rzecz Umiejętności.

Obszary oddziaływania w ramach ZSU 2030 (część szczegółowa):

1. Umiejętności podstawowe, przekrojowe i zawodowe dzieci, młodzieży i osób dorosłych.
2. Rozwijanie umiejętności w edukacji formalnej – kadry zarządzające.
3. Rozwijanie umiejętności w edukacji formalnej – kadry uczące.
4. Rozwijanie umiejętności poza edukacją formalną.
5. Rozwijanie i wykorzystanie umiejętności w miejscu pracy.
6. Doradztwo zawodowe.
7. Współpraca pracodawców z edukacją formalną i pozaformalną.
8. Planowanie uczenia się przez całe życie i potwierdzanie umiejętności.

Każdy z obszarów oddziaływania zawiera tematy i kierunki działań, a także katalog podmiotów, które będą zaangażowane w realizację strategii. ZSU stanowi ramy strategiczne polityki na rzecz rozwoju umiejętności niezbędnych do wzmocnienia kapitału społecznego, włączenia społecznego, wzrostu gospodarczego i osiągnięcia wysokiej jakości życia.

Narodowy Program Mieszkaniowy

Narodowy Program Mieszkaniowy to dokument strategiczno - programowy, który wyznacza główne kierunki realizacji polityki mieszkaniowej państwa w perspektywie do 2030 r. Program określa priorytety polityki mieszkaniowej państwa oraz podstawowe narzędzia służące rozwiązywaniu problemów mieszkaniowych w Polsce. Nie koncentruje się przy tym wyłącznie na zachętach w postaci publicznego finansowania inicjatyw promieszkaniowych. Z uwagi na różnorodne wyzwania stojące przed władzami publicznymi i innymi podmiotami działającymi na rzecz rozwoju zasobów mieszkaniowych, Program przewiduje rozwiązania umożliwiające zaangażowanie w cel poprawy dostępności mieszkań i warunków zamieszkiwania potencjału całego rynku mieszkaniowego, zarówno inwestorów publicznych jak i prywatnych.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 (SRKL)

Głównym jej celem jest wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce. Obejmuje 4 cele szczegółowe:

1. Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych;
2. Poprawę zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej;
3. Wzrost i poprawę wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy;
4. Redukcję ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawę dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 stanowi odpowiedź na wyzwania, jakie stoją przed Polską, w zakresie lepszego wykorzystania potencjału ludzkiego i zapewnienia spójności społecznej. Zaplanowano w niej szerokie działania, które odnoszą się do zatrudnienia i polityki społecznej oraz wpływających na nie kwestii związanych z zapewnieniem odpowiednich warunków mieszkaniowych, do edukacji i szeroko rozumianej ochrony zdrowia.

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027 z perspektywą do roku 2030

Głównym celem jest wsparcie i inkluzja osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz wzrost spójności społecznej. Określone na podstawie diagnozy priorytety i działania koncentrują się na obszarach:

- przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży,
- przeciwdziałania bezdomności,
- rozwijania usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i innych
- osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu,
- wspierania osób i rodzin poprzez działania instytucji pomocy społecznej oraz działania
- podmiotów ekonomii społecznej,
- wspierania integracji cudzoziemców poprzez rozwój usług społecznych dla migrantów oraz ich integracji na rynku pracy.

Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030

Celem głównym Strategii na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami jest włączenie osób z różnego rodzaju niepełnosprawnościami w życie społeczne i zawodowe, a tym samym zagwarantowanie im praw określonych w Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych. Dokument zakłada kompleksowe, horyzontalne, ponadsektorowe podejście polityki publicznej do wsparcia osób z niepełnosprawnościami, uwzględniające ich potrzeby w zakresie niezależnego życia i włączenia społecznego. Wskazano 8 obszarów priorytetowych Strategii:

- Niezależne życie
- Dostępność
- Edukacja
- Praca
- Warunki życia i ochrona socjalna
- Zdrowie
- Budowanie świadomości
- Koordynacja.

Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo – Uczestnictwo – Solidarność

Uwzględnia szczegółowe rozwiązania we wszystkich najważniejszych sferach życia osób starszych, m.in. w zakresie bezpieczeństwa, zdrowia, aktywności społecznej, zawodowej itp., a także dostosowania infrastruktury do potrzeb i możliwości takich osób.

Dokument przewiduje realizację szeregu działań wobec ogółu osób starszych w ramach następujących obszarów:

- Kształtowanie pozytywnego postrzegania starości w społeczeństwie.
- Uczestnictwo w życiu społecznym oraz wspieranie wszelkich form aktywności obywatelskiej, społecznej, kulturalnej, artystycznej, sportowej i religijnej.
- Tworzenie warunków umożliwiających wykorzystanie potencjału osób starszych jako aktywnych uczestników życia gospodarczego i rynku pracy, dostosowanych do ich możliwości psychofizycznych oraz sytuacji rodzinnej.

- Promocja zdrowia, profilaktyka chorób, dostęp do diagnostyki, leczenia i rehabilitacji.
- Zwiększanie bezpieczeństwa fizycznego – przeciwdziałanie przemocy i zaniedbaniom wobec osób starszych.
- Tworzenie warunków do solidarności i integracji międzypokoleniowej.
- Działania na rzecz edukacji dla starości (kadry opiekuńcze i medyczne), do starości (całe społeczeństwo), przez starość (od najmłodszego pokolenia) oraz edukacja w starości (osoby starsze).

Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030 roku

Strategia ta zatytułowana została „Strategią rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+”, ponieważ z przeprowadzonych analiz eksperckich, oczekiwań wszystkich uczestników spotkań konsultacyjnych, ale także z aspiracji Samorządu Województwa wynika, że województwo powinno rozwijać się szybciej od innych i szybciej niż dotąd, po to, aby szybko poprawiać warunki życia mieszkańców. Dlatego misję rozwoju, czyli najbardziej ogólne przesłanie dotyczące przyszłości województwa, określono jako „Człowiek w centrum uwagi”

Podczas planowania przyszłość województwa, za najważniejszy cel rozwoju uznano zapewnienie jakości życia porównywalnej z nowoczesnymi regionami europejskimi. Aby ten cel zrealizować, planuje się prowadzenie działań w czterech obszarach:

- rozwoju społecznego – w którym najważniejsza jest poprawa wykształcenia, wzrost aspiracji młodzieży oraz większa aktywność mieszkańców,
- rozwoju gospodarczego – w którym najważniejsze unowocześnienie gospodarki,
- jakości przestrzeni, w której się zamieszkuje – tu najważniejszy jest dobry dostęp do usług oraz czyste środowisko,
- spójności i bezpieczeństwa województwa – tu najważniejsza jest sprawna komunikacja, umiejętność korzystania z Internetu dla załatwiania codziennych spraw, a także bezpieczeństwo wszystkich mieszkańców.

III. PROCES USPOŁECZNIANIA, SŁOWNIK POJĘĆ ORAZ UCZESTNICZY

1. Proces uspołeczniania

Uspołecznienie procesu planowania strategicznego jest wymogiem Unii Europejskiej i wiąże się w praktyce z zastosowaniem w procesie planowania co najmniej dwóch z czterech niżej podanych zasad polityki strukturalnej Unii Europejskiej:

- **programowanie** – obowiązek tworzenia długookresowych strategii i planów rozwoju na poziomie narodowym, wojewódzkim i wszędzie tam, gdzie jest to uzasadnione potrzebami lokalnymi – także na poziomie gmin i powiatów,
- **subsidiarność** – jasne określenie kompetencji władzy wykonawczej różnych szczebli i upoważnienie (na mocy stosowanych aktów prawnych) samorządów do programowania i realizacji polityki społecznej regionu,
- **partnerstwo** – statutowy obowiązek konsultowania polityki społecznej z partnerami społecznymi na każdym poziomie programowania polityki społecznej.
- **koncentracja** – wybór i ustalenie hierarchii priorytetów w ramach programów operacyjnych i systematyczne zwiększanie przydziału środków na te działania w obszarach, na których koncentrują się problemy społeczne i ekonomiczne.

W niniejszej Strategii zostały uwzględnione wszystkie 4 zasady.

2. Słownik pojęć

- WIZJA - dokąd zmierzamy, kim chcemy się stać, w imię jakich wartości działamy,
- MISJA – sens naszego istnienia i działania,
- PRIORYTETY – najważniejsze cele, pierwszoplanowa sprawa (zgodnie z nomenklaturą NSRR),
- CELE (KIERUNKI STRATEGICZNE) – opisują pożądane zmiany struktury powiązań i jakości w podsystemach rozwoju,
- ZADANIA – upodmiotowiony harmonogram działań (programów, czasów).

IV. MISJA ORAZ WIZJA

Misja, to skrócony opis wizji, akcentujący przede wszystkim główne pola aktywności w przyszłości, stanowiący najogólniejszy cel Gminy.

Gmina Łysomice gwarantem dobrych warunków do życia, pracy i rozwoju mieszkańców.

Wizja rozwoju jest określeniem takiego obrazu Gminy Łysomice, jaki jednostka (samorządu) oraz jej mieszkańcy (uczestnicy procesu planowania), chcieliby osiągnąć za 5 lat. Wizja określa bardzo ogólnie dlaczego działamy, do czego dążymy, jakie chcemy osiągnąć cele, jeśli podejmiemy działania strategiczne.

Mając na względzie założenia wcześniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych (na lata 2016-2021), a także przeprowadzoną Diagnozę Problemów Społecznych, w niniejszej Strategii, wizję sformułowano w następujący sposób:

Gmina Łysomice, jako miejsce przyjazne i otwarte dla mieszkańców, które:

- zapewnia profesjonalną pomoc społeczną, efektywnie rozwiązującą problemy socjalne oraz bytowe mieszkańców, wspiera osoby potrzebujące pomocy i sprzyja ich rozwojowi;
- umożliwia i sprzyja integracji społeczności lokalnej (zwłaszcza integracji seniorów), ze szczególnym uwzględnieniem przeciwdziałania ubóstwu i marginalizacji społecznej;
- prowadzi aktywną i efektywną politykę zdrowotną.

Celem podstawowym (wyjściowym) jest opracowanie harmonijnego planu działania, spójnego z przedstawioną misją oraz wizją, uwzględniającego szczegółowy podział na priorytetowe obszary.

V. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA SPOŁECZNEGO

INFORMACJE OGÓLNE

Gmina Łysomice położona jest w województwie kujawsko-pomorskim, w powiecie toruńskim. Obszar gminy zajmuje 126,9 km².

Gmina Łysomice ma 10 287 mieszkańców, z czego 50,1% stanowią kobiety, a 49,9% mężczyźni. W latach 2002-2020 liczba mieszkańców wzrosła o 30,0%. Średni wiek mieszkańców wynosi 38,2 lat i jest mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego oraz mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Mieszkańcy gminy Łysomice zawarli w 2020 roku 35 małżeństw, co odpowiada 3,4 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to mniej od wartości dla województwa kujawsko-pomorskiego oraz znacznie mniej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,2 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 29,0% mieszkańców gminy Łysomice jest stanu wolnego, 59,7% żyje w małżeństwie, 3,5% mieszkańców jest po rozwodzie, a 7,5% to wdowy/wdowcy.

Gmina Łysomice ma dodatni przyrost naturalny wynoszący 8. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu 0,78 na 1000 mieszkańców gminy Łysomice. W 2020 roku urodziło się 92 dzieci, w tym 45,7% dziewczynek i 54,3% chłopców. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,97 i jest znacznie większy od średniej dla województwa oraz znacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

W 2019 roku 32,5% zgonów w gminie Łysomice spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 30,9% zgonów w gminie Łysomice były nowotwory, a 7,4% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności gminy Łysomice przypada 8.24 zgonów. Jest to znacznie mniej od wartości średniej dla województwa kujawsko-pomorskiego oraz znacznie mniej od wartości średniej dla kraju.

W 2020 roku zarejestrowano 208 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 110 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Łysomice 98. W tym samym roku 1 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 0 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 1.

62,4% mieszkańców gminy Łysomice jest w wieku produkcyjnym, 21,6% w wieku przedprodukcyjnym, a 16,0% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Gmina Łysomice posiada 24 mieszkania komunalne o łącznej powierzchni 1034m².

W Gminie funkcjonuje 1278 podmiotów gospodarczych. Łącznie działa 28 sklepów oraz 11 lokali gastronomicznych.

SZKOLNICTWO PODSTAWOWE

Struktura placówek oświatowych w Gminie Łysomice:

Liczba placówek	2018/2019	2019/2020
Placówki wychowania przedszkolnego	2	2
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	254 + 136 w oddziałach przedszkolnych w szkołach	264 + 117 w oddziałach przedszkolnych w szkołach
Szkoły podstawowe	4	4
Uczniowie szkół podstawowych	830 + 93 w gimnazjum	875

Źródło: Urząd Gminy

2 764 mieszkańców gminy Łysomice jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) (w tym 1 346 kobiet oraz 1 418 mężczyzn). Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku 11,7% ludności posiada wykształcenie wyższe, 2,2% wykształcenie policealne, 9,0% średnie ogólnokształcące, a 17,1% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 29,5% mieszkańców gminy Łysomice, gimnazjalnym 6,4%, natomiast 22,7% podstawowym ukończonym. 1,4% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

W porównaniu do całego województwa kujawsko-pomorskiego mieszkańcy gminy Łysomice mają nieznacznie niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w gminie Łysomice największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (25,7%) oraz zasadnicze zawodowe (23,6%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (35,6%) oraz podstawowe ukończone (19,5%).

W roku 2018 w gminie Łysomice mieściły się 2 przedszkola, w których do 13 oddziałów uczęszczało 254 dzieci (131 dziewczynek oraz 123 chłopców). Dostępnych było 269 miejsc. 17,7% mieszkańców gminy Łysomice w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) zalicza się do przedziału 3-6 lat - wychowanie przedszkolne (18,6% wśród dziewczynek i 16,9% wśród chłopców). Na tysiąc dzieci w wieku przedszkolnym 712 uczęszcza do placówek wychowania

przedszkolnego. Na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego przypada 1,35 dzieci w wieku przedszkolnym.

POMOC SPOŁECZNA

Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji życiowej.

	2019 ROK	2020 ROK
LICZBA ŚWIADCZENIOBIORCÓW OTRZYMUJĄCYCH POMOC		
W TYM ZADANIA WŁASNE	436	405
LICZBA RODZIN	259	238
LICZBA OSÓB W RODZINACH	709	623
W TYM ZADANIA ZLECONE	21	22
LICZBA RODZIN	19	22
LICZBA OSÓB W RODZINACH	74	83

Głównym podmiotem realizującym zadania z zakresu pomocy społecznej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łysomicach (dalej jako: GOPS lub OPS). Szczegółowe przedstawienie danych dotyczących liczby osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji życiowej znajduje się w tabeli poniżej (nast. strona).

Poza GOPS, na terenie Gminy funkcjonują:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

BEZROBOCIE

Bezrobotni w Gminie Łysomice.

	2019 ROK		2020 ROK	
	OGÓLEM	KOBIETY	OGÓLEM	KOBIETY
BEZROBOTNI	3269	2022	3787	2343
Z PRAWEM DO ZASIŁKU	710	427	815	533

ZAMIESZKALI NA WSI	-	-	-	-
---------------------------	---	---	---	---

W gminie Łysomice na 1000 mieszkańców pracuje 365 osób . 43,3% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 56,7% mężczyźni.

Bezrobocie rejestrowane w gminie Łysomice wynosiło w 2020 roku 8,2% (11,4% wśród kobiet i 5,4% wśród mężczyzn).

W 2020 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Łysomice wynosiło 4 394,70 PLN, co odpowiada 79.60% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Łysomice 804 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 364 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -440. 30,5% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Łysomice pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 32,1% w przemyśle i budownictwie, a 16,9% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,3% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji życiowej.

	LICZBA GOSPODARSTW DOMOWYCH	LICZBA OSÓB W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH	% OGÓŁU MIESZKAŃCÓW	LICZBA GOSPODARSTW DOMOWYCH	LICZBA OSÓB W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH	% OGÓŁU MIESZKAŃCÓW
	2019 rok			2020 rok		
UBÓSTWO	69	180	1,79	66	182	1,79
SIEROCTWO	0	0	0	0	0	0
OCHRONA MACIERZYŃSTWA	60	282	2,81	57	259	2,55
BEZDOMNOŚĆ	6	6	0,06	5	6	0,06
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	100	251	2,50	89	225	2,22
BEZRADNOŚĆ	85	342	3,40	76	289	2,85
DŁUGOTRWALA CHOROBA	109	205	2,04	103	196	1,93
ALKOHOLIZM	16	37	0,37	14	24	0,24
NARKOMANIA	0	0	0	0	0	0
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO OPUSZCZENIU ZAKŁADU KARNEGO	3	10	0,10	3	7	0,07

VI. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

3. Badania

PROBLEMATYKA BADANIA

Zakres prac badawczych odnosił się do zdiagnozowania następujących problemów:

- **Problemu alkoholowego (alkoholizmu)** – według WHO to „wszelki sposób picia, który wykracza poza miarę tradycyjnego i zwyczajowego spożycia albo poza ramy obyczajowego, przyjętego w całej społeczności, picia towarzyskiego bez względu na czynniki, które do tego prowadzą”³. Problem alkoholowy jest jednym z najpoważniejszych i najpowszechniejszych problemów społeczeństwa polskiego, w związku z tym tej kwestii poświęcono najwięcej miejsca w niniejszej diagnozie.
- **Problemu narkotykowego (narkomania i dopalacze)** – według ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii⁴, narkomania to: „stałe lub okresowe używanie w celach niemedycznych środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich”. W niniejszym raporcie zwrócono uwagę przede wszystkim na następujące kwestie związane z owym zjawiskiem: rozpowszechnienie i dostępność narkotyków oraz dopalaczy, skala problemu wśród dorosłych mieszkańców, dzieci i młodzieży szkolnej na terenie gminy.
- **Problemu nikotynowego (nikotynizm)** – który jest nałogiem wywołanym przez dwa podstawowe, wzajemnie oddziałujące na siebie uzależnienia: farmakologiczne uzależnienie od nikotyny (związane z koniecznością utrzymania odpowiednich jej stężeń w surowicy krwi) oraz uzależnienie behawioralne (złożone, zależące od czynników psychologicznych, środowiskowych, kulturowych i społecznych). Zespół uzależnienia jest zaburzeniem zdrowotnym i charakteryzują go specyficzne objawy, które zostały opisane w Klasyfikacji Chorób Światowej Organizacji Zdrowia ICD-10, gdzie wyodrębniono kategorię F-17: Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania spowodowane paleniem tytoniu⁵. Niniejsza diagnoza ma na celu ukazanie skali uzależnienia oraz dostępności nikotyny dla dzieci i młodzieży szkolnej na terenie gminy, a także skali problemu wśród dorosłych mieszkańców.

³ T. Pilch, Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku, str. 92.

⁴ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. 2019 poz. 852).

⁵ Źródło: <http://morawica.com.pl/nikotyina> (dostęp 10.10.2020).

- **Problem przemocy domowej** - ten rodzaj przemocy często określany jest także mianem, „przemocy w rodzinie”. W polskim porządku prawnym charakterystykę i definicję zjawiska przemocy w rodzinie zawiera Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. *„O przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie”*⁶. Wskazano w niej, iż za „przemoc w rodzinie” uważa się jednorazowe lub powtarzające się wielokrotnie „umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste” członków danej rodziny lub osób wspólnie zamieszkujących i gospodarujących ze sprawcą tego rodzaju zachowań. Podobną charakterystykę tego zjawiska zawarto w Kodeksie Karnym (art. 207 K.K.), w którym istnieje pojęcie „znęcania się” fizycznego lub psychicznego nad osobą najbliższą lub „inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny”⁷. Charakterystyczną cechą przemocy w rodzinie jest wykorzystanie przez sprawców tego rodzaju zachowań, posiadanej siły i dominacji nad innymi członkami rodziny, w celu podporządkowania ich i zmuszenia do określonych zachowań. Z tego powodu osobami doznającymi przemocy są najczęściej osoby, które w strukturze danej rodziny są zależne od swych opiekunów lub bliskich.
- **Zjawisko przemocy rówieśniczej** - „wszelkie nieprzypadkowe akty godzące w wolność osobistą jednostek lub przyczyniające się do fizycznej, a także psychicznej szkody osoby, wykraczające poza społeczne zasady wzajemnych relacji”⁸. Coraz powszechniejszym rodzajem agresji rówieśniczej jest dręczenie jednych uczniów przez drugich. Przemoc rówieśnicza może przybierać formę przemocy bezpośredniej oraz pośredniej. Sprawcą przemocy rówieśniczej może być pojedyncza osoba lub grupa. Przeciwstawiając definicję przemocy, definicji agresji, którą określa się jako akt reaktywny, przemoc określana jest jako intencjonalne użycie przewagi siły, które narusza ustalony porządek. Agresja stanowi reakcję na różne bodźce, która wyraża gniew, złość co prowadzić może do przemocy. Wyraża się ona w bardziej świadomym wywieraniu presji na słabszej ofierze
- **Problemu ubóstwa** - zjawisko społeczne polegające na braku dostatecznych środków materialnych do zaspokajania potrzeb życiowych jednostki lub rodziny.
- **Starzenie się społeczeństwa** - To zwiększenie udziału starszych osób w ogólnej liczbie ludności przy jednoczesnym zmniejszeniu się udziału w tej strukturze dzieci. Jest to proces, który postępuje już od wielu lat i nadal przybiera na sile. Zmiany

⁶ Ustawa z dnia 29 Lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2020 poz. 218).

⁷ J. Polanowski, *Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie*, Wydawnictwo Edukacyjne „Parpamedia”, Warszawa 1999, s. 21.

⁸ I. Pospieszyl, *Patologie społeczne*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008.

demograficzne tego typu mają istotne znaczenie dla kraju ze względów ekonomicznych, jak i społecznych.

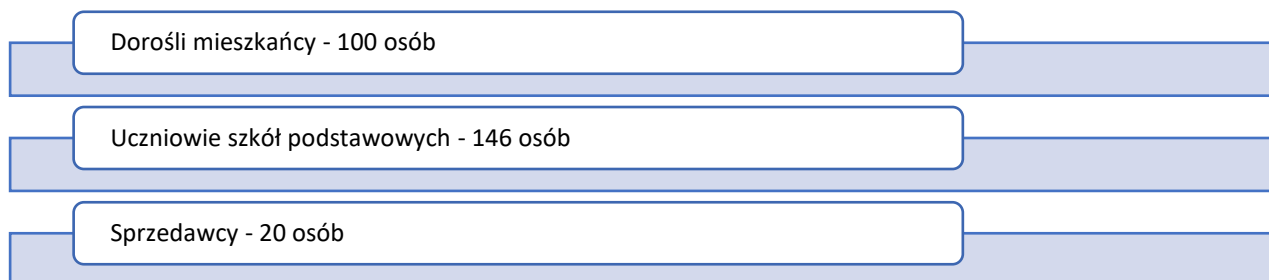
2. Metodologia badania

OPIS METODY I PRÓBY BADAWCZEJ

Główny cel badania stanowiło zdiagnozowanie skali problemów społecznych w Gminie Łysomice oraz postaw mieszkańców względem: problemu alkoholowego, nikotynowego, narkotykowego oraz zjawiska przemocy i innych problemów społecznych.

Obszary dotyczące ogólnej wiedzy i opinii mieszkańców, ich doświadczeń osobistych oraz postrzegania zjawiska uzależnień w najbliższym otoczeniu zostały przeanalizowane za pomocą badania ankietowego, przeprowadzonego na próbie badawczej, która została przedstawiona poniżej:

Graf. 1. Schemat próby badawczej:

Na potrzeby niniejszej diagnozy zdecydowano się na zastosowanie nieprobabilistycznego doboru próby losowej, ze względu na fakt, iż był on najbardziej odpowiedni do ustalonych celów badawczych.

Badania zostały przeprowadzone w listopadzie 2021 roku. W badaniu łącznie wzięło udział 266 osób. Zróżnicowany dobór próby umożliwił pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi na terenie gminy oraz uzyskanie informacji i opinii z różnych środowisk.

Badania wśród mieszkańców i sprzedawców zostały wykonane zgodnie z metodologią ilościową, za pomocą metody PAPI (wywiad bezpośredni realizowany przy użyciu papierowej ankiety). Wykorzystane techniki badawcze opierały się na bezpośrednim komunikowaniu

się ankietera z respondentami, przy wykorzystaniu ustrukturyzowanego narzędzia badawczego, jakim był kwestionariusz ankiety. oraz za pomocą metody CAWI (badanie za pomocą ankiety internetowej). Link odnoszący się do ankiety internetowej został

umieszczony

na głównej stronie Urzędu Gminy Łysomice. Uzupełnione przez dorosłych mieszkańców ankiety zostały odesłane w formie elektronicznej w postaci zestawienia wszystkich danych, co zapewniło badanym pełną anonimowość.

W przypadku uczniów również zastosowano badanie ankietowe za pomocą ankiety internetowej (CAWI). Przed przystąpieniem do ankietowania dzieci i młodzieży szkolnej, za każdym razem uzyskiwano zgodę dyrekcji placówki szkolnej na przeprowadzenie badania, udzielano informacji o całkowitej anonimowości oraz o zasadach wypełniania kwestionariuszy,

by zminimalizować ryzyko występowania braków danych.

NARZĘDZIA BADAWCZE

Kwestionariusz ankiety opracowanej na potrzeby niniejszej diagnozy można podzielić na 3 części.

1. Część adresowo-tytułową - umieszcza się ją na pierwszej stronie ankiety, gdzie wyszczególnione są takie kwestie jak: nazwa ośrodka badawczego, tytuł kwestionariusza oraz szczegółowe instrukcje dla respondenta.
2. Część merytoryczną - zawarte są w niej pytania dotyczące badanych zagadnień.
3. Część metryczkową - zawarte są w niej dane dotyczące respondenta. Są to np. płeć, wykształcenie, stan cywilny, przedział wiekowy lub miejsce zamieszkania. Informacje te pozwalają na korelacje z innymi pytaniami zawartymi w ankiecie.

Kwestionariusz ankiety użyty do zebrania danych miał podobną konstrukcję niezależnie od badanej grupy. Składał się z pytań zamkniętych jednego lub wielokrotnego wyboru. Ze względu na specyfikę poszczególnych grup dokonano spersonalizowania pytań, dostosowując ich charakter do profilu respondenta. Ze względu na fakt, iż wyniki badań realizowanych w roku 2021 będą porównywane do badań realizowanych w latach ubiegłych, kwestionariusz badań został niezmienny. Wyniki przedstawione w raporcie mają charakter procentowy.

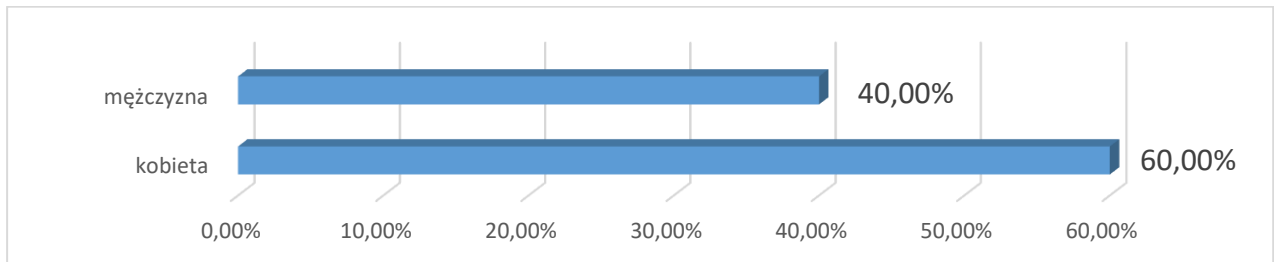
Ewentualne dysproporcje związane są z zaokrągleniem do liczb całkowitych (maksymalnie +/- 1%).

3. Badanie dorosłych mieszkańców na terenie Gminy

STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

W badaniu diagnozującym problemy społeczne w Gminie Łysomice wzięło udział 100 dorosłych mieszkańców, w tym 60,00% badanej próby stanowiły kobiety, zaś 40,00% mężczyźni.

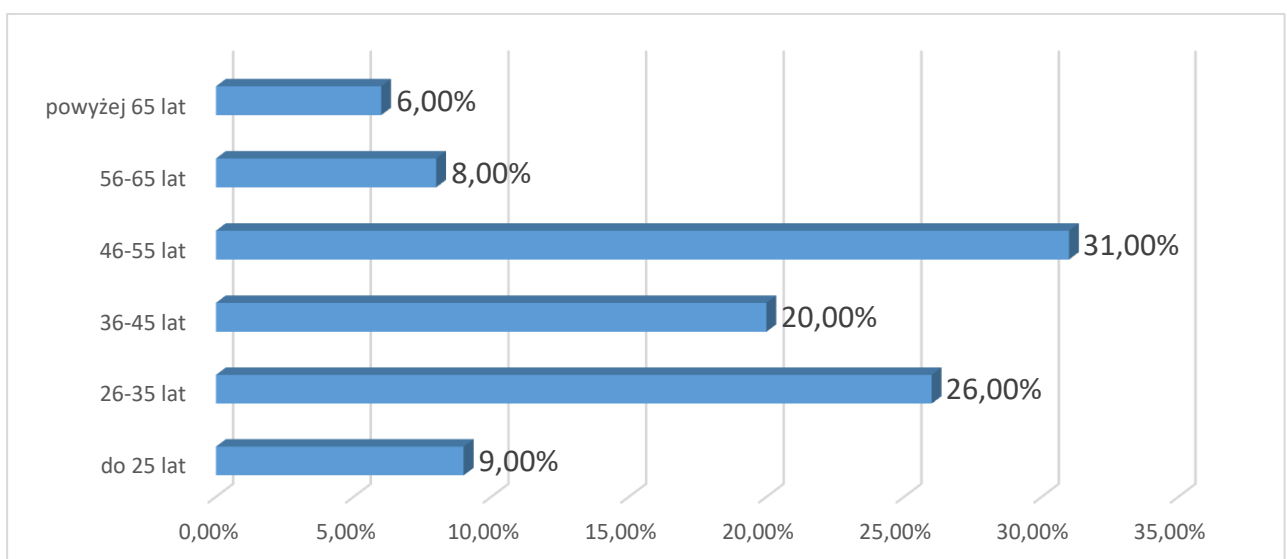
Wyk. 1. Płeć:

Analizując badaną próbę ze względu na wiek, można dostrzec, iż najliczniejszą grupę badanych stanowiły osoby w wieku 46 – 55 lat (31,00%). Osoby w wieku 26 – 35 lat tworzyły 26,00% badanej społeczności, osoby od 36 do 45 roku życia stanowiły 20,00% próby.

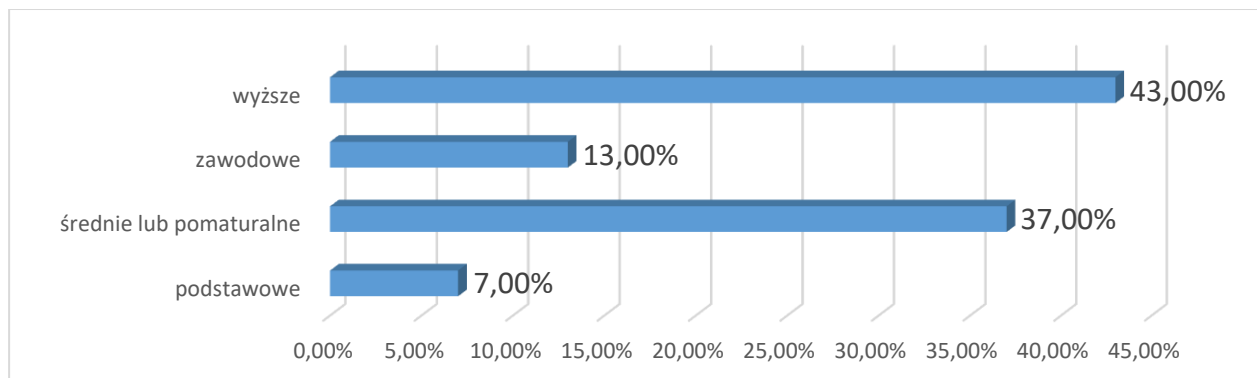
Respondenci w wieku 56 – 65 lat stanowili 8,00% próby, 9,00% próby to osoby w wieku do 25 lat. Natomiast osoby powyżej 65 roku życia tworzyły 6,00% próby badawczej.

Wyk.2. Wiek:

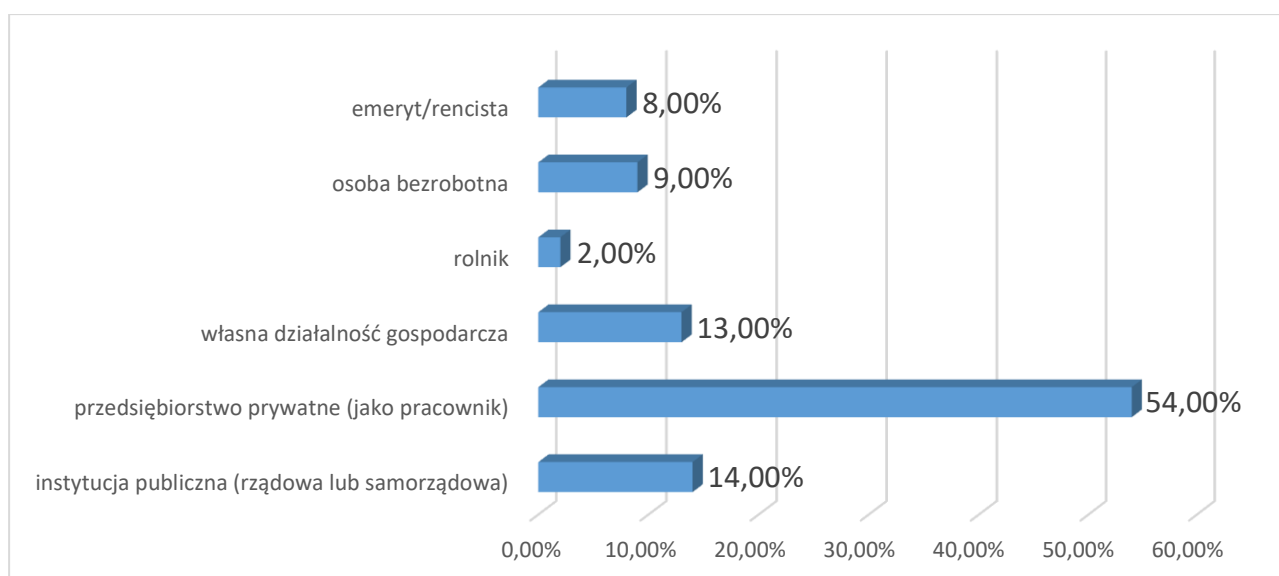
Wykształcenie wyższe posiadało 43,00% respondentów, 37,00% badanych to osoby z wykształceniem średnim lub pomaturalnym, wykształcenie zawodowe miało 13,00% osób, a wykształceniem podstawowym legitymowało się 7,00% badanej próby.

Wyk. 3. Wykształcenie:

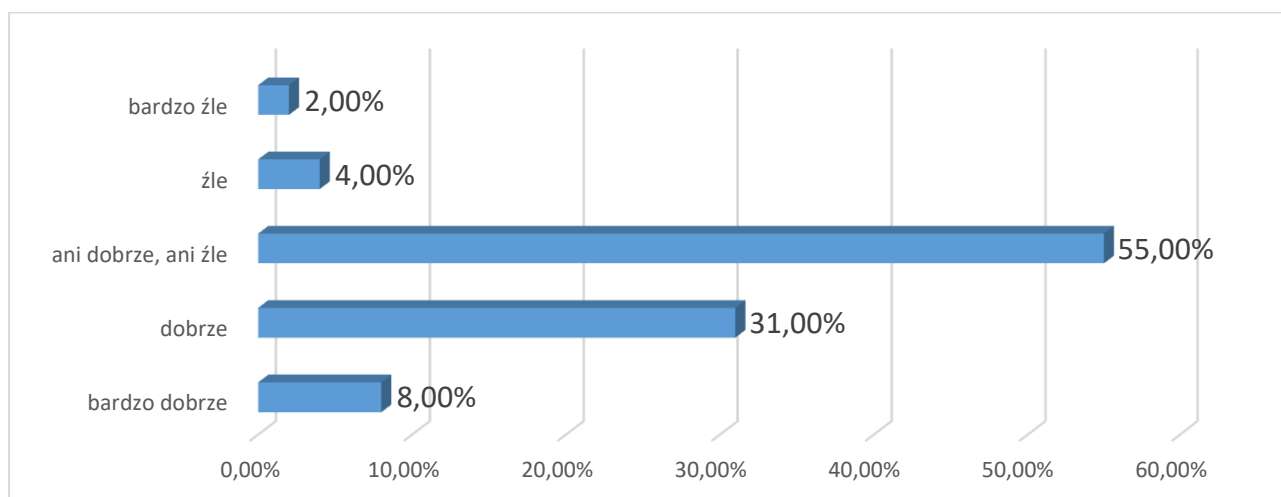
Osoby pracujące w przedsiębiorstwach prywatnych stanowiły 54,00% próby. W instytucjach publicznych (rządowych lub samorządowych) pracuje 14,00% badanych osób. 13,00% respondentów prowadzi własną działalność gospodarczą. Kolejne 9,00% badanych to osoby bezrobotne, 8,00% ankietowanych mieszkańców to emeryci lub renciści, a 2,00% osób to rolnicy.

Wyk. 4. Miejsce zatrudnienia:

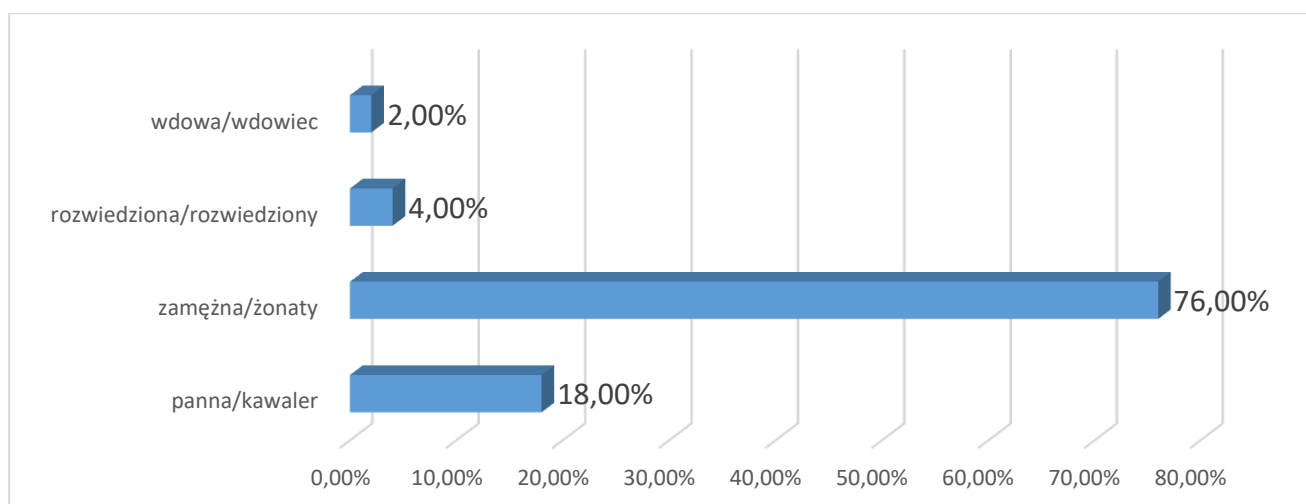
Znaczna część badanych pozytywnie oceniła swoją sytuację materialną – 8,00% osób uważa, że ich sytuacja jest bardzo dobra, zaś 31,00% badanych oceniło ją dobrze. 55,00% ankietowanych neutralnie oceniło swoją sytuację materialną. Natomiast 4,00% badanych przyznało, iż ma złą sytuację materialną. Natomiast 2,00% ankietowanych wskazało, że jego sytuacja materialna jest bardzo zła.

Wyk. 5. Jak ocenia Pan/i swoją sytuację materialną?

Najliczniejszą grupę tworzyły osoby zamężne lub żonate – 76,00%. Osoby stanu wolnego stanowiły 18,00% badanej społeczności. Natomiast 4,00% respondentów to osoby rozwiedzione, zaś kolejne 2,00% badanych to wdowiec lub wdowa.

Wyk. 6. Stan cywilny:

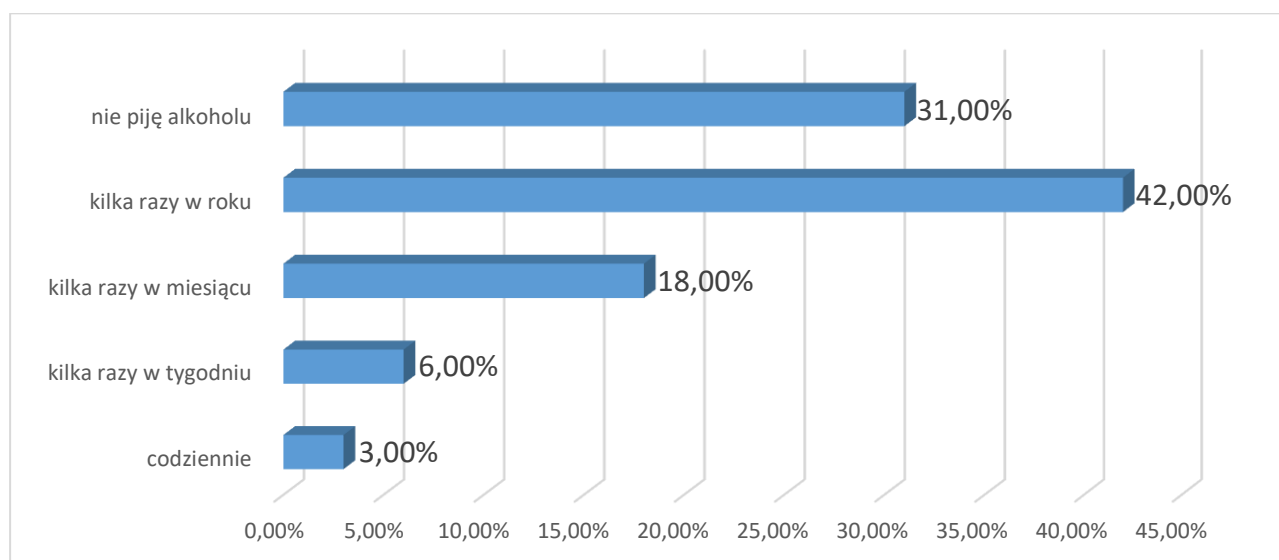

PROBLEM ALKOHOLOWY Z PERSPEKTYWY DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

Pierwszą, omawianą kwestią był problem alkoholowy wśród mieszkańców Gminy Łysomice. Celem tego bloku pytań było oszacowanie skali problemu alkoholowego oraz sprawdzenie wiedzy mieszkańców dotyczącej konsekwencji spożywania alkoholu.

Na początek mieszkańców poproszono o wskazanie jak często sięgają po alkohol. Z zebranego materiału badawczego wynika, że 31,00% ankietowanych w ogóle nie pije alkoholu. 42,00% respondentów spożywa alkohol kilka razy w roku, kolejne 18,00% osób pije napoje alkoholowe kilka razy w miesiącu, 6,00% osób kilka razy w tygodniu, a 3,00% badanych pije alkohol codziennie.

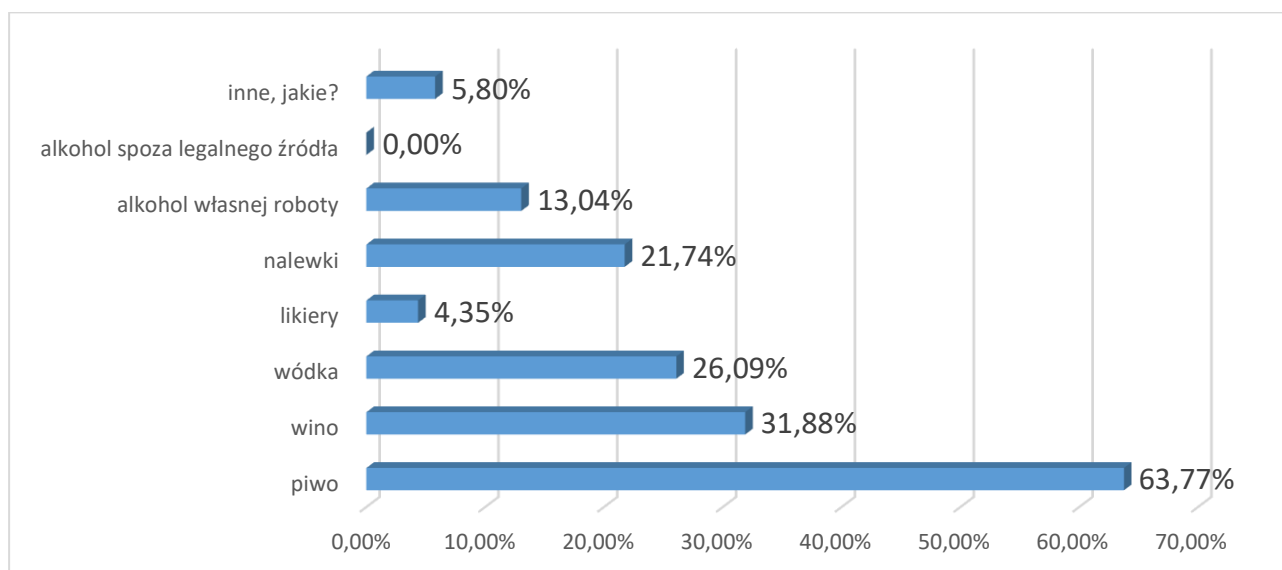
Wyk. 7. Jak często spożywa Pan/i alkohol?

Na kolejne pytania odpowiadali tylko ci badani mieszkańcy, którzy w poprzednim pytaniu zadeklarowali, iż piją alkohol.

Osoby, które sięgają po alkohol, najczęściej spożywają: piwo (63,77%), wino (31,88%), wódkę (26,09%), nalewki (21,74%) oraz likiery (4,35%). Kolejne 5,80% mieszkańców spożywa inny alkohol, jednak osoby te nie wskazały o jakie alkohole chodzi. Natomiast 13,04% ankietowanych spożywa alkohol własnej roboty.

Wyk. 8. Jaki rodzaj alkoholu pije Pan/i najczęściej?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Jak rekomenduje Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych⁹ w przypadku mężczyzn za odpowiednie uznaje się jednorazowe spożycie 2 butelek piwa, 3 lampek wina lub też 4 kieliszków wódki. W przypadku kobiet normy te są niższe i wynoszą: 1 butelka piwa, 1,5 lampki wina lub też 2 kieliszki wódki. Dane te pokazuje poniższa grafika¹⁰.

⁹ Raport TNS Global *Spożycie alkoholu w Polsce w 2012 r. Raport z badania*, TNS, październik 2013r.

¹⁰ * SJA – Standardowa Jednostka Alkoholowa = 250 ml piwa = 100 ml wina = 30 ml wódki **piwo = 500 ml piwa; lampka wina = 125 ml wina; kieliszek wódki = 30 ml wódki.

Natomiast jeżeli chodzi o wyznaczniki ryzykownego picia alkoholu to ustalono następujące progi jednorazowego spożycia :

Umowny próg ryzykownego picia dla mężczyzn (sześćdziesiąt gramów czystego alkoholu)

to około:

- 187,5 ml 40% napoju spirytusowego (np. wódki lub whisky), co może być zaokrąglone do sześciu 30 ml kieliszków wódki,
- 600 ml wina; 12,5% co jest równoznaczne z sześcioma kieliszkami wina o pojemności 100 ml każdy,
- 1500 ml (1,5 litra) piwa o zawartości alkoholu 5% może być wyrażone jako trzy szklanki, kufle, butelki lub puszki piwa o pojemności 0,5 litra.

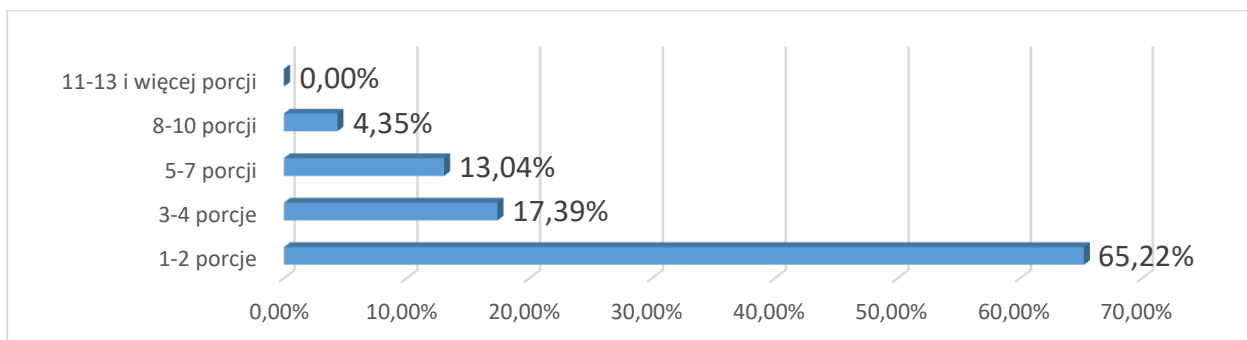
Umowny próg ryzykownego picia dla kobiet (czterdzieści gramów czystego alkoholu)

to około:

- 125 ml 40% napoju spirytusowego (np. wódki lub whisky), co może być zaokrąglone do czterech 30 ml kieliszków wódki,
- 400 ml wina; 12,5% co jest równoznaczne z czterema kieliszkami wina o pojemności 100 ml każdy,
- 1000 ml (1 litr) piwa o zawartości alkoholu 5% może być wyrażone jako dwie szklanki, kufle, butelki lub puszki piwa o pojemności 0,5 litra.

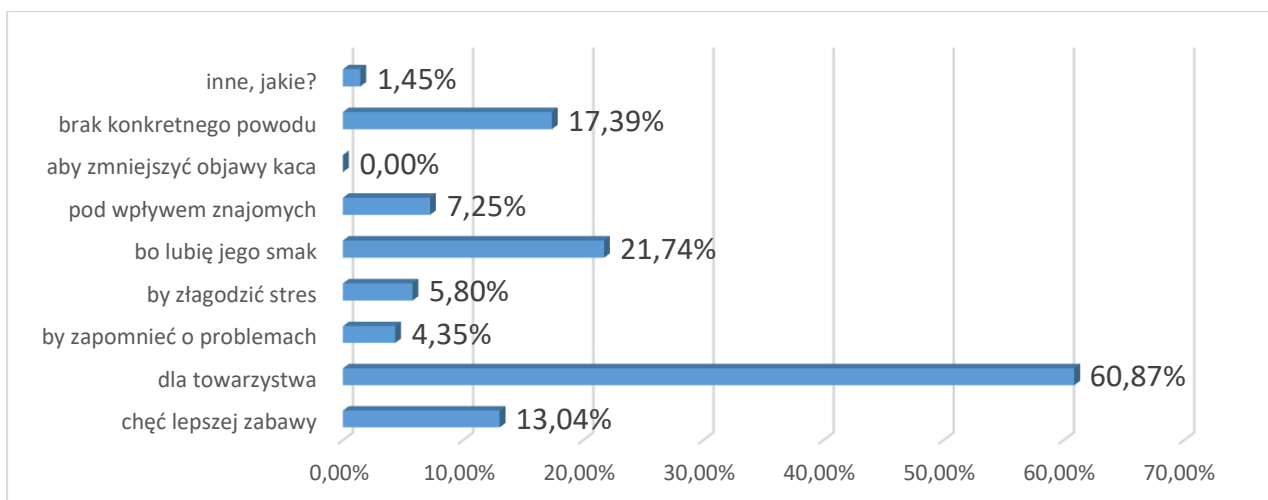
Z punktu widzenia niniejszej diagnozy społecznej istotne wydaje się nie tylko jak często mieszkańcy sięgają po alkohol, ale także ile alkoholu wypijają jednorazowo. Co ważne, większość respondentów, jednorazowo wypija od 1 do 2 porcji alkoholu (65,22%). Natomiast 17,39% osób wypija 3-4 porcje w dniu, w którym go spożywają, 13,04% osób wypija 5-7 porcji, a 8-10 porcji wypija jednorazowo 4,35% osób.

Wyk. 9. Ile porcji alkoholu wypija Pan/i w ciągu całego dnia, w którym Pan/i pije?

Towarzystwo to główny powód sięgania po alkohol przez mieszkańców Gminy Łysomice – taką odpowiedź wskazało 60,87% badanych. W dalszej kolejności wymieniano następujące powody: preferencje smakowe (21,74%), brak konkretnego powodu (17,39%), chęć lepszej zabawy (13,04%), wpływ znajomych (7,25%), próba złagodzenia stresu (5,80%), aby zapomnieć o problemach (4,35%) oraz z innych powodów, których nie wymieniono (1,45%).

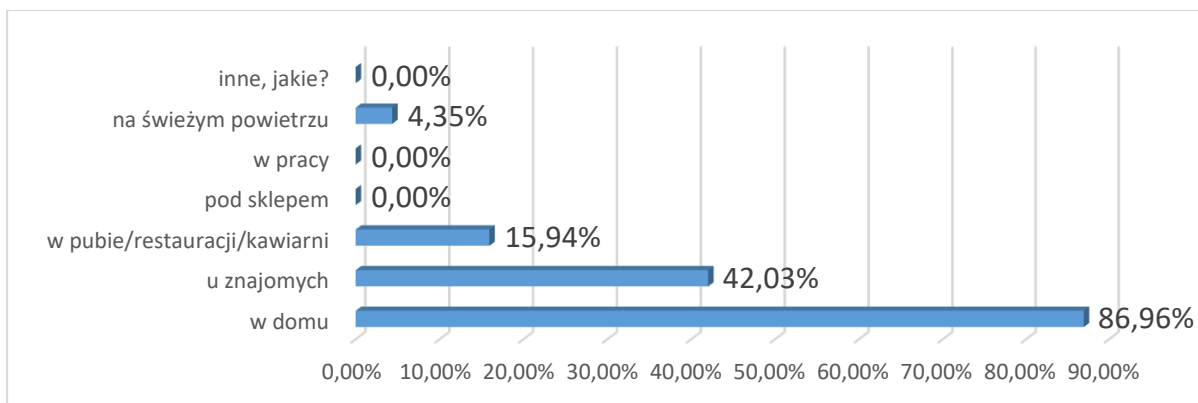
Wyk. 10. Z jakich powodów sięga Pan/i po alkohol?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Mieszkańcy spożywają alkohol głównie w domu (86,96%) oraz u znajomych (42,03%). W pubach/restauracjach lub kawiarniach alkohol spożywa 15,94% osób, a na świeżym powietrzu pije 4,35% badanych, co może mieć związek z sytuacją pandemiczną i idącymi za nią obostrzeniami.

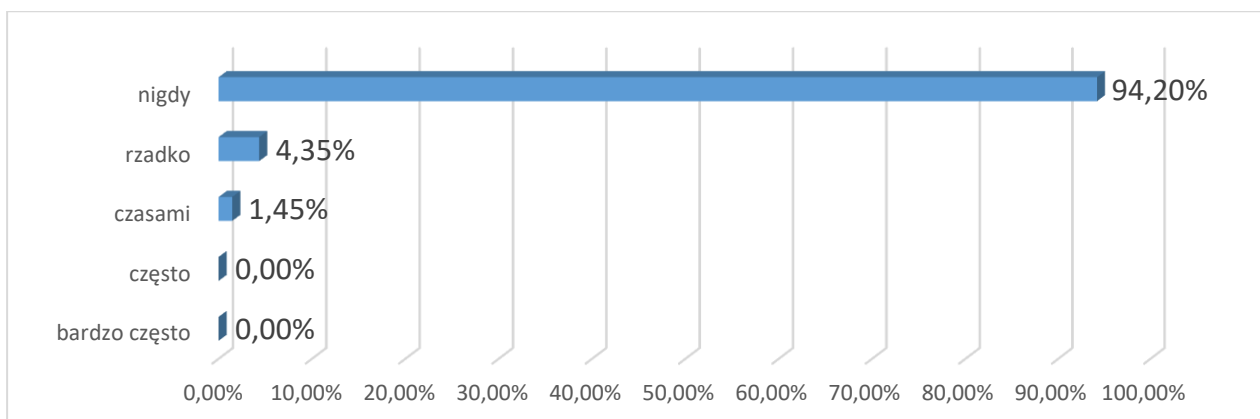
Wyk. 11. Gdzie najczęściej spożywa Pan/i alkohol?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

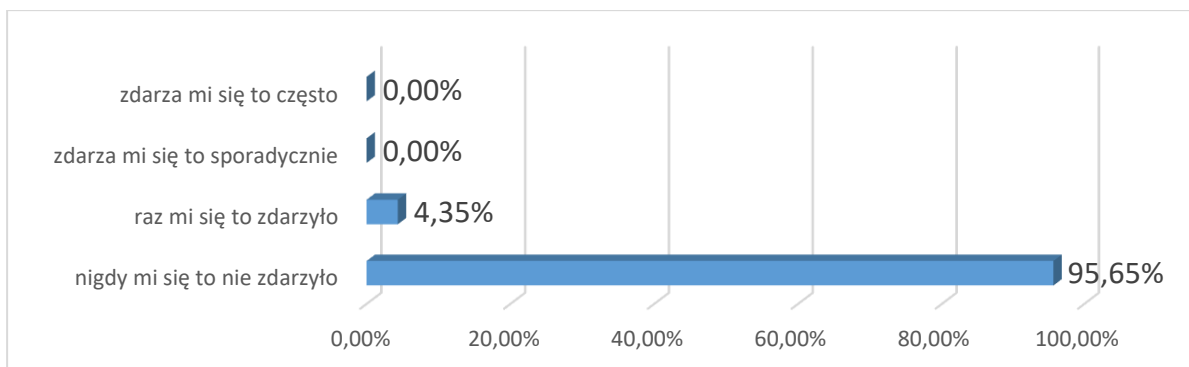
Jak przyznaje 94,20% badanych nigdy nie wykonywało swoich obowiązków zawodowych znajdując się pod wpływem alkoholu. Natomiast 4,35% osób zdarzało się to rzadko, a 1,45% ankietowanych czasami.

Wyk. 12. Czy zdarzyło się Panu/i wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu?

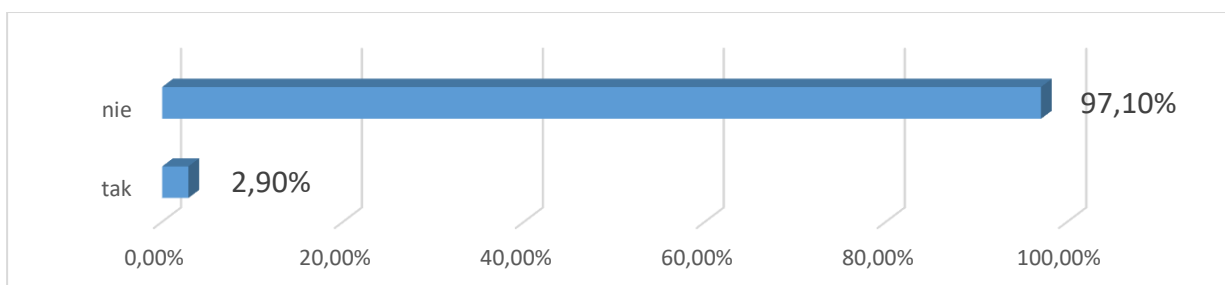
4,35% ankietowanych przyznało, że zdarzyło im się prowadzić pojazd znajdując się pod wpływem alkoholu. Osoby te jednokrotnie prowadziły pojazd będąc pod wpływem alkoholu. Dane te pokazują, iż problem pijanych kierowców może być obecny na terenie Gminy Łysomice, jednak jego skala nie przybiera znacznych rozmiarów.

Wyk. 13. Czy zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem pod wpływem alkoholu?

Natomiast 2,90% ankietowanych respondentów zostało zatrzymanych za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości.

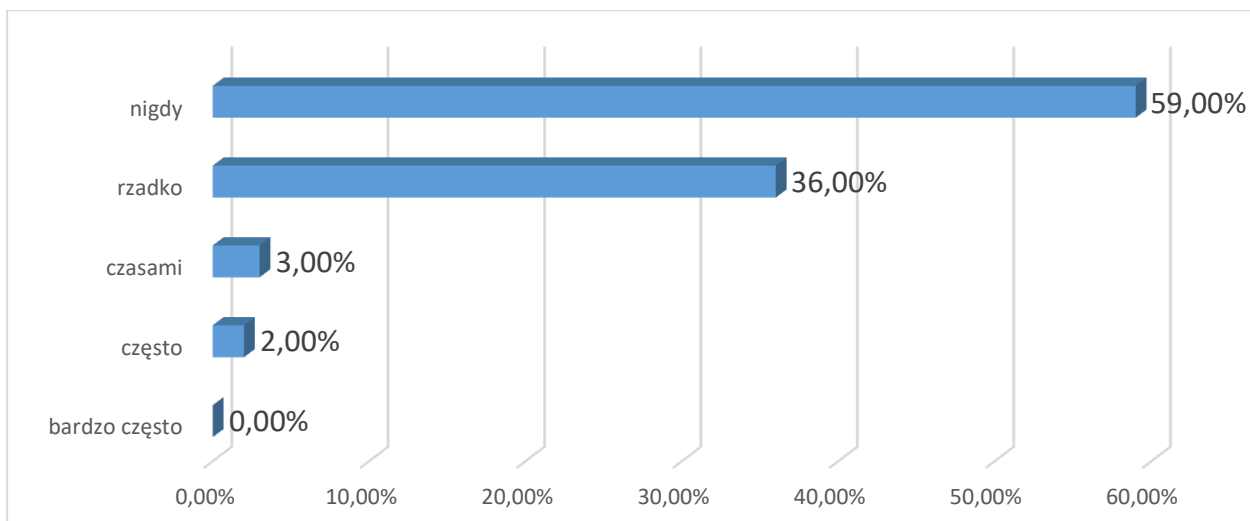
Wyk. 14. Czy był Pan/i kiedykolwiek zatrzymany za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości?

Na kolejne pytania odpowiedzi udzielali wszyscy ankietowani biorący udział w badaniu.

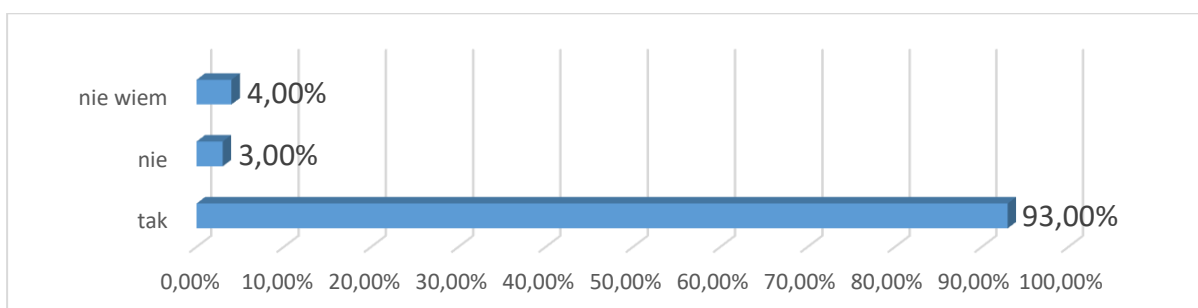
Spośród wszystkich badanych 36,00% respondentów wskazało, że rzadko widuje sytuację prowadzenia pojazdu w stanie nietrzeźwości przez mieszkańców Gminy Łysomice. 3,00% osób widuje taką sytuację czasami, 2,00% widuje ją często. Natomiast 59,00% badanych nigdy nie było świadkiem takiej sytuacji. Sygnalizować to może o występowaniu zjawiska prowadzenia pojazdu pod wpływem alkoholu na terenie Gminy Łysomice.

Wyk. 15. Czy zdarzyło się Panu/i być świadkiem sytuacji, w której ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu?

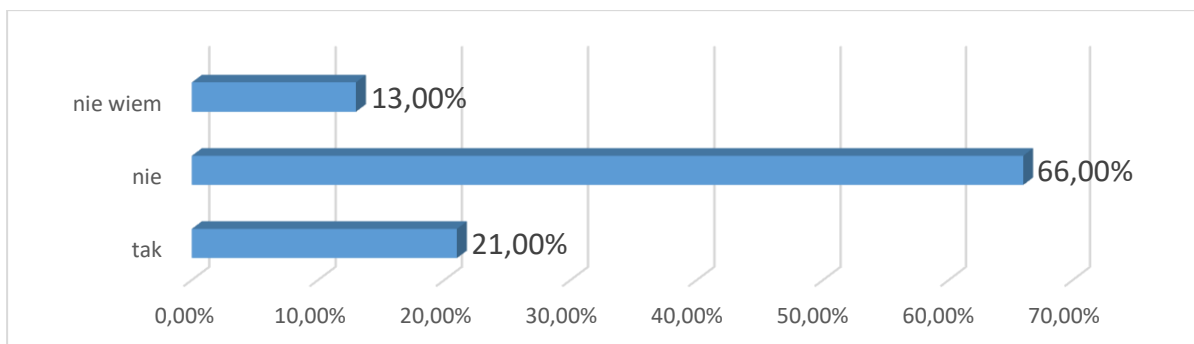
Większość respondentów uważa, że picie alkoholu w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka (93,00%). 3,00% osób nie zgodziło się z tą opinią, a kolejne 4,00% ankietowanych nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie. Dane te pokazują, iż mieszkańcy posiadają wiedzę dotyczącą szkodliwości spożywania alkoholu w czasie ciąży.

Wyk. 16. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka?

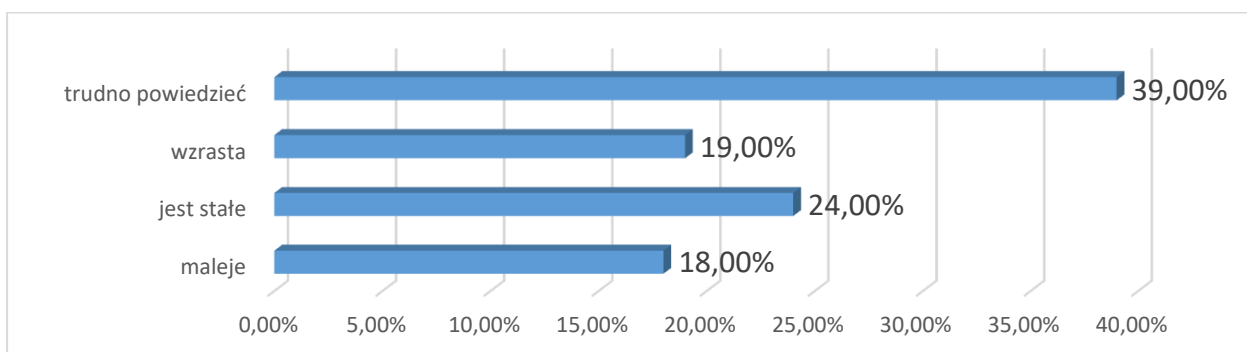
Jednak już 21,00% respondentów przyznało, że widziało na terenie gminy kobiety w ciąży spożywające alkohol. 66,00% osób nigdy nie widziało w gminie kobiet w ciąży spożywających alkohol, a 13,00% osób nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Wyk. 17. Czy widział/a Pan/i kobiety w ciąży spożywające alkohol na terenie Pana/i miejscowości?

Jak wynika ze zgromadzonego materiału badawczego, 24,00% mieszkańców uważa, że obecnie w gminie skala problemu alkoholowego jest na stałym poziomie. Z tą opinią nie zgodziło się 19,00% osób – uważają, że obecnie pije się więcej niż kiedyś. Natomiast 18,00% badanych twierdzi, iż obecnie pije się mniej niż w poprzednich latach. 39,00% osób nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Wyk. 18. Proszę ocenić czy spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Pana/i miejscowości.

Celem sprawdzenia wiedzy mieszkańców dotyczącej konsekwencji spożywania alkoholu, poproszono ich o ustosunkowanie się do kilku stwierdzeń. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, mieszkańcy w większości posiadają wiedzę dotyczącą alkoholu.

96,00% mieszkańców uważa, że **przychodzenie do pracy na kacu** jest zachowaniem nieodpowiednim. Z tą opinią nie zgodził się 1,00% osób – uważają oni, iż nie ma nic złego w przychodzeniu do pracy na kacu. Natomiast 3,00% ankietowanych nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

64,00% osób sądzi, iż **alkohol w piwie jest tak samo szkodliwy jak ten w wódce**, zaś z tą opinią nie zgodziło się 16,00% osób - twierdzą oni, iż alkohol w piwie jest mniej szkodliwy

niż ten w wódce. 20,00% osób wskazało, iż nie potrafią ustosunkować się do tego stwierdzenia.

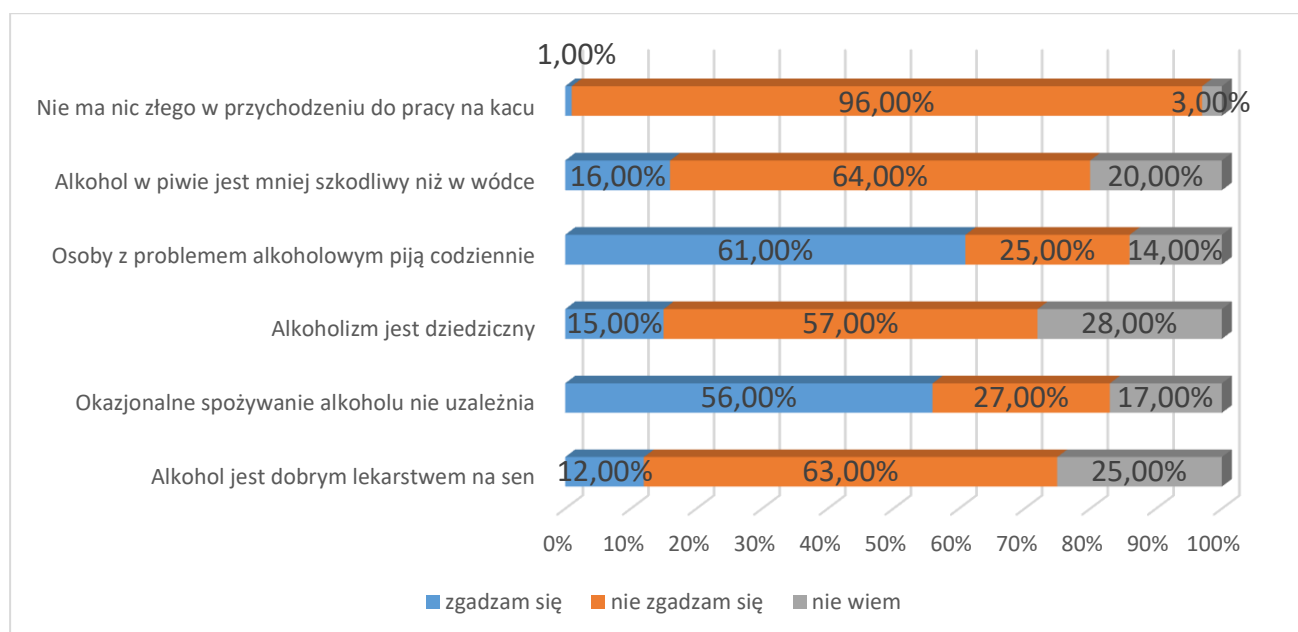
Ze stwierdzeniem „**Osoby z problemem alkoholowym piją codziennie**” zgodziło się 61,00% ankietowanych, zaś 25,00% nie zgodziło się z tym stwierdzeniem. 14,00% osób wskazało odpowiedź „nie wiem”.

15,00% ankietowanych uważa natomiast, iż **alkoholizm jest dziedziczny**, a 57,00% osób nie zgadza się z tą opinią. Do tego stwierdzenia nie potrafiło odnieść się 28,00% osób.

Według 56,00% mieszkańców **okazjonalne spożywanie alkoholu nie uzależnia**. Z tym stwierdzeniem nie zgodziło się 27,00% osób, a 17,00% nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

12,00% badanych uważa, że **alkohol jest dobrym lekarstwem na sen**, 63,00% osób nie zgadza się z tą opinią, a 25,00% wskazało odpowiedź „nie wiem”.

Wyk. 19. Proszę ocenić czy zgadza się Pan/i z poniższymi stwierdzeniami.

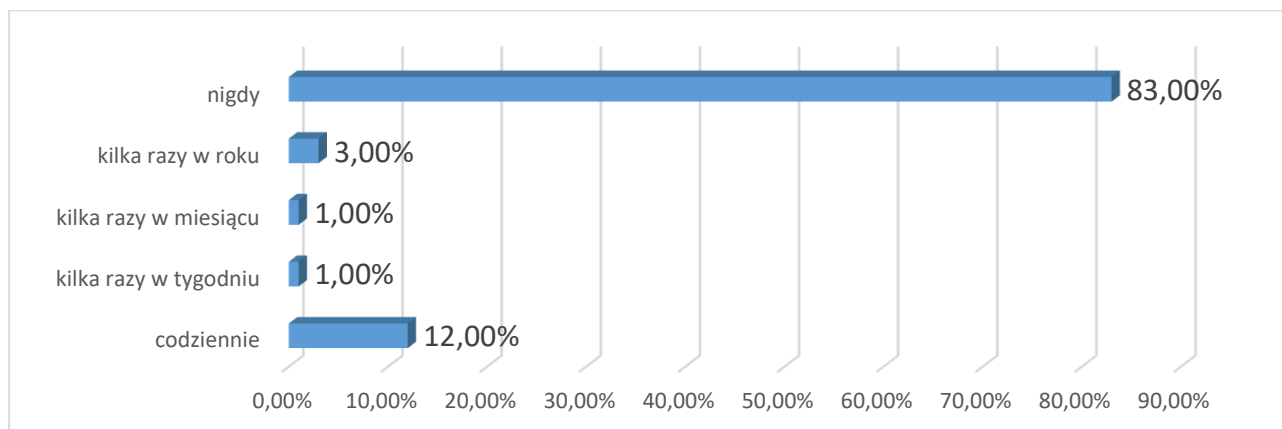

PROBLEM NIKOTYNOWY Z PERSPEKTYWY DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

Niestety dosyć często nieodłącznym dodatkiem spożywania alkoholu jest palenie papierosów, dlatego też kolejny rozdział ma na celu oszacowanie skali uzależnień od nikotyny oraz

zbadanie zjawiska palenia papierosów przez dorosłych mieszkańców Gminy Łysomice. Z zebranego materiału badawczego wynika, iż 17,00% mieszkańców pali papierosy. Wśród osób, które palą, 3,00% osób pali kilka razy w roku, 1,00% pali raz w miesiącu, 1,00% badanych sięga po papierosy kilka razy w tygodniu, zaś 12,00% osób pali codziennie.

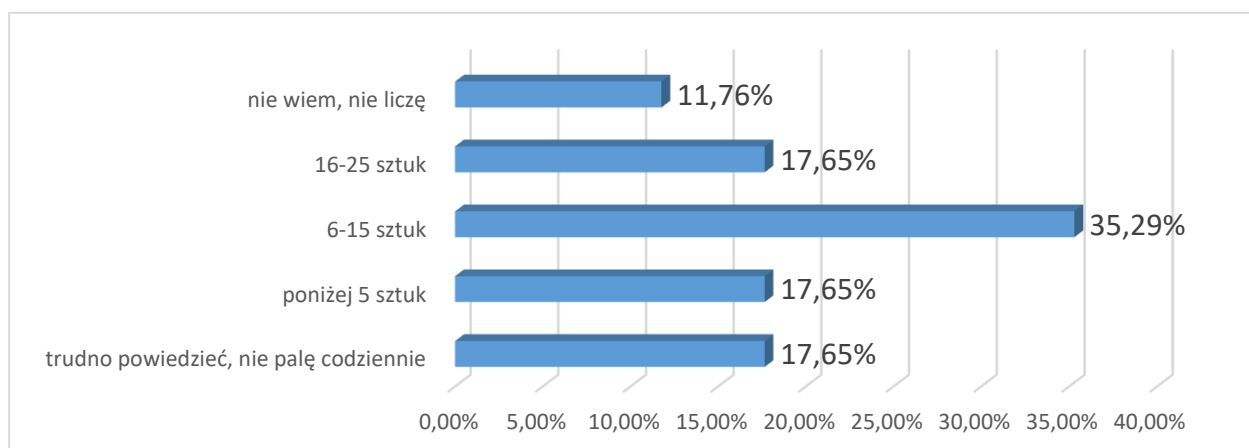
Wyk. 20. Jak często pali Pan/i papierosy?

Na kolejne pytania odpowiadali tylko ci badani mieszkańcy, którzy w poprzednim pytaniu zadeklarowali, iż palą papierosy.

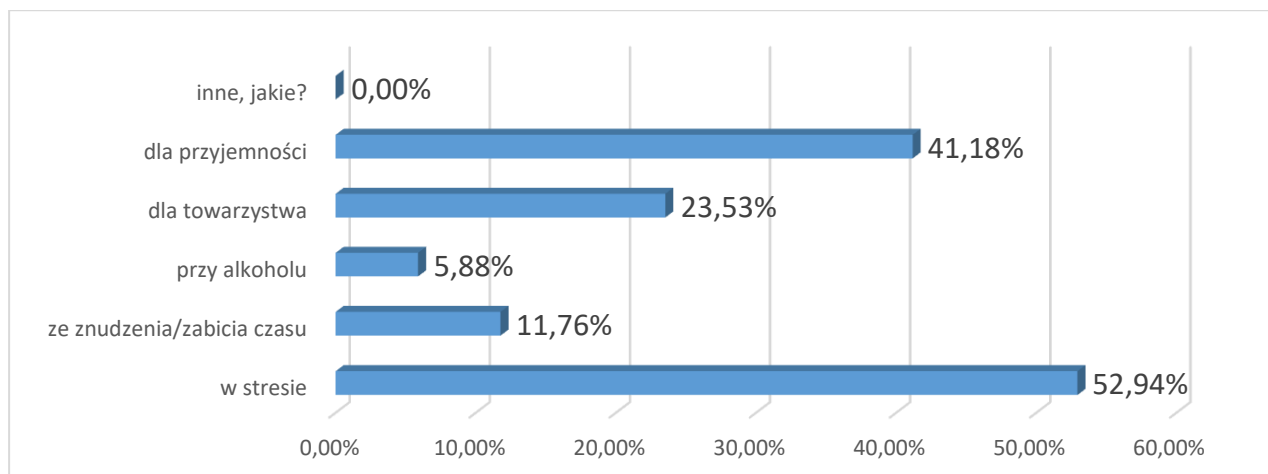
17,65% ankietowanych, którzy palą papierosy, przyznali, iż nie palą ich codziennie, a kolejne 17,65% osób wypala dziennie mniej niż 5 papierosów, 35,29% pali od 6 do 15 papierosów, 17,65% wypala od 16 do 25 papierosów dziennie. Natomiast 11,76% respondentów nie liczy ilości wypalanych dziennie papierosów.

Wyk. 21. Ile sztuk papierosów dziennie Pan/i wypala?

Respondenci, którzy przyznają, że palą papierosy najczęściej sięgają po nie w stresie (52,94%) oraz dla przyjemności (41,18%). W dalszej kolejności wymieniano następujące powody: dla towarzystwa (23,53%), ze znudzenia i zabicia czasu (11,76%) oraz przy alkoholu (5,88%).

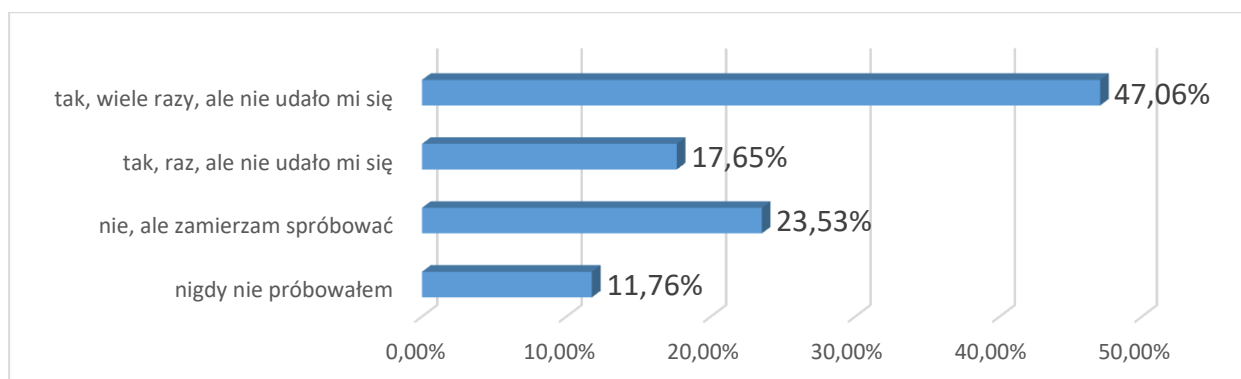
Wyk. 22. Kiedy najczęściej sięga Pan/i po papierosa?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

11,76% respondentów przyznało, iż nigdy nie próbowało rzucić palenia. 23,53% badanych nie próbowało, ale zamierza to zrobić, zaś kolejne 17,65% ankietowanych próbowało raz, ale im się nie udało oraz 47,06% próbowało wiele razy, ale nieskutecznie.

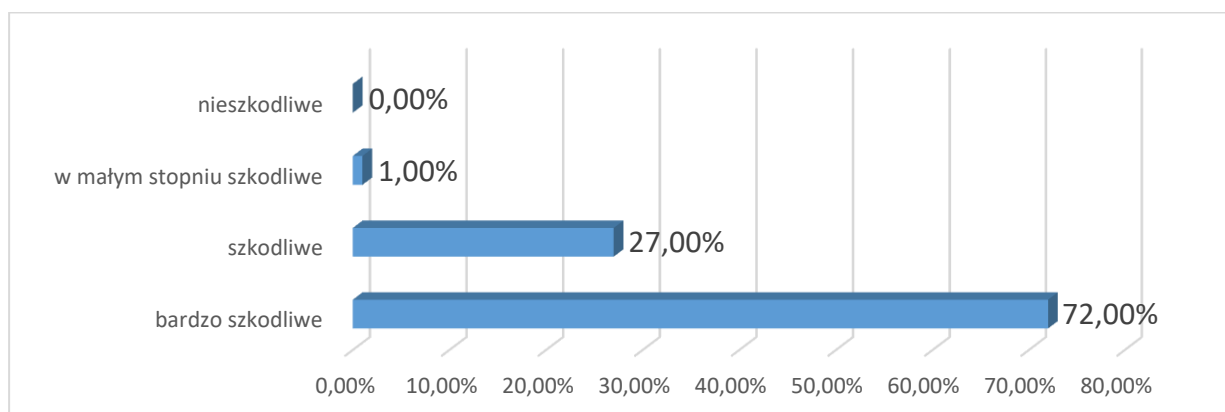
Wyk. 23. Czy próbował Pan/i kiedykolwiek rzucić palenie?

Następne pytania zostały zadane wszystkim respondentom, a nie tylko tym, którzy zadeklarowali palenie papierosów.

W zamierzeniu przeprowadzonego wśród mieszkańców badania było również sprawdzenie wiedzy na temat szkodliwości palenia papierosów dla zdrowia. Większość ankietowanych spośród wszystkich badanych osób zdaje sobie sprawę, że palenie papierosów jest bardzo szkodliwe (72,00%) oraz szkodliwe (27,00%). Jedynie 1,00% respondentów sądzi, iż jest to w małym stopniu szkodliwe.

Wyk. 24. Jak ocenia Pan/i szkodliwość palenia papierosów dla zdrowia?

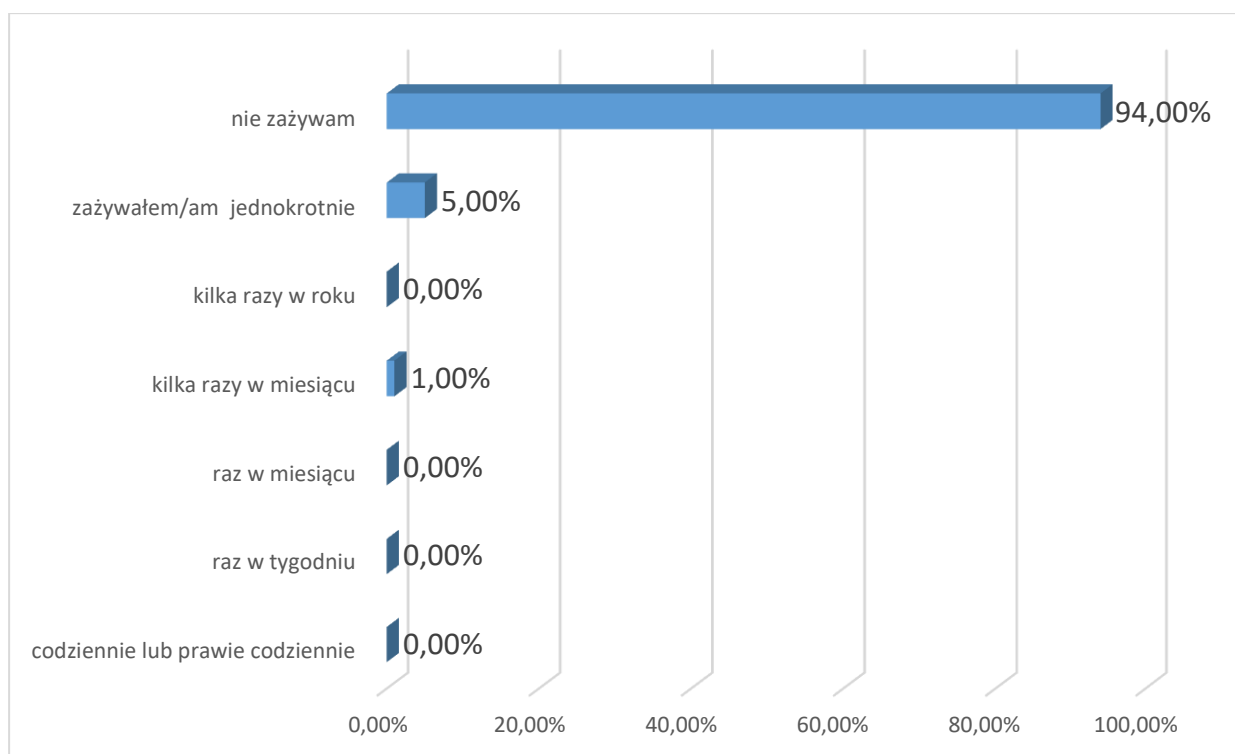

PROBLEM NARKOTYKOWY Z PERSPEKTYWY DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

Problem narkotykowy to kolejny, analizowany problemem społeczny. Celem niniejszej części było oszacowanie skali problemu w Gminie Łysomice, sprawdzenie wiedzy mieszkańców na temat narkotyków i dopalaczy oraz sprawdzenie dostępności tych substancji w gminie.

Kontakt z narkotykami zadeklarowało 6,00% mieszkańców. Analizując częstotliwość zażywania narkotyków przez ankietowanych mieszkańców dostrzec można, iż 5,00% osób zażywało te substancje raz, a kolejny 1,00% osób kilka razy w miesiącu.

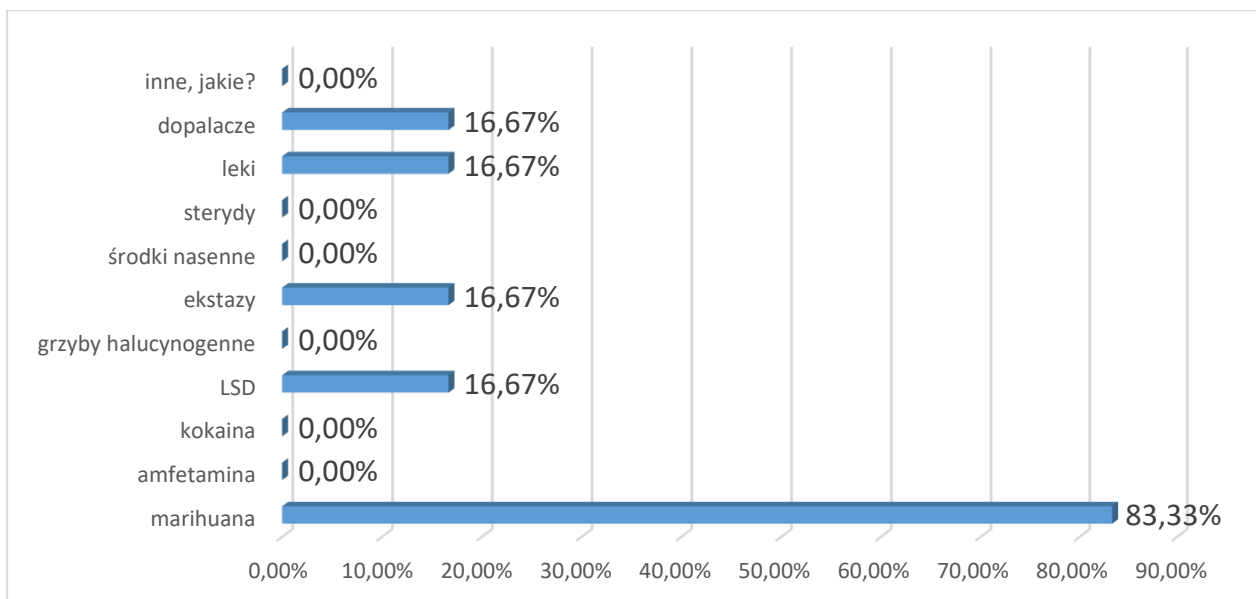
Wyk. 25. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze)?

Na kolejne dwa pytania dotyczące sięgania po substancje psychoaktywne odpowiadały te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż miały kiedykolwiek kontakt z narkotykami.

Osoby, które zażywały narkotyki, sięgały po następujące substancje: marihuanę (83,33%), LSD (16,67%), ekstazy (16,67%), leki (16,67%) oraz dopalacze (16,67%).

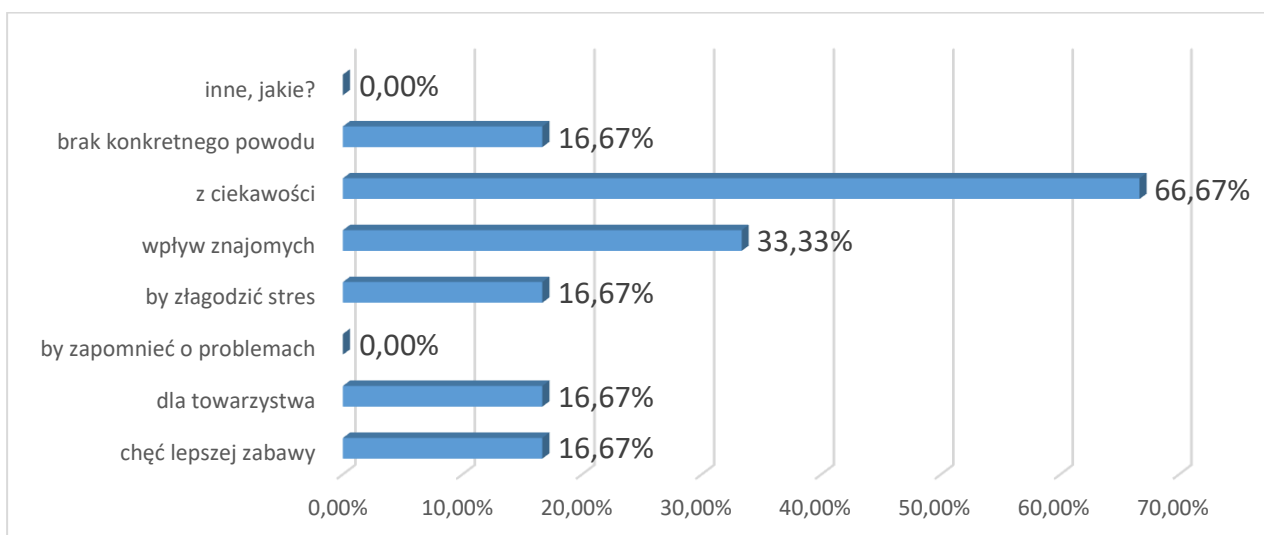
Wyk. 26. Proszę zaznaczyć na poniższej liście, które substancje psychoaktywne stosował/a Pan/i?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Głównym, wymienianym powodem sięgania po substancje psychoaktywne przez dorosłych mieszkańców Gminy Łysomice była: ciekawość (66,67%), rzadziej wpływ znajomych (33,33%), chęć lepszej zabawy (16,67%), towarzystwo (16,67%), oraz próba złagodzenia stresu (16,67%) i brak konkretnego powodu (16,67%),

Wyk. 27. Z jakich powodów sięgnął/ęła Pan/i po wyżej wymienione substancje psychoaktywne?

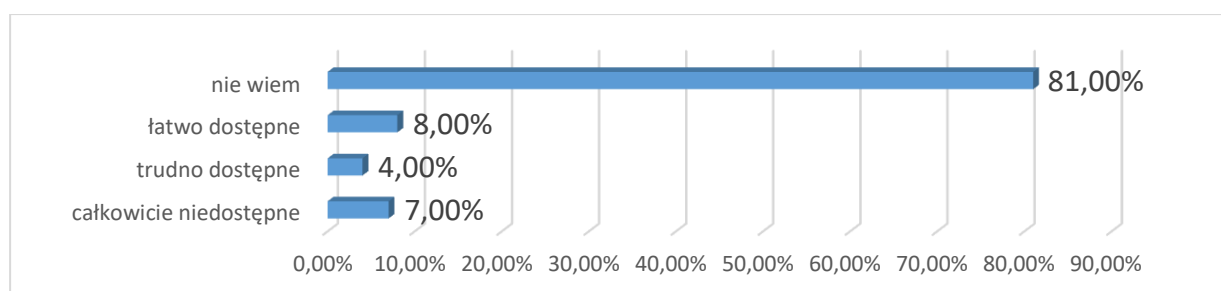

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Na kolejne pytania odpowiadali wszyscy mieszkańcy, a nie tylko ci, którzy w poprzednim pytaniu zadeklarowali, że zażywali środki psychoaktywne.

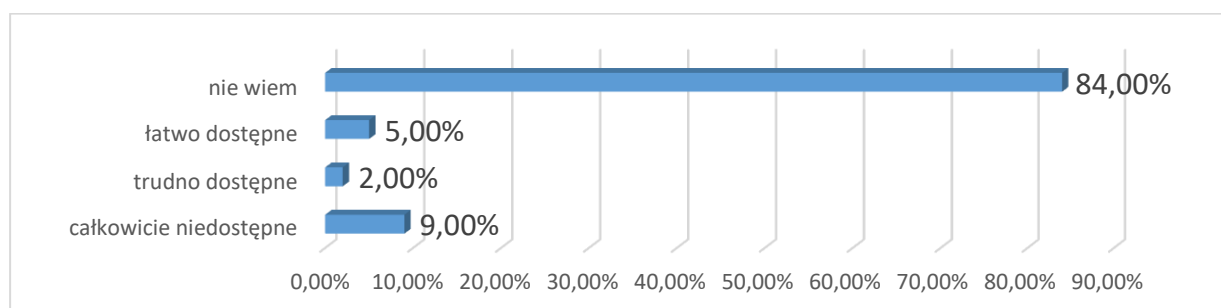
W zamierzeniu diagnozy problemu narkotykowego w gminie, było również sprawdzenie dostępności środków psychoaktywnych w społeczności lokalnej. W tym celu poproszono wszystkich badanych o ocenę możliwości pozyskania narkotyków i dopalaczy na terenie ich gminy. Co ciekawe, aż 81,00% osób nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie. 4,00% osób uważa, że są one trudno dostępne, a zdaniem 7,00% badanych substancje te są całkowicie niedostępne. Z tą opinią nie zgodziło się 8,00% respondentów – uważają oni, że narkotyki są łatwo dostępne w gminie.

Wyk. 28. Jak ocenia Pan/ i możliwość pozyskania narkotyków na terenie Pana/i miejscowości?

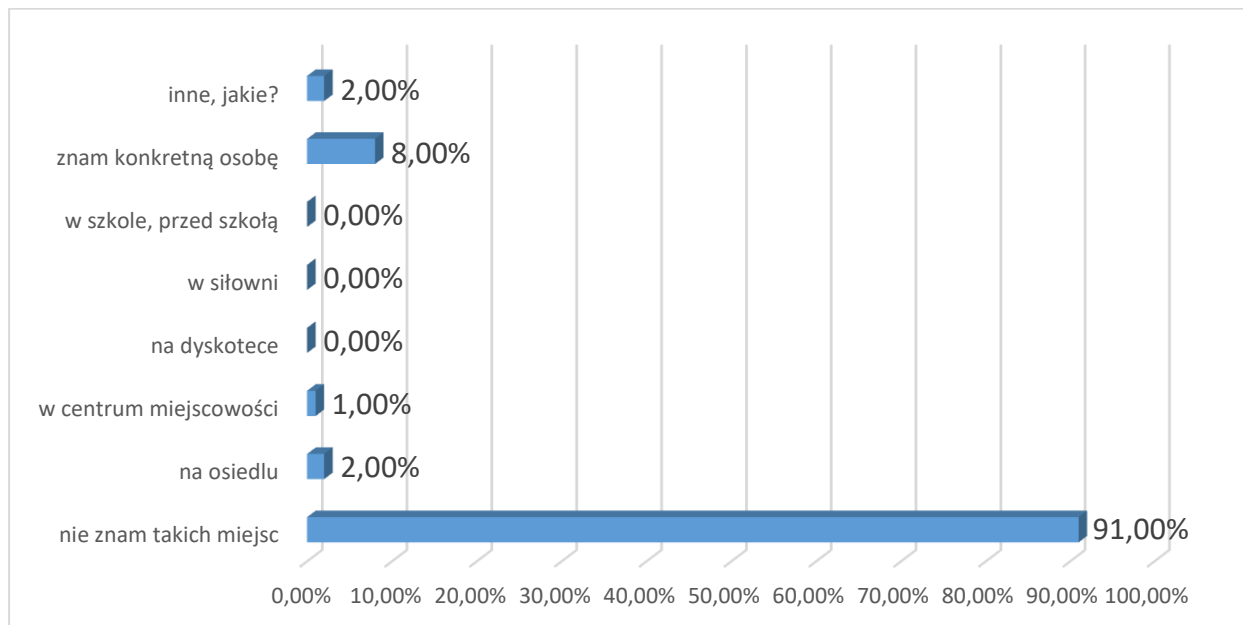
W kolejnym pytaniu ankietowanych poproszono o ocenę możliwości pozyskania dopalaczy. Wyniki wskazują na to, że mieszkańcy mają nieco mniejszą wiedzę na temat dostępności dopalaczy niż narkotyków. 84,00% mieszkańców nie wie, jaka jest możliwość pozyskania takich substancji, 2,00% uważa, że są one trudno dostępne, zdaniem 9,00% respondentów całkowicie niedostępne. W opinii kolejnych 5,00% mieszkańców dopalacze na terenie ich miejscowości łatwo jest pozyskać.

Wyk. 29. Jak ocenia Pan/i możliwość pozyskania dopalaczy na terenie Pana/i miejscowości?

Zdecydowana większość ankietowanych (91,00%) nie potrafiła wskazać miejsc w Gminie Łysomice, w których można kupić substancje psychoaktywne. Pozostałe osoby wskazywały na: osiedle (2,00%), centrum miejscowości (1,00%) oraz kolejne 2,00% osób wskazało inne miejsca, jednak nie podając przykładów. Natomiast 8,00% osób zna konkretną osobę, która sprzedaje narkotyki lub dopalacze.

Wyk. 30. Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości gdzie można zakupić narkotyki lub dopalacze?

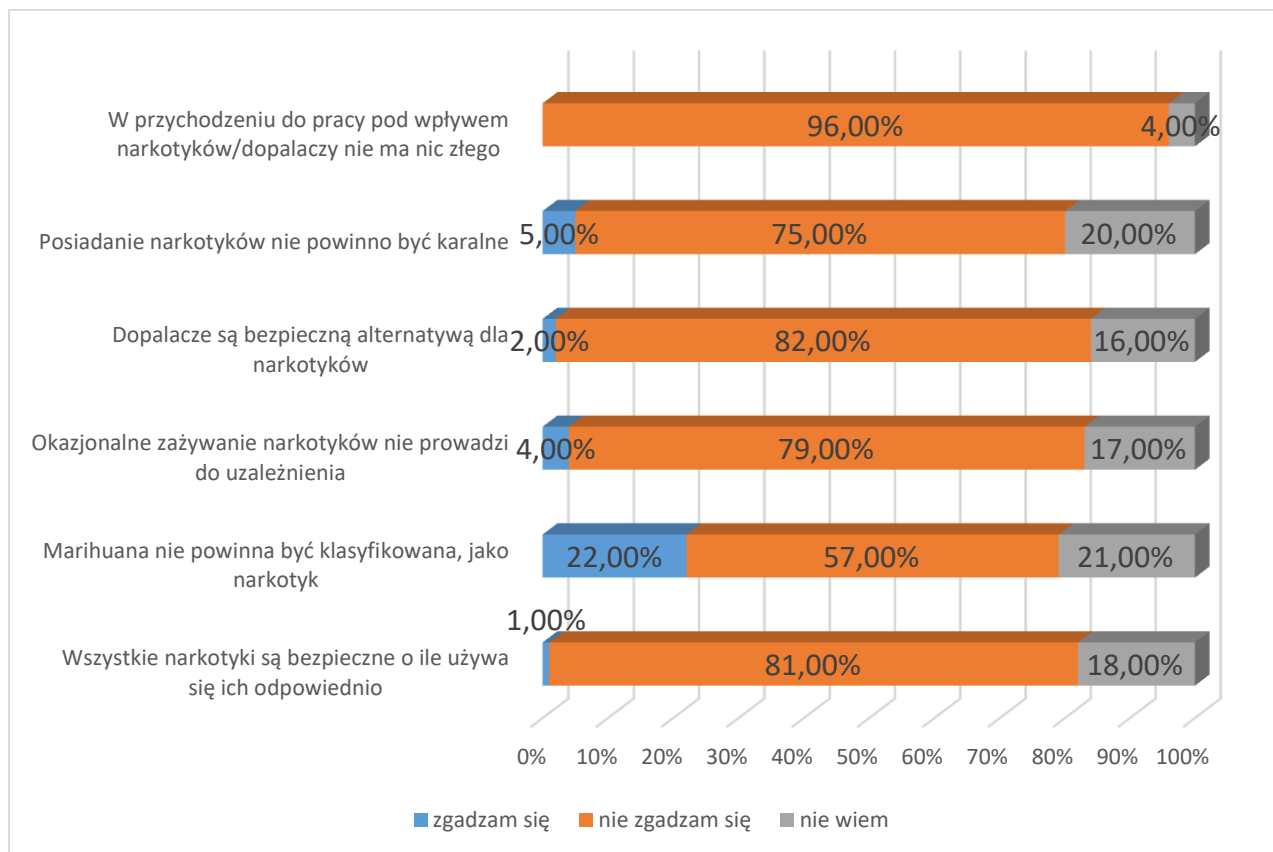

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Ankietowanych poproszono również o ustosunkowanie się do sześciu stwierdzeń. Pytanie miało na celu sprawdzenie wiedzy ankietowanych dotyczącej substancji psychoaktywnych. Co istotne, zdecydowana większość ankietowanych twierdzi, iż **przychodzenie do pracy pod wpływem narkotyków lub dopalaczy jest czymś złym** (96,00%). Również znaczna część osób uważa, że **posiadanie narkotyków powinno być karalne** (75,00%), a 5,00% osób nie zgodziło się z tą opinią. 82,00% badanych sądzi, iż **dopalacze nie są bezpieczną alternatywą dla narkotyków**, Natomiast 2,00% osób uważa, że te substancje mogą być alternatywą. Dodatkowo 4,00% respondentów uważa, że **okazjonalne zażywanie narkotyków nie prowadzi do uzależnień**, a 79,00% osób nie zgodziło się z tą opinią. Jeśli chodzi o **stosunek do marihuany** to 22,00% osób uważa, że nie powinna być ona zaliczana do narkotyków. Nie zgadza się z tym 57,00% badanych. Co istotne, zdecydowana większość

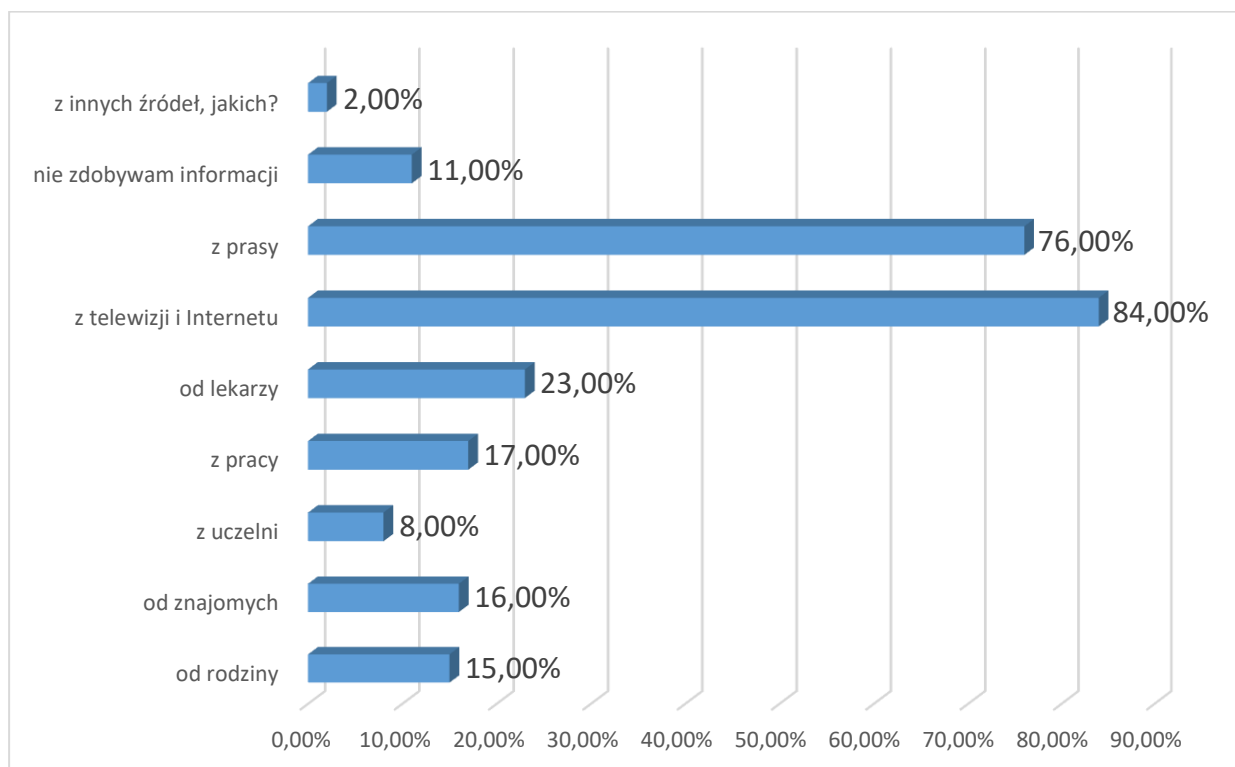
respondentów (81,00%) uważa, że **żadne narkotyki nie są bezpieczne, bez względu na to czy używa się ich odpowiednio**, a 1,00% badanych nie zgodziło się z tą opinią.

Wyk. 31. Proszę ocenić czy zgadza się Pan/i z poniższymi stwierdzeniami.

Z przedstawionych badań wynika, iż najczęściej ankietowanych czerpie informacje o konsekwencjach nadużywania substancji psychoaktywnych z telewizji i Internetu (84,00%). W dalszej kolejności badani wskazywali na: prasę (76,00%), lekarza (23,00%), pracę (17,00%), znajomych (16,00%), rodzinę (15,00%), uczelnię (8,00%). Istotną informacją jest fakt, iż 11,00% osób w ogóle nie czerpie wiedzy na ten temat, co wskazuje, że nie interesują się tą tematyką. Natomiast 2,00% osób wskazało na inne źródła, nie podając przykładów.

Wyk. 32. Skąd czerpie Pan/i informacje o konsekwencjach nadużywania substancji psychoaktywnych?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

PROBLEM PRZEMOCY Z PERSPEKTYWY DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

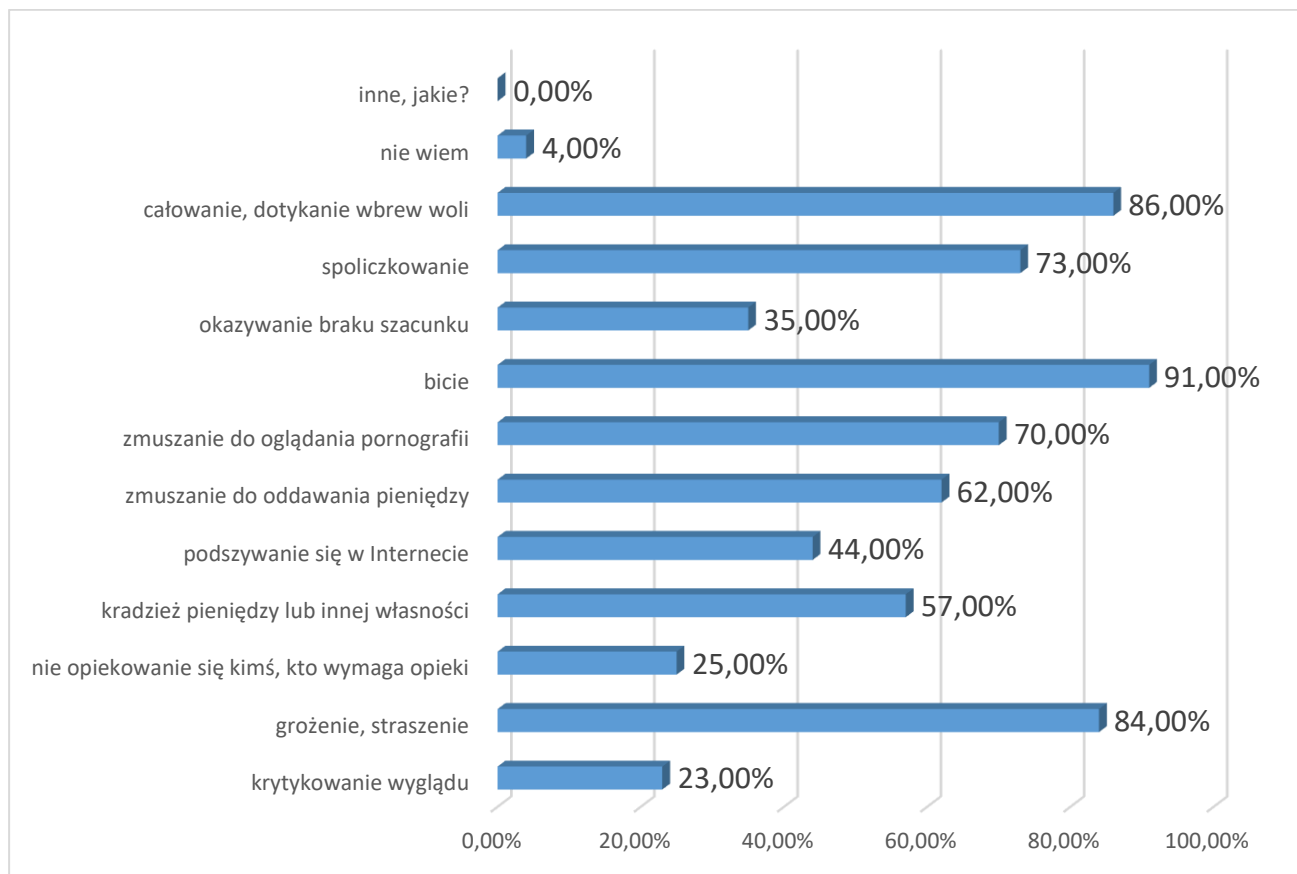
Problem przemocy to kolejne zagadnienie poruszane w niniejszej diagnozie. Ma ono na celu nie tylko oszacowanie liczby rodzin zagrożonych przemocą domową, ale także sprawdzenie czy mieszkańcy wiedzą, czym jest przemoc i jakie zachowania klasyfikuje się jako zachowania przemocowe.

Pierwsze pytanie w niniejszym podrozdziale miało na celu sprawdzenie, czy mieszkańcy potrafią zaklasyfikować określone sytuacje jako zachowania przemocowe.

Respondenci najczęściej wskazywali na: bicie (91,00%), całowanie, dotykanie wbrew woli (86,00%), groźenie, straszenie (84,00%), spoliczkowanie (73,00%), zmuszanie do oglądania pornografii (70,00%), zmuszenie do oddawania pieniędzy (62,00%), kradzież pieniędzy lub innej własności (57,00%), podszywanie się w Internecie (44,00%), okazywanie braku

szacunku (35,00%), nie opiekowanie się kimś kto wymaga opieki (25,00%) oraz krytykowanie wyglądu (23,00%). 4,00% osób nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

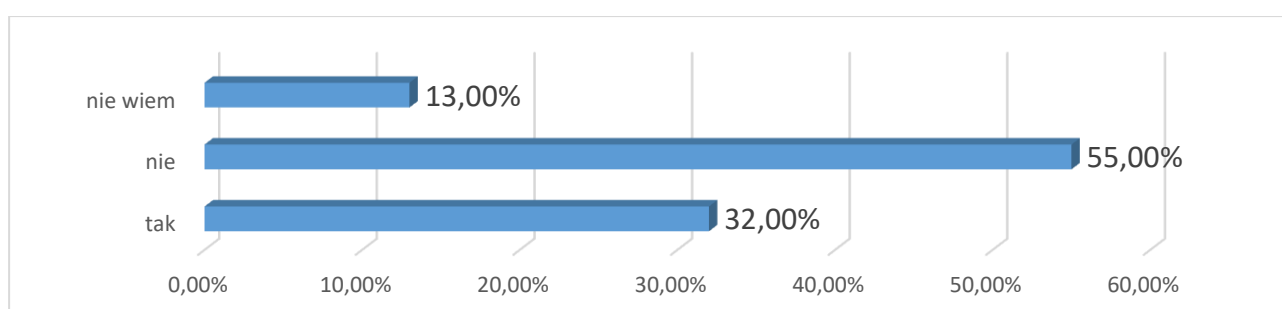
Wyk. 33. Które z wymienionych poniżej sytuacji są Twoim zdaniem aktem przemocy?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

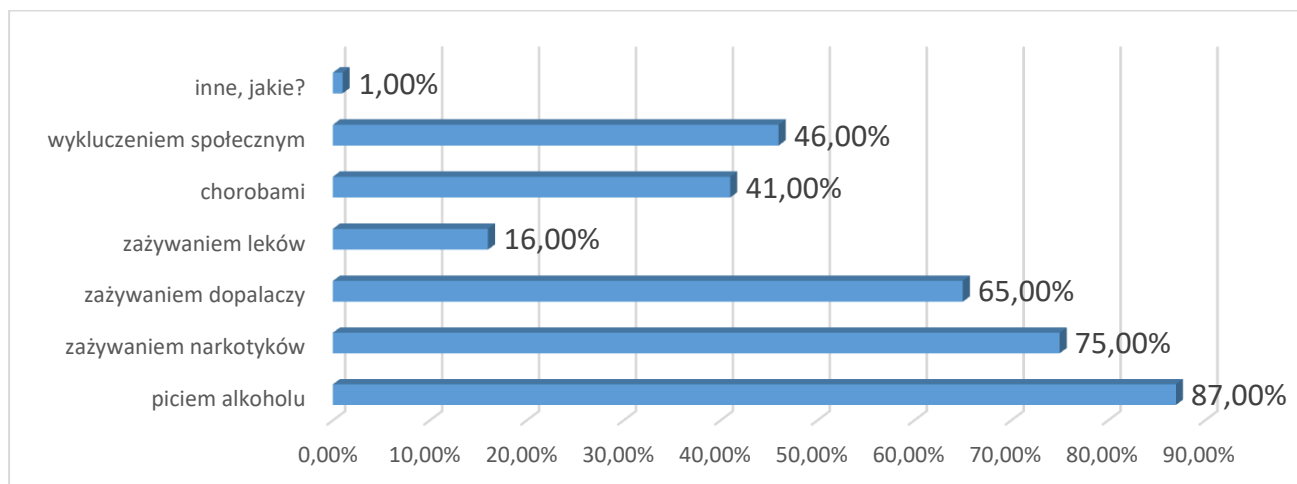
Warto zwrócić uwagę, że 32,00% badanych zna osobę w swoim otoczeniu doświadczającą przemocy w domu. 55,00% ankietowanych nie zna takich osób, natomiast 13,00% nie posiada wiedzy na ten temat.

Wyk. 34. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu?

Większość badanych twierdzi, że problem przemocy związany jest z nadużywaniem alkoholu – 87,00%. Natomiast 75,00% ankietowanych stosowanie przemocy wiąże z zażywaniem narkotyków, 65,00% z zażywaniem dopalaczy, 46,00% z wykluczeniem społecznym, 41,00% z chorobami, a 16,00% osób przyczynę problemu widzi w zażywaniu leków.

Wyk. 35. Czy Pana/i zdaniem problem przemocy domowej związany jest z:

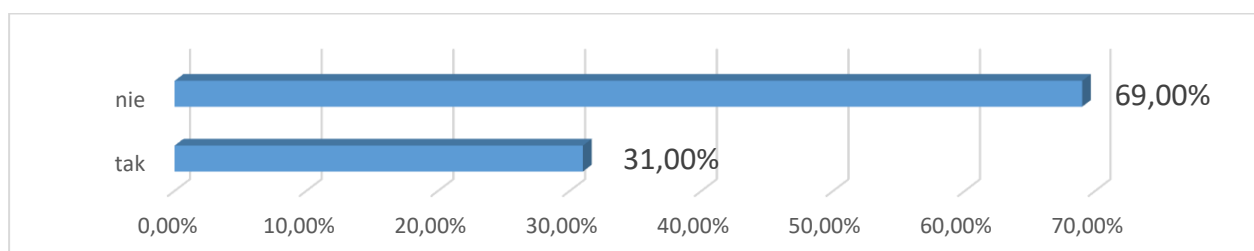

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Długotrwałe pozostawanie w kręgu destrukcyjnego oddziaływania przemocy wiąże się z przeżywaniem bardzo silnych i trudnych emocji, które mają wpływ na sposób myślenia o sobie ofiar, świadków i sprawców przemocy oraz na ich relacje z otoczeniem. Groźne jest to, że skutki psychologiczne pozostawania w relacji opartej na przemocy obserwujemy jeszcze po wielu latach od jej zakończenia.

Badani mieszkańcy zostali zapytani, czy zdarzyło się im doświadczyć przemocy. Twierdząco na to pytanie odpowiedziało 31,00% ankietowanych, natomiast większość – 69,00% nie ma takich doświadczeń.

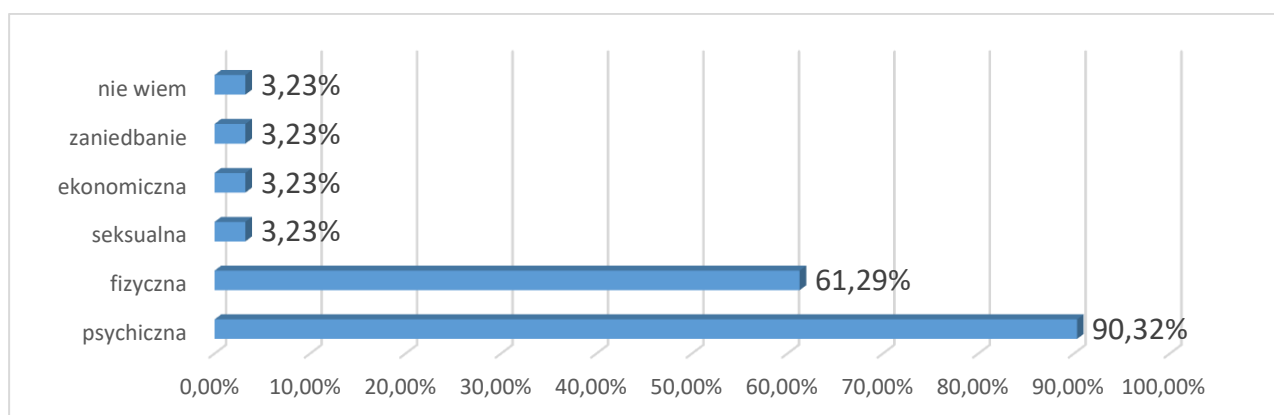
Wyk. 36. Czy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy?

Na kolejne dwa pytania dotyczące doświadczenia przemocy odpowiedź mogły udzielić tylko te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż doświadczyły przemocy.

Osoby, które doświadczyły przemocy, przyznały że była to przemoc psychiczna – 90,32% i fizyczna – 61,29%. Natomiast po 3,23% osób doświadczyło przemocy ekonomicznej, seksualnej oraz zaniedbania. Kolejne 3,23% osób nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

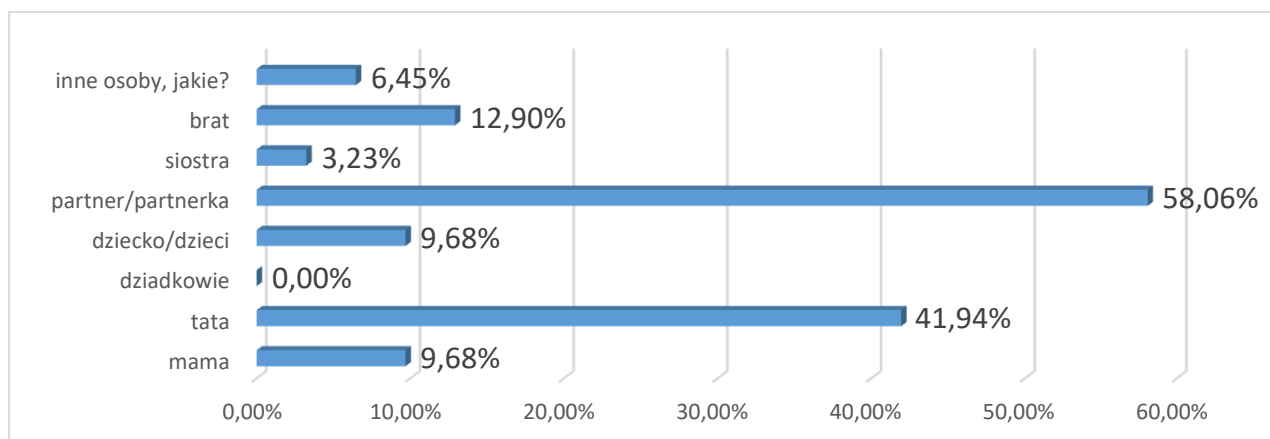
Wyk. 37. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznała?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Osoby, które doznały przemocy twierdzą, że sprawcą był przede wszystkim partner/partnerka – 58,06%. Pozostali wskazali na ojca (41,94%), brata (12,90%), dziecko/dzieci (9,68%), matkę (9,68%), siostrę (3,23%). Inne osoby stosowały przemoc w stosunku do 6,45% ankietowanych, ankietowani nie wyjaśnili jednak kim były te osoby.

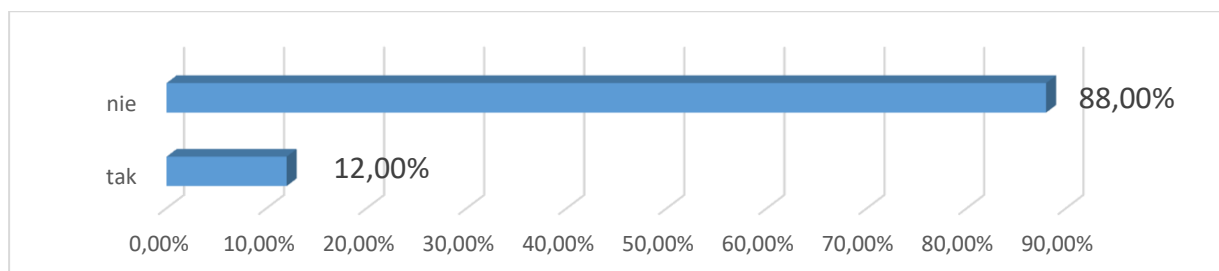
Wyk. 38. Kto stosował wobec Pana/i przemoc?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Dodatkowo 12,00% respondentów przyznało, iż zdarzyło im się stosować przemoc wobec innych osób. Natomiast nigdy nie robiło tego 88,00% badanych.

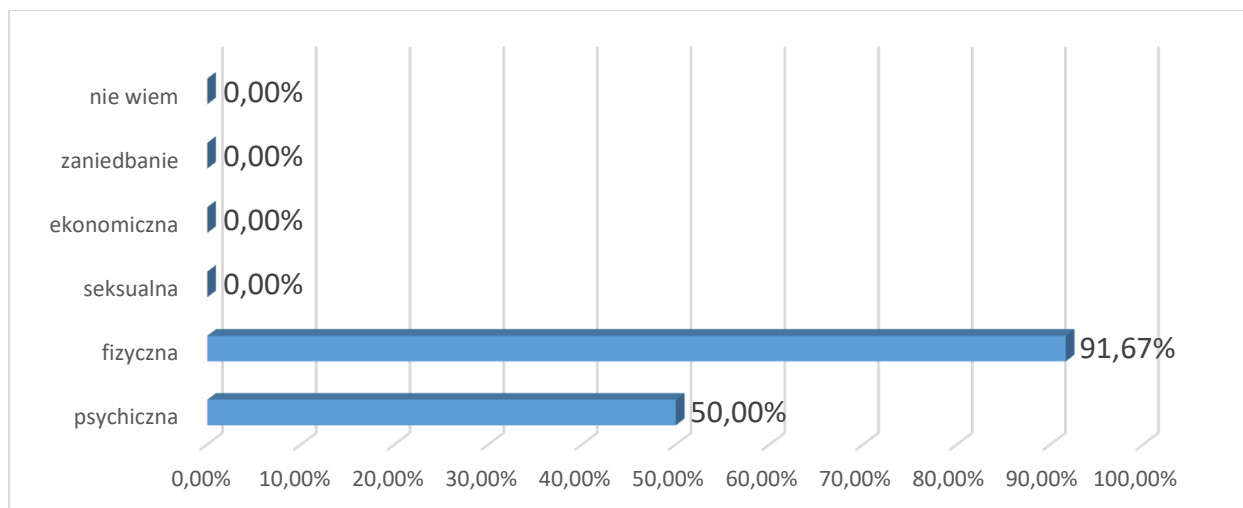
Wyk. 39. Czy kiedykolwiek doszło do sytuacji gdzie zastosował/a Pan/i zachowania przemocowe wobec drugiej osoby?

Na kolejne trzy pytania dotyczące doświadczenia przemocy odpowiedź mogły udzielić tylko te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż stosowały przemoc.

Osoby te stosowały głównie przemoc fizyczną (91,67%) oraz przemoc psychiczną (50,00%).

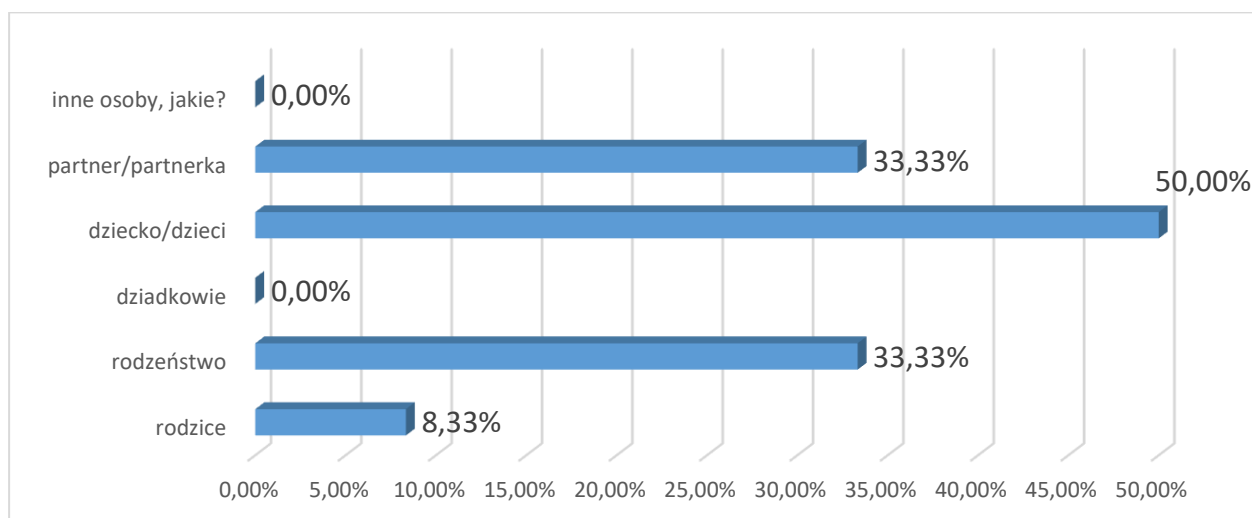
Wyk. 40. Jakiego rodzaju zastosował Pan/i przemoc?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Ankietowani stosowali przemoc wobec: dziecka/dzieci (50,00%), partnera/partnerki (33,33%), rodzeństwa (33,33%) oraz rodziców (8,33%).

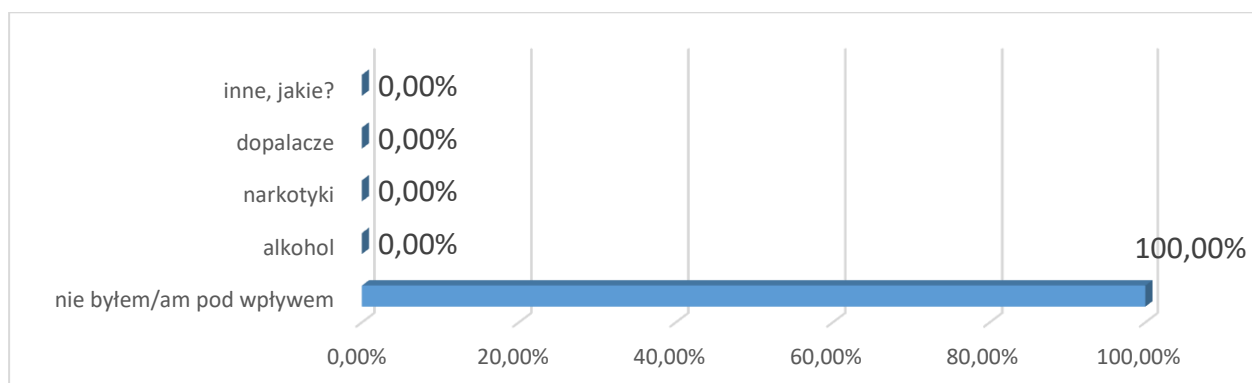
Wyk. 41. W stosunku do kogo zastosowałeś zachowanie przemocowe?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Osoby stosujące przemoc, w nie były pod wpływem żadnych substancji psychoaktywnych (100,00%).

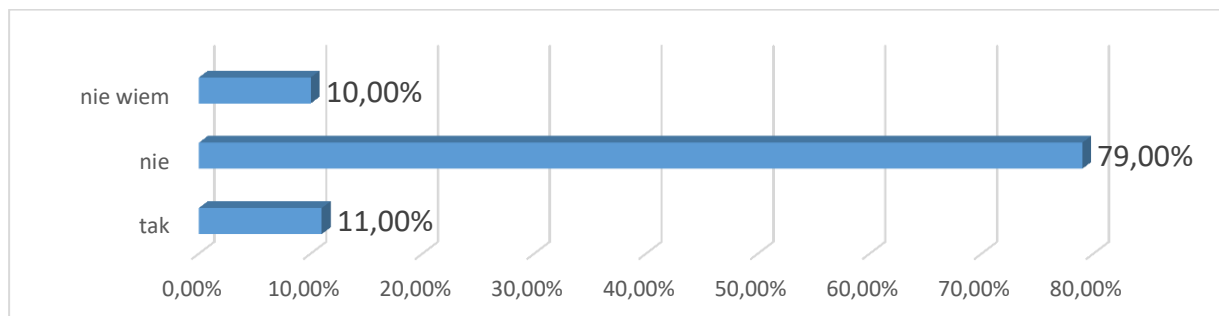
Wyk. 42. Stosując przemoc był/a Pan/i pod wpływem wymienionych środków psychoaktywnych?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

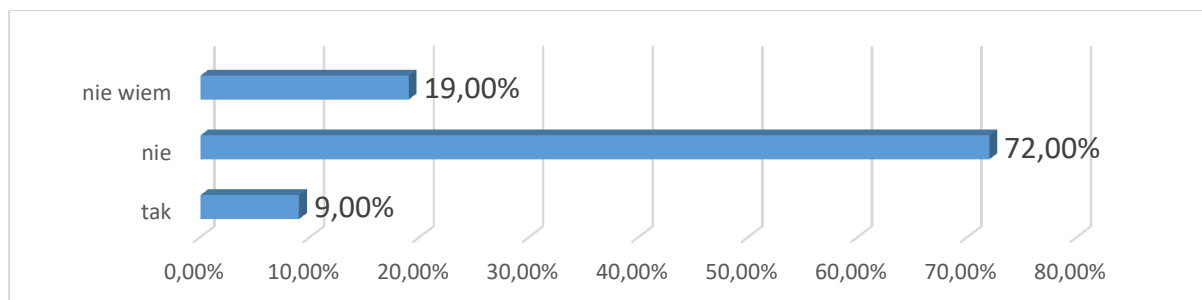
Na kolejne dwa pytania odpowiedzi udzielali wszyscy ankietowany mieszkańcy. 11,00% z nich twierdzi, że stosowanie przemocy można usprawiedliwić, natomiast 79,00% jest zdania, iż nie ma wytłumaczenia dla zachowań przemocowych. 10,00% ankietowanych nie wypowiedziało się jednoznacznie na ten temat.

Wyk. 43. Czy Pana/i zdaniem istnieją okoliczności usprawiedliwiające stosowanie przemocy?

Dodatkowo ponad połowa badanych – 79,00% uważa, że stosowanie kar fizycznych w stosunku do dziecka nie jest dobrą metodą wychowawczą, co potwierdzają liczne badania naukowe, które wskazują, że skutkiem tego jest obniżenie więzi emocjonalnej między dzieckiem, a rodzicem. Natomiast 11,00% popiera praktykowanie karania fizycznego dzieci, a 10,00% nie ma zdania na ten temat, co może wynikać z niewiedzy na temat konsekwencji bycia ofiarą przemocy w okresie dzieciństwa.

Wyk. 44. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą?

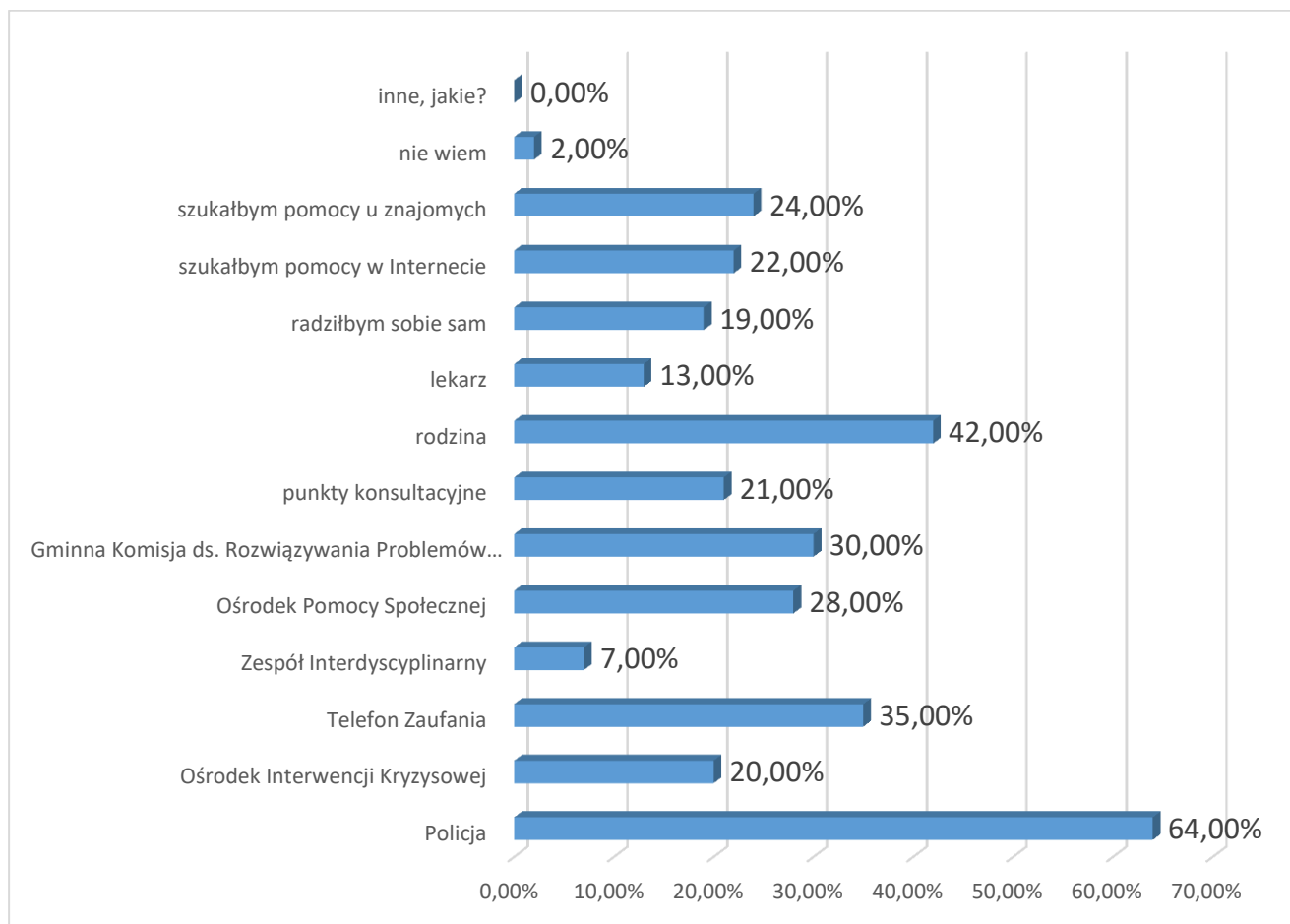
POSTRZEGANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH PRZEZ MIESZKAŃCÓW GMINY.

Profilaktyka społeczna jest to system metod i środków mających na celu usuwanie przyczyn ujemnych zjawisk społecznych i stwarzanie warunków prawidłowego funkcjonowania i rozwoju jednostek oraz grup społecznych. Niniejszy rozdział poświęcony będzie działaniom profilaktycznym prowadzonym przez gminę. Mieszkańców poproszono o wskazanie instytucji, do której zwróciłyby się o pomoc w razie problemu uzależnień lub/i przemocy w

rodzinie.

W opinii większości mieszkańców w przypadku problemów badani najchętniej uzyskaliby pomoc: na Policji (64,00%), u rodziny (42,00%), pod Telefonem Zaufania (35,00%), w Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (30,00%), w Ośrodku Pomocy Społecznej (28,00%), znajomych (24,00%), w punkcie konsultacyjnym (21,00%), w Ośrodku Interwencji Kryzysowej (20,00%), u lekarza (13,00%), rzadziej w Zespole Interdyscyplinarnym przy gminie (7,00%), . Niepokojący jest fakt, iż 19,00% osób przyznało, iż w takiej sytuacji radziłoby sobie samodzielnie, zaś 22,00% osób szukałoby pomocy w Internecie.

Wyk. 45. Do kogo zwróciłby się Pan/i o pomoc w razie problemu uzależnień lub/i przemocy w rodzinie?

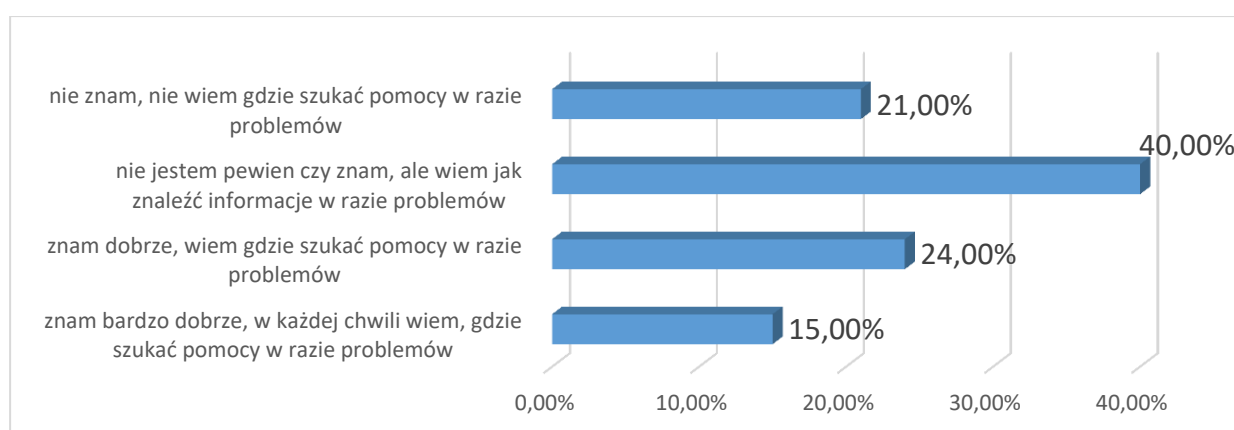

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Ankietowanych zapytano również, czy znają dane kontaktowe do instytucji pomocowych. Niestety większość osób nie było pewnych, czy zna te dane, ale wiedzą, gdzie ich szukać – taką odpowiedź zaznaczyło 40,00% osób. 15,00% badanych zna bardzo dobrze dane kontaktowe

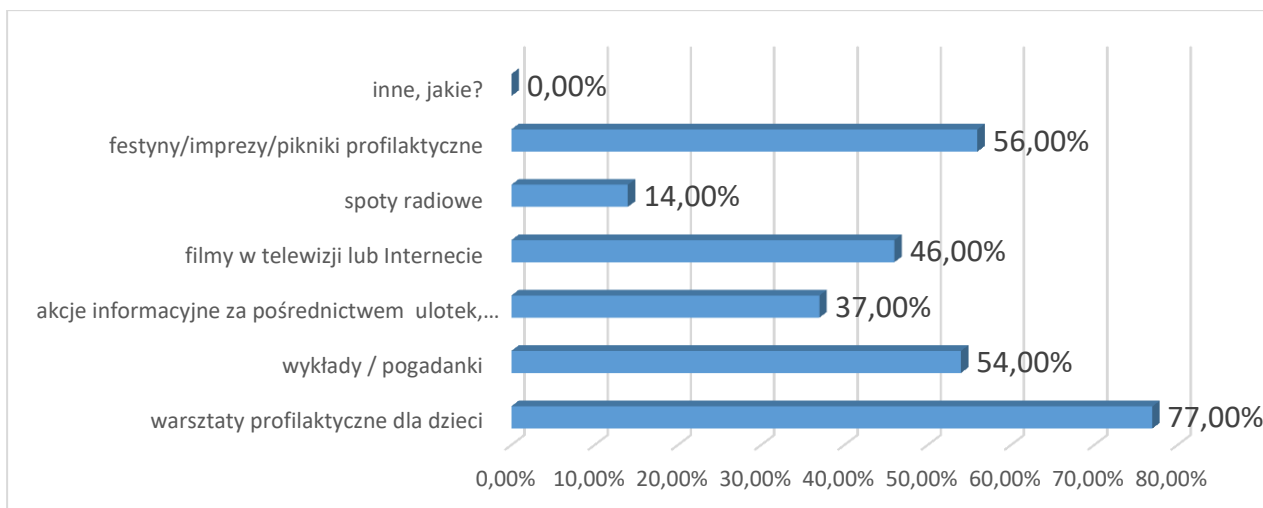
i w każdej chwili wie, gdzie szukać pomocy. 24,00% osób zna dobrze i wie, gdzie szukać pomocy. Natomiast kolejne 21,00% osób nie zna danych kontaktowych do instytucji pomocowych i nie wie, gdzie szukać pomocy w razie problemów.

Wyk. 46. Czy zna Pan/i dane kontaktowe do instytucji pomocowych, gdzie można się zgłosić w razie problemów?

Zdaniem respondentów najlepsze efekty profilaktyczne przynoszą następujące formy działań: warsztaty profilaktyczne dla dzieci (77,00%), festyny/imprezy i pikniki profilaktyczne (56,00%), wykłady/pogadanki (54,00%), filmy w telewizji lub Internecie (46,00%), akcje informacyjne za pośrednictwem ulotek, plakatów i broszur (37,00%) oraz spoty radiowe (14,00%).

Wyk. 47. Poniżej wymieniono różne formy działań, które z nich według Pana/i przyniosą najlepsze efekty w oddziaływaniach profilaktycznych?

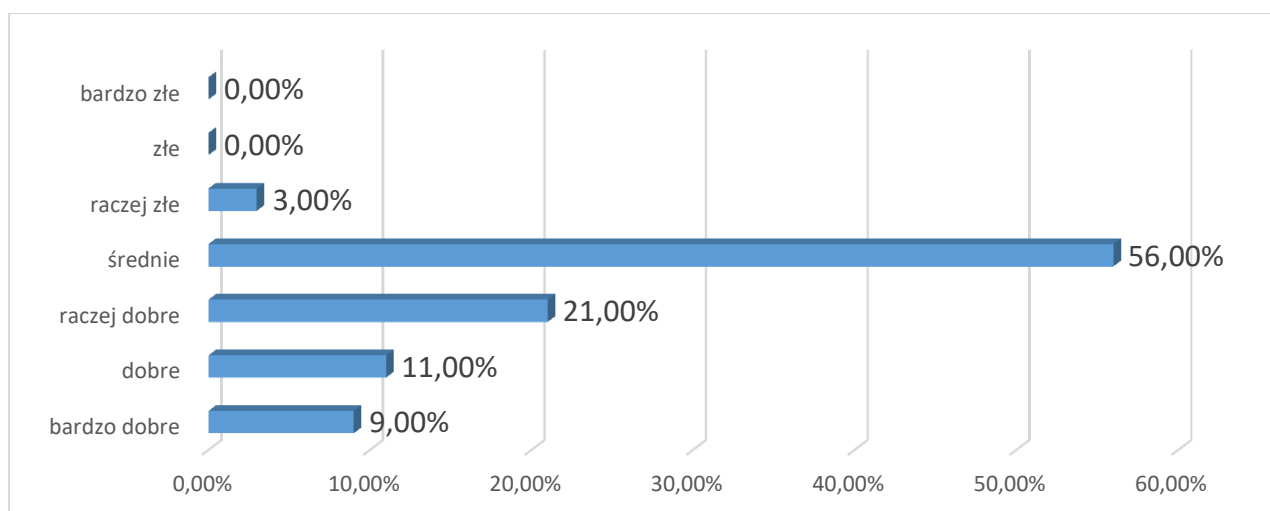
** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

STREFA SPOŁECZNA

Niniejsza diagnoza została poszerzona o pytania dotyczące postrzegania problemów społecznych przez mieszkańców.

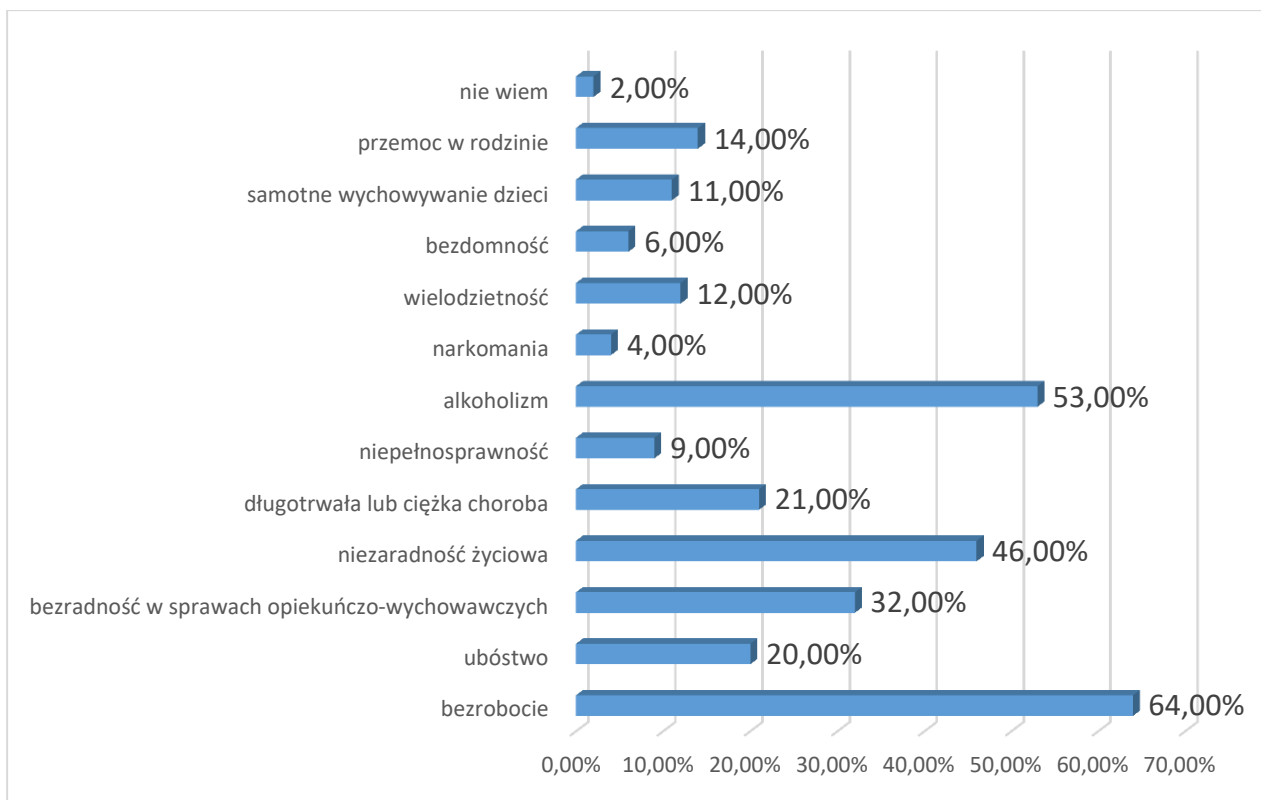
W pierwszym pytaniu dotyczącym problemów społecznych, mieszkańców poproszono o ocenę w ich opinii aktualnych warunków życia w Gminie Łysomice. Ankietowani w większości przyznają, iż są one średnie – takiej odpowiedzi udzieliło 56,00% osób. 21,00% badanych wskazuje odpowiedź „raczej dobre”, 9,00% osób wskazało odpowiedź „bardzo dobre”, a w opinii 11,00% ankietowanych są one dobre. 3,00% mieszkańców ocenia negatywnie warunki życia w gminie.

Wyk. 48. Jak ocenia Pan/i aktualne warunki życia mieszkańców gminy?

Następnie ankietowanych poproszono o wskazanie głównych przyczyn problemów społecznych, które powodują trudne warunki życia w gminie. Ankietowani wskazywali następujące czynniki: bezrobocie (64,00%), alkoholizm (53,00%), niezaradność życiową (46,00%), bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych (32,00%), długotrwałą lub ciężką chorobę (21,00%), ubóstwo (20,00%), przemoc w rodzinie (14,00%), wielodzietność (12,00%), samotne wychowywanie dzieci (11,00%), niepełnosprawność (9,00%), bezdomność (6,00%) oraz narkomanię (4,00%).

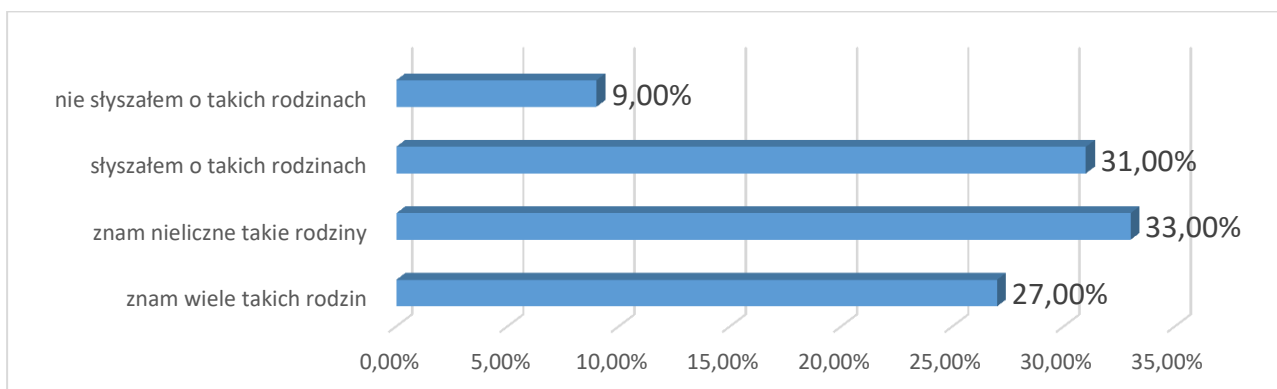
Wyk. 49. Jakie są według Pana/i główne przyczyny problemów społecznych mieszkańców powodujące trudne warunki życia?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Kolejne pytanie miało na celu oszacowanie liczby rodzin ubogich w Gminie Łysomice. 31,00% ankietowanych przyznaje, że słyszało o takich rodzinach. 27,00% badanych zna wiele takich rodzin, a 33,00% osób zna nieliczne takie rodziny. 9,00% osób nie słyszało o takich rodzinach w mieście i gminie.

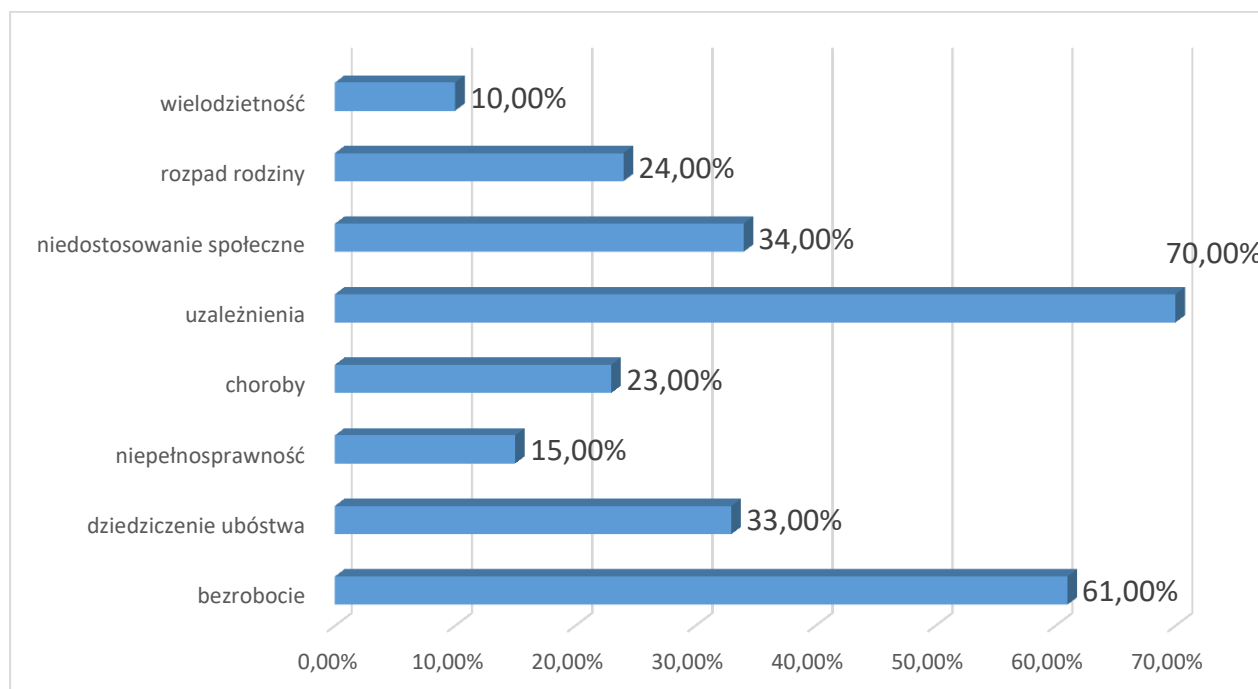
Wyk. 50. Czy Pana/i zdaniem na terenie miasta i gminy jest dużo rodzin ubogich?

Zdaniem ankietowanych głównymi przyczynami popadania w ubóstwo są: uzależnienia (70,00%), bezrobocie (61,00%), niedostosowanie społeczne (34,00%), dziedziczenie ubóstwa

(33,00%), choroby (23,00%), rozpad rodziny (24,00%), niepełnosprawność (15,00%) oraz wielodzietność (10,00%).

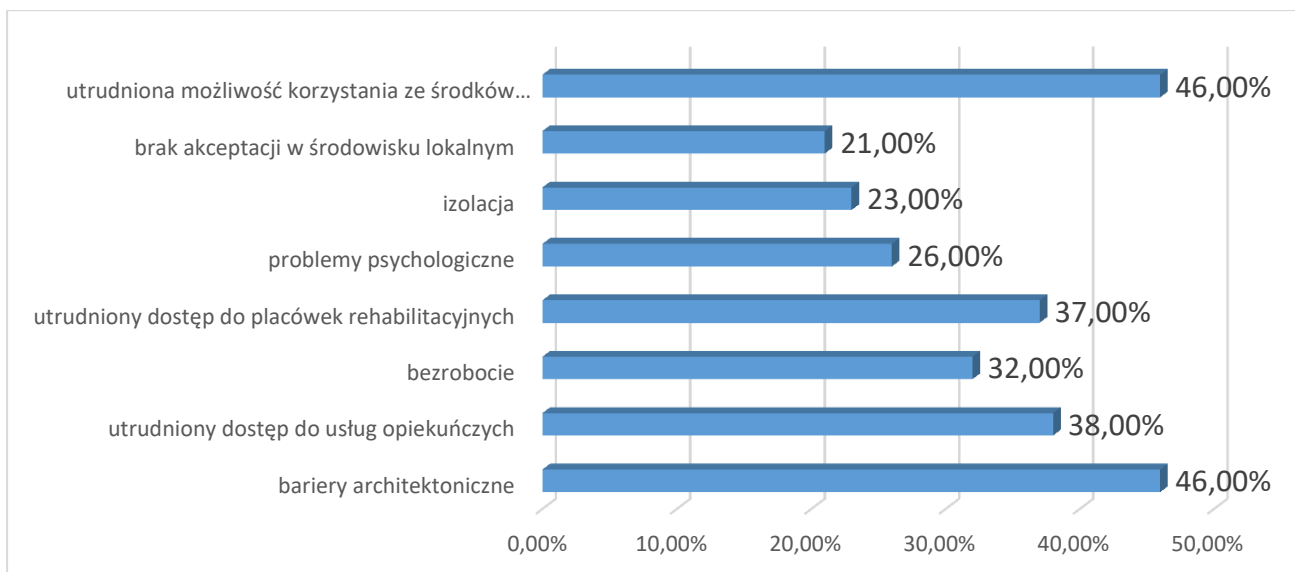
Wyk. 51. Jakie są Pana/i zdaniem przyczyny popadania w ubóstwo?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Następnie ankietowanych zapytano o problemy, z którymi mogą zmagać się osoby niepełnosprawne w mieście i gminie. Wskazują oni na: utrudnioną możliwość korzystania ze środków transportu (46,00%), bariery architektoniczne (46,00%), utrudniony dostęp do usług opiekuńczych (38,00%), utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych (37,00%), bezrobocie (32,00%), problemy psychologiczne (26,00%), izolację (23,00%) oraz brak akceptacji w środowisku lokalnym (21,00%).

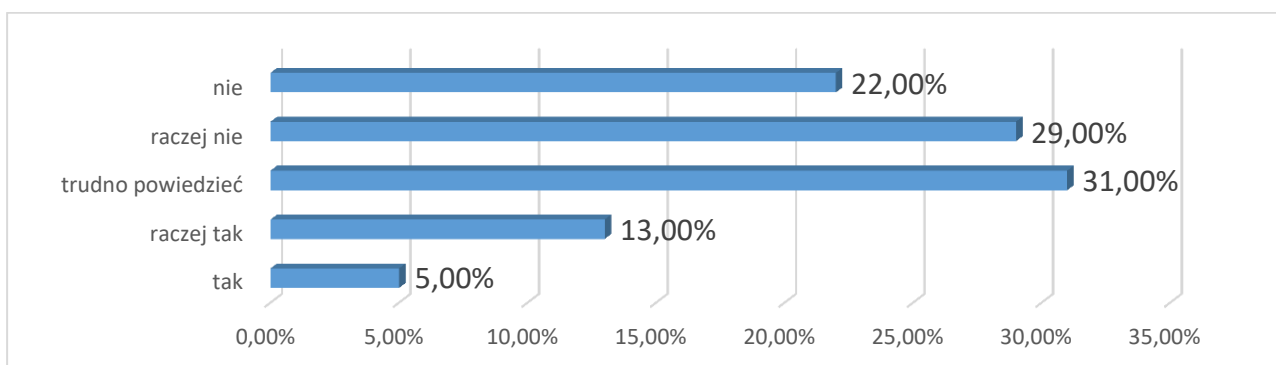
Wyk. 52. Według Pana/i z jakimi problemami społecznymi najczęściej spotykają się osoby niepełnosprawne?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

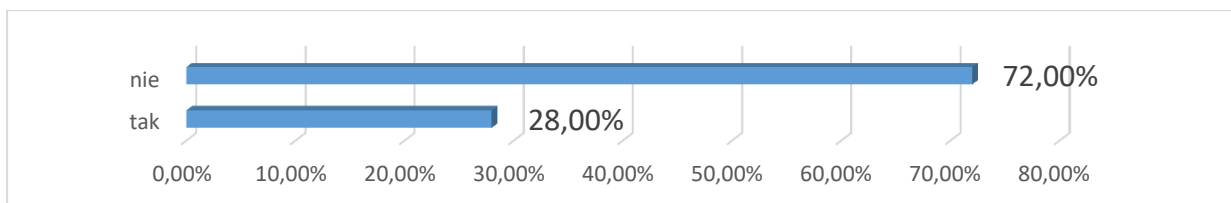
Co istotne, jednak 13,00% osób uważa, że oferta pomocy dla osób niepełnosprawnych w gminie jest raczej wystarczająca, a 5,00% osób uważa, iż jest ona wystarczająca. Z tą opinią nie zgadza się 51,00% osób, w tym 29,00% uważa, że jest ona raczej niewystarczająca, a dla 22,00% osób jest ona niewystarczająca. 31,00% osób wskazuje odpowiedź „trudno powiedzieć”.

Wyk. 53. Czy oferta pomocy dla osób niepełnosprawnych na terenie miasta i gminy (np. dostęp do placówek rehabilitacyjnych) jest wystarczająca?

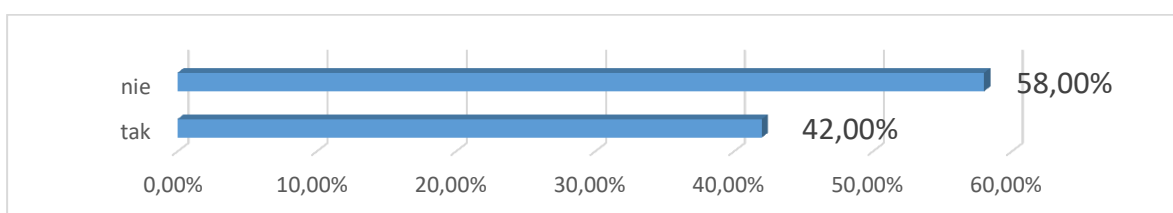
28,00% ankietowanych przyznaje, że w skład ich rodziny wchodzi osoba długotrwale chora. Natomiast 72,00% ankietowanych przyznaje, że w ich rodzinie nie ma osób długotrwale chorych.

Wyk. 54. Czy w skład Pana/i rodziny wchodzi osoba długotrwale chora?

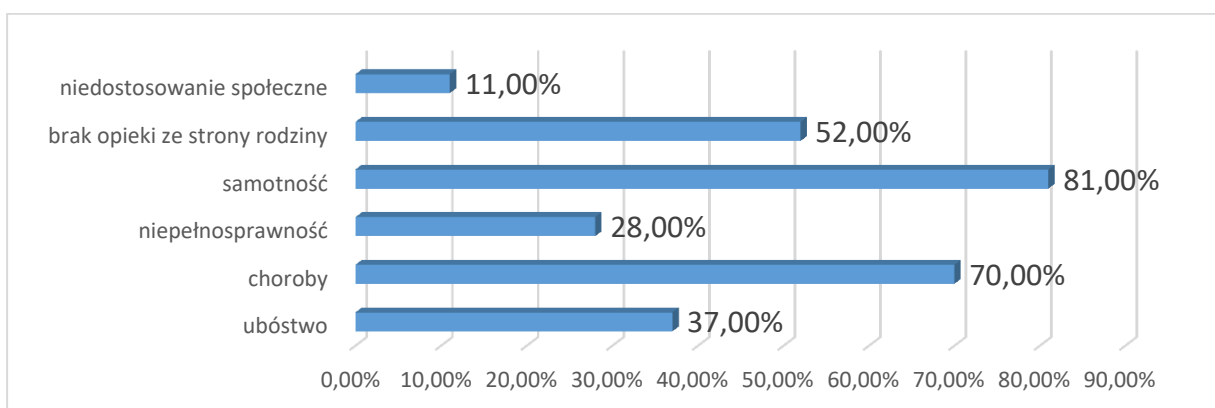
Większość ankietowanych uważa, że dostęp do opieki zdrowotnej w Gminie Łysomice jest niewystarczający (58,00%), a 42,00% osób nie zgadza się z tą opinią.

Wyk. 55. Czy dostęp do placówek opieki zdrowotnej na terenie miasta i gminy jest wystarczający?

Następnie ankietowanych zapytano z jakimi problemami społecznymi, ich zdaniem, zmagają się osoby starsze na terenie Gminy Łysomice. Respondenci wskazywali następujące odpowiedzi: samotność (81,00%), choroby (70,00%), brak opieki ze strony rodziny (52,00%), ubóstwo (37,00%), niepełnosprawność (28,00%) oraz niedostosowanie społeczne (11,00%).

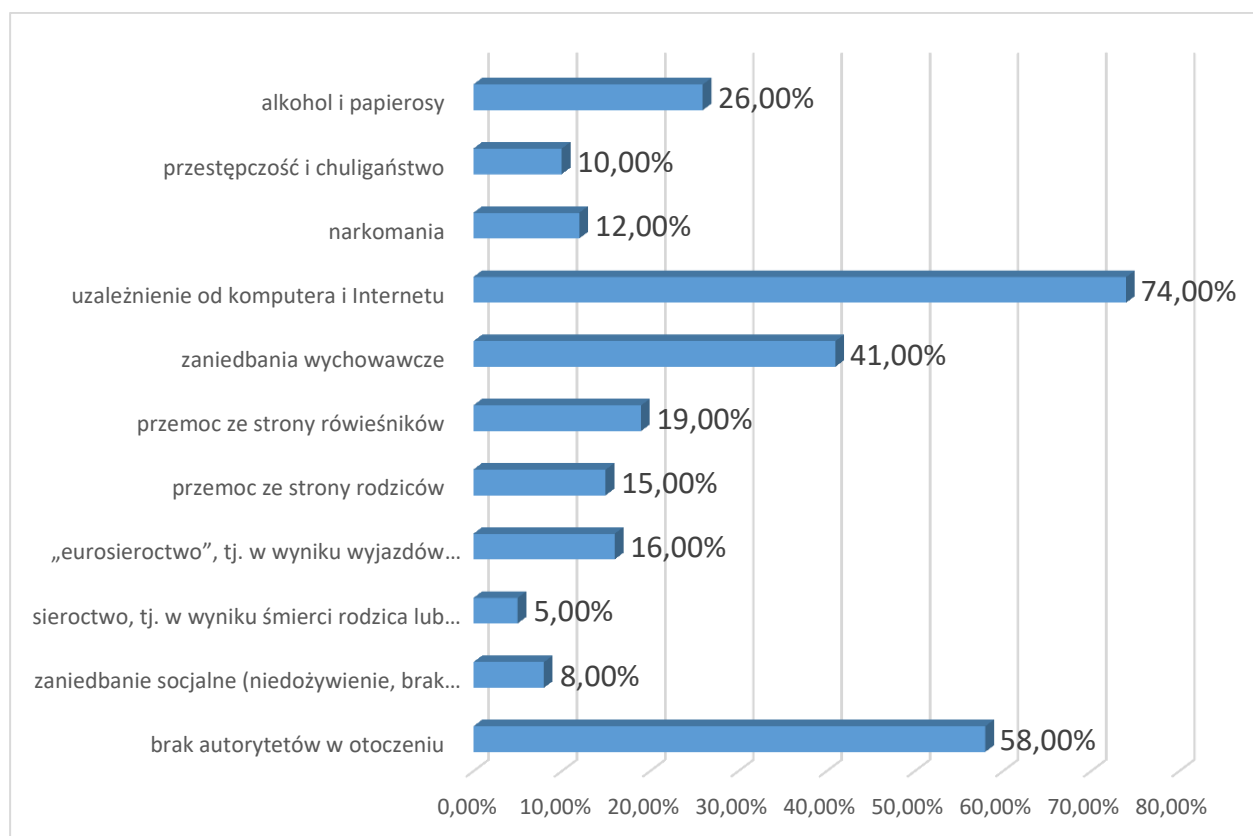
Wyk. 56. Z jakimi problemami społecznymi na terenie miasta i gminy najczęściej borykają się osoby starsze?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Ponadto zdaniem ankietowanych wśród dzieci i młodzieży występują następujące, negatywne zjawiska: uzależnienia od komputera i Internetu (74,00%), brak autorytetów w otoczeniu (58,00%), zaniedbanie wychowawcze (41,00%), alkohol i papierosy (26,00%), przemoc ze strony rówieśników (19,00%), eurosieroctwo (16,0%), przemoc ze strony rodziców (15,00%), narkomania (12,00%), przestępczość i chuligaństwo (10,00%), zaniedbanie socjalne (8,00%) oraz sieroctwo (5,00%).

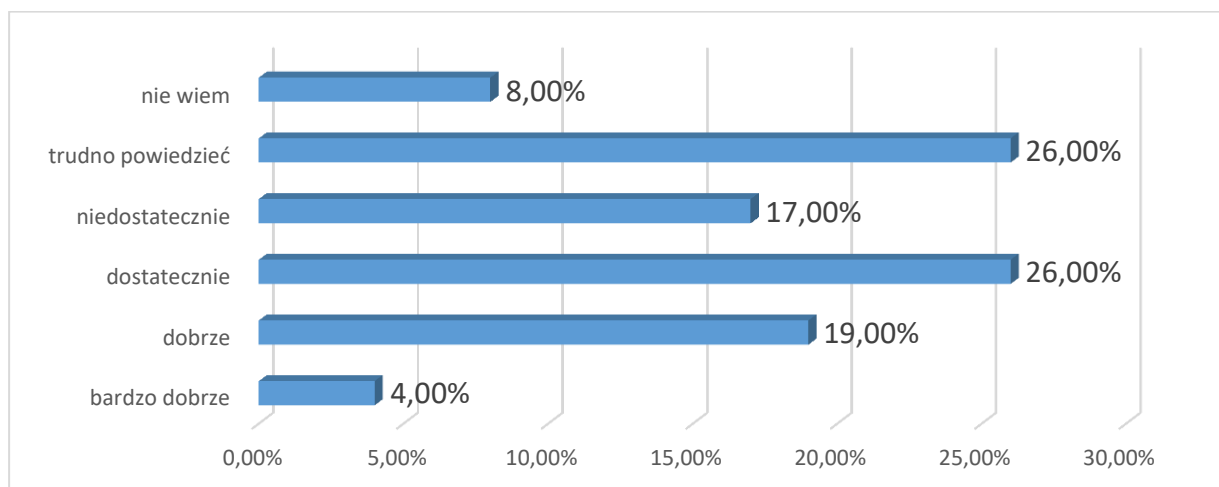
Wyk. 57. Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży dostrzega Pan/i najczęściej?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Na koniec ankietowanych poproszono również o ocenę zaangażowania władz lokalnych w rozwiązywanie problemów społecznych mieszkańców Gminy Łysomice. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, 19,00% osób ocenia je dobrze, 26,00% dostatecznie, a 4,00% mieszkańców wystawia ocenę bardzo dobrą. 8,00% osób nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie, a 26,00% wskazało odpowiedź „trudno powiedzieć”. 17,00% respondentów oceniła niedostatecznie działania prowadzone przez Gminę Łysomice.

Wyk. 58. Jak ocenia Pan/i stopień zaangażowania władz lokalnych, związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych mieszkańców?

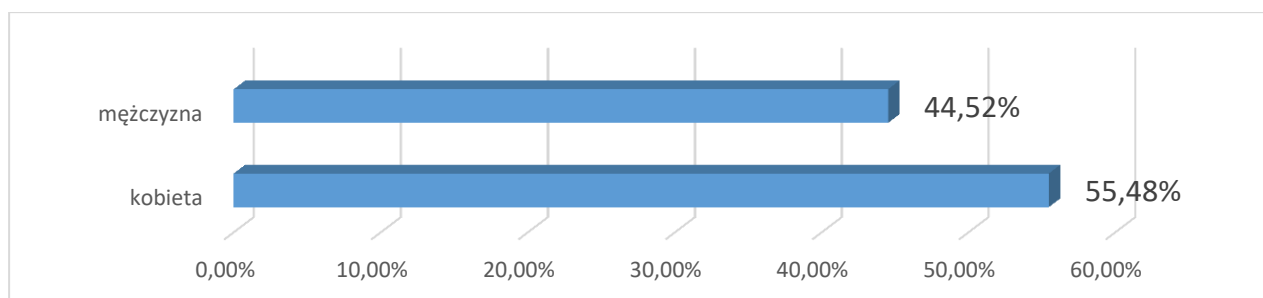

4. Badanie dzieci i młodzieży na terenie gminy Łysomice

STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

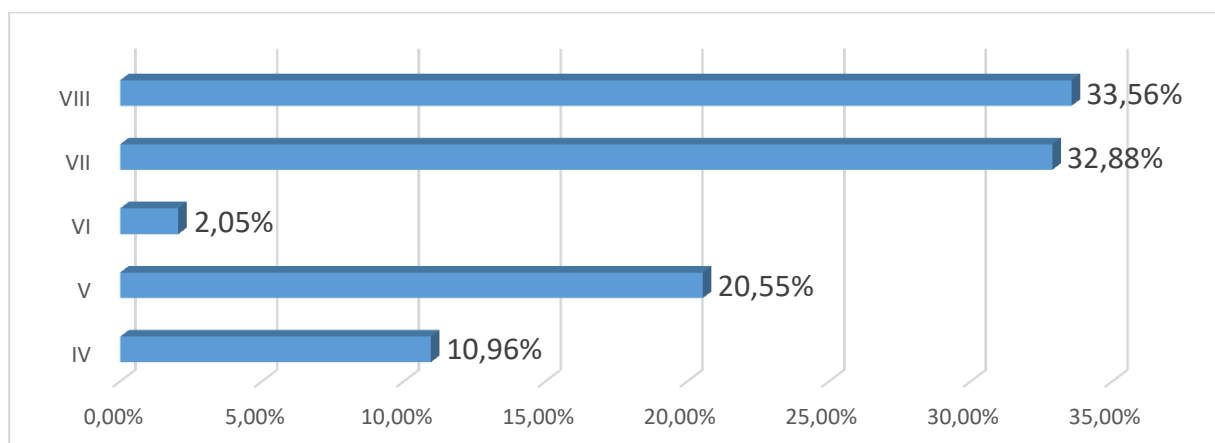
W badaniu dotyczącym problemów społecznych w Gminie Łysomice wzięło udział 146 uczniów. Analizując badaną społeczność ze względu na płeć można dostrzec, iż w badaniu wzięło udział 55,48% dziewczynek i 44,52% chłopców.

Wyk. 59. Płeć

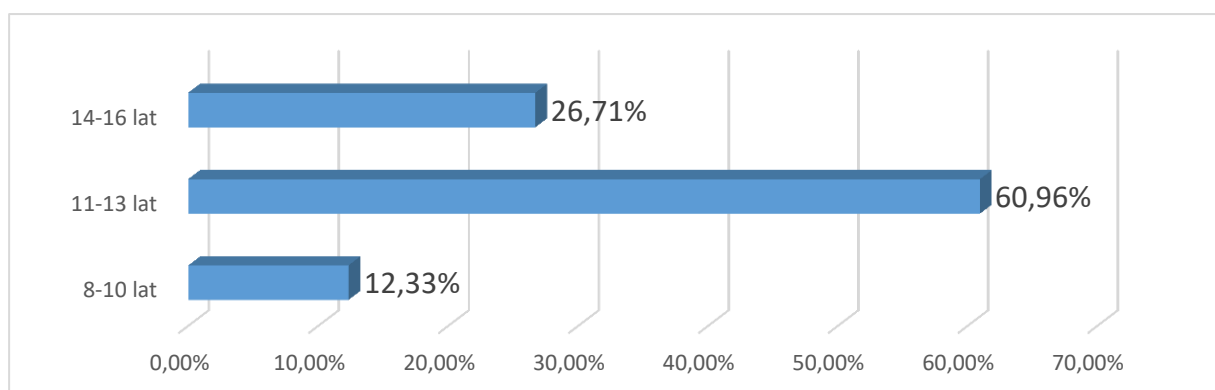
Do klasy IV uczęszczało 10,96% uczniów, 20,55% to uczniowie klasy V, uczniowie klasy VI stanowili 2,05% próby, 32,88% badanej społeczności tworzyli uczniowie klasy VII, a 33,56% to uczniowie klasy VIII.

Wyk.60. Klasa

Charakteryzując badaną próbę ze względu na wiek można zauważyć, iż najliczniejszą jej część stanowili uczniowie w wieku 11-13 lat (60,96%). 12,33% uczniów to osoby w wieku 8-10 lat, a 26,71% próby stanowili uczniowie w wieku 14-16 lat.

Wyk. 61. Wiek

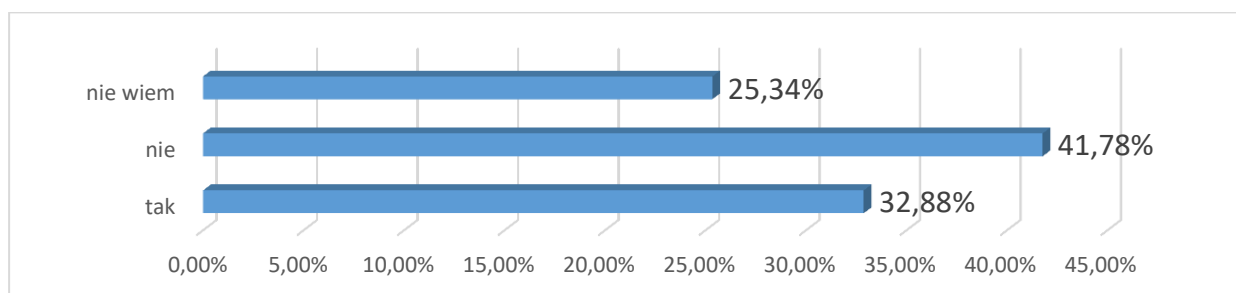

PROBLEM ALKOHOLOWY Z PERSPEKTYWY DZIECI I MŁODZIEŻY

Pierwszy blok pytań skierowanych do uczniów dotyczył problemu alkoholowego. Celem niniejszego działu było nie tylko oszacowanie skali problemu alkoholowego wśród najmłodszych mieszkańców, ale i sprawdzenie wiedzy ankietowanych związanej z tematyką uzależnień alkoholowych.

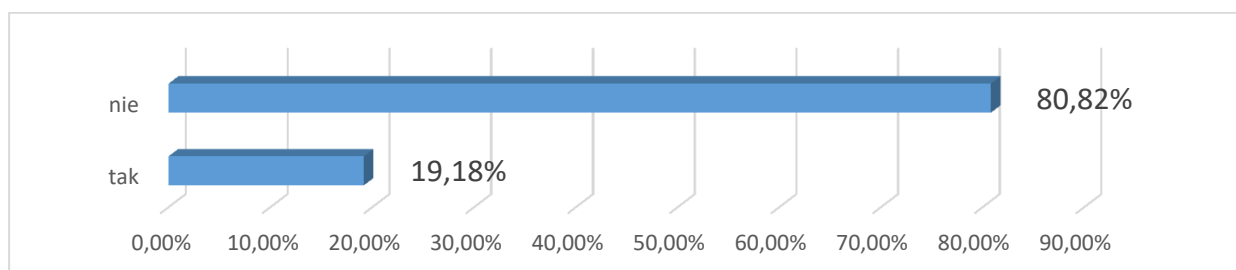
Na początek respondentów zapytano, czy ich zdaniem, osoby w ich wieku spożywają alkohol. Odpowiedzi twierdzącej udzieliło tutaj 32,88% badanych, 41,78% uczniów uważa, że ich rówieśnicy nie piją alkoholu, zaś 25,34% osób nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie.

Wyk. 62. Czy osoby w Twoim wieku piją alkohol?

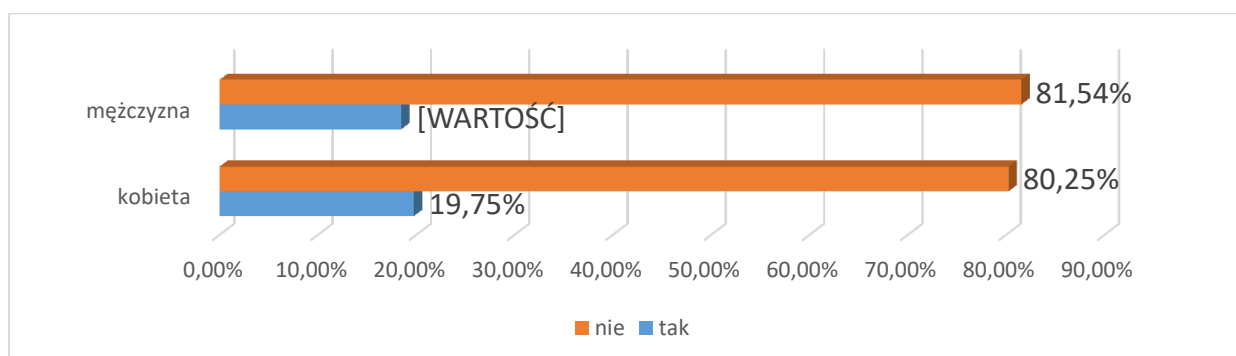
Do spożywania kiedykolwiek w życiu alkoholu przyznało się 19,18% uczniów. Natomiast 80,92% ankietowanych nigdy nie spożywało napojów alkoholowych.

Wyk. 63. Czy próbowałeś/aś pić alkohol?

Korelując zmienną płeć z pytaniem „Czy próbowałeś/aś pić alkohol?” wynika, iż 19,75%¹¹ dziewczynek i 18,46%¹² chłopców spożywało napoje alkoholowe. Pokazuje to, iż to chłopcy rzadziej niż dziewczynki sięgają po alkohol, jednak nie obserwuje się tutaj dużych różnic.

Wyk. 63a. Czy próbowałeś/aś pić alkohol? – w podziale na płeć

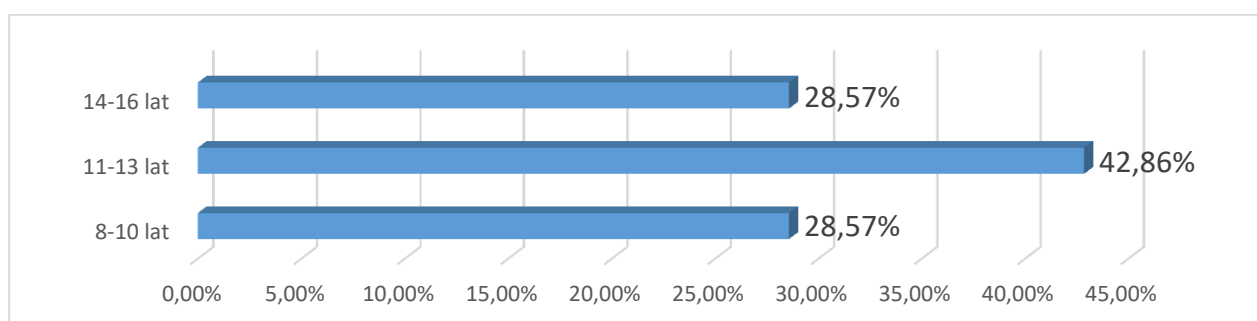
¹¹ 16 osób.

¹² 12 osób.

Na kolejne pytania dotyczące spożywania alkoholu odpowiedź mogły udzielić tylko te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż piły alkohol.

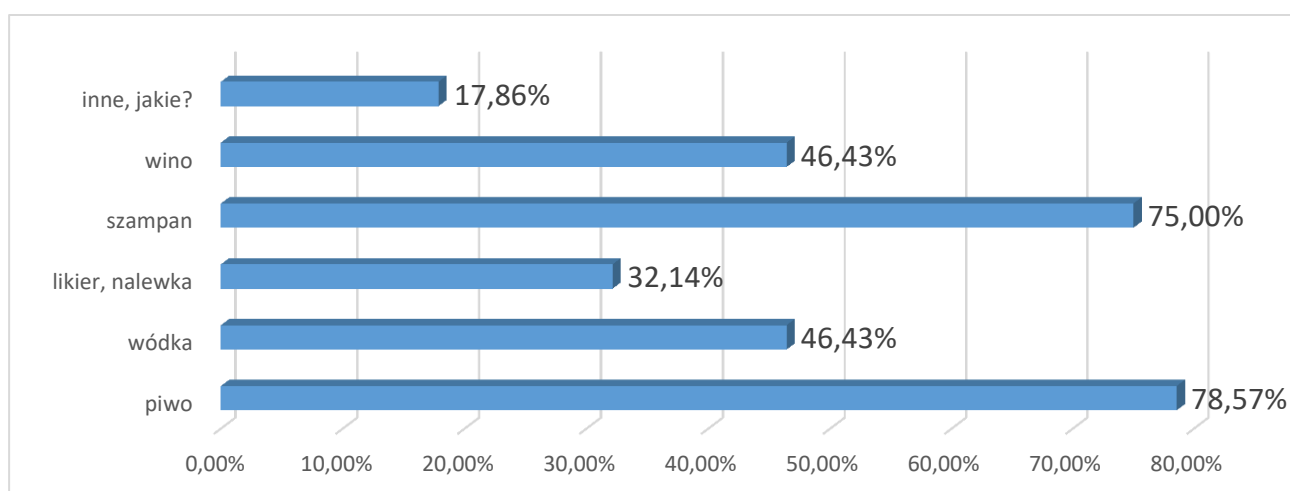
Uczniowie najczęściej sięgali pierwszy raz po alkohol w wieku 11-13 lat (42,86%). 28,57% uczniów pierwszy raz piło alkohol w wieku 8 -10 lat. Natomiast kolejne 28,57% badanych uczniów piło pierwszy raz alkohol w wieku 14-16 lat.

Wyk. 64. W jakim wieku zaczęłeś/zaczęłaś pić alkohol?

Następnie młodzież, która miała już kontakt z alkoholem, poproszono o wskazanie rodzaju napoju wyskokowego, który zdarzyło im się próbować. Respondenci najczęściej wskazywali na: piwo (78,57%), szampana (75,00%), wódkę (46,43%), wino (46,43%) oraz likiery i nalewki (32,14%). 17,86% uczniów wskazało odpowiedź „inne”, jednak nie podali nazw alkoholi, które spożywali.

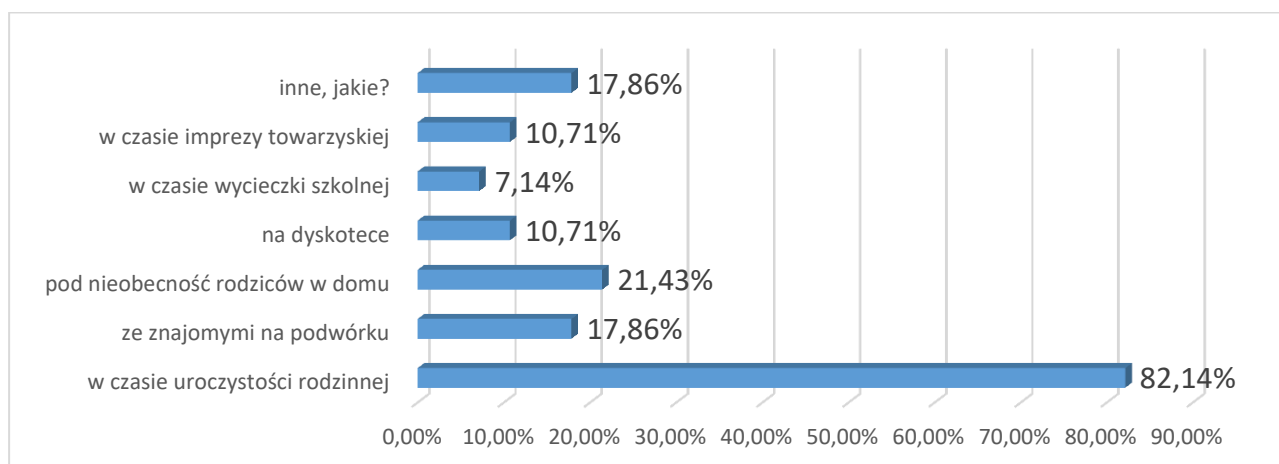
Wyk. 65. Jaki rodzaj alkoholu próbowałeś/aś?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Uczniowie po raz pierwszy sięgali po alkohol podczas uroczystości rodzinnej (82,14%), a także: pod nieobecność rodziców w domu (21,43%), ze znajomymi na podwórku (17,86%), na dyskotecę (10,71%), w czasie imprezy towarzyskiej (10,71%) oraz w czasie wycieczki szkolnej (7,14%). Dodatkowo 17,86% uczniów wskazało inne okoliczności, jednak nie podali konkretnych przykładów.

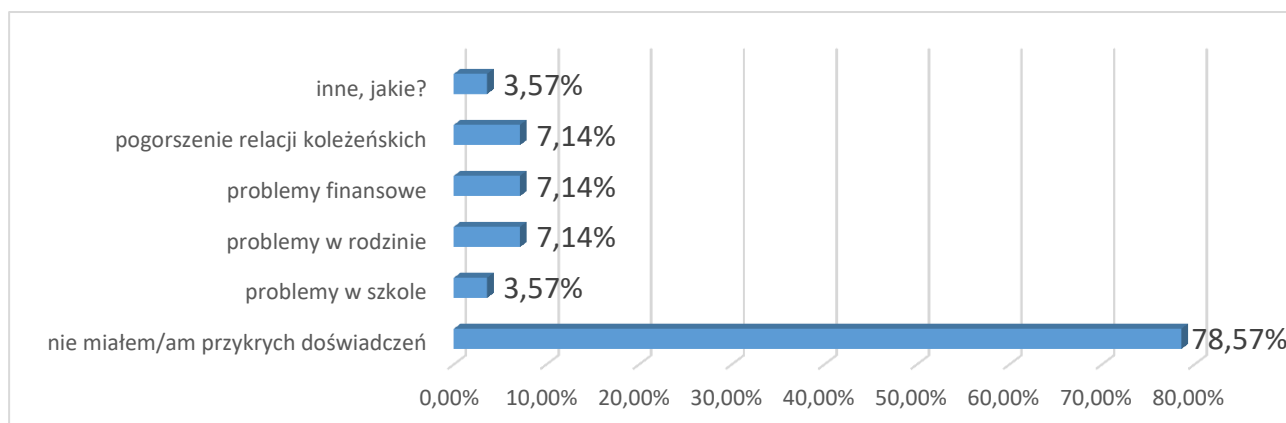
Wyk. 66. W jakich okolicznościach spożyłeś/aś alkohol po raz pierwszy?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Większość uczniów, którzy przyznali, że spożywali już alkohol nie doświadczyło nigdy negatywnych konsekwencji związanych ze spożywaniem alkoholu (78,57%). Pozostali uczniowie wskazywali, iż doświadczyli: problemów w rodzinie (7,14%), pogorszenia relacji koleżeńskich (7,14%), problemów finansowych (7,14%), problemów w szkole (3,57%) oraz innych konsekwencji, których nie podali (3,57%).

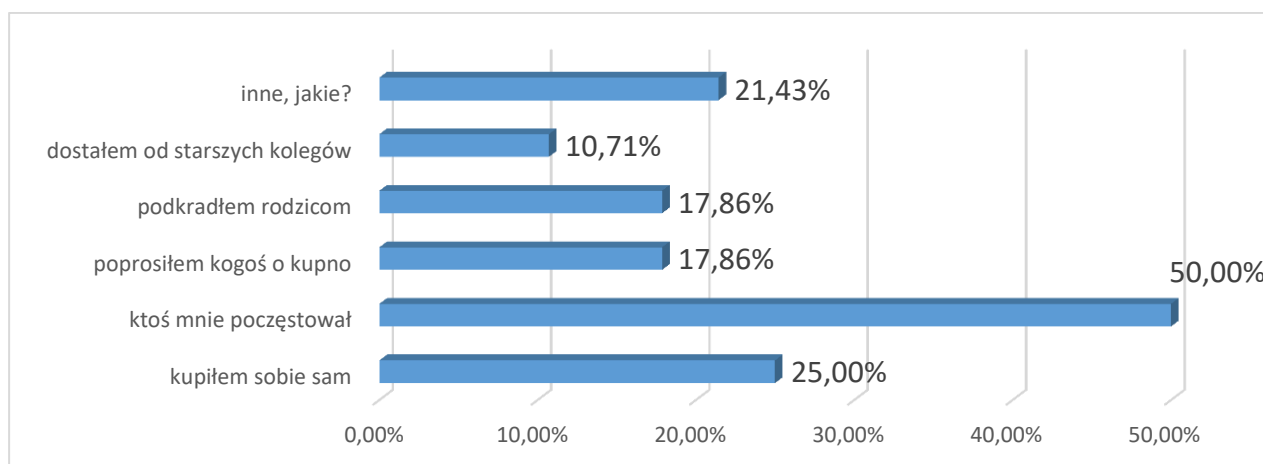
Wyk. 67. Czy miałeś/aś jakieś przykre doświadczenia związane ze spożywaniem alkoholu?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Następnie poproszono ankietowanych uczniów o wskazanie jak zdobywają alkohol. Ponad połowa badanych przyznała, że została nim poczęstowana (50,00%), może to wskazywać, iż uczniowie spożywali w tym przypadku alkohol jednorazowo. Natomiast co czwarty uczeń kupił alkohol samodzielnie. 17,86% uczniów podkraść alkohol rodzicom, 17,86% osób poprosiło kogoś o zakup, a 10,71% uczniów dostało alkohol od starszych kolegów. 21,43% uczniów zdobyło alkohol w inny sposób, jednak uczniowie nie wyjaśnili w jaki.

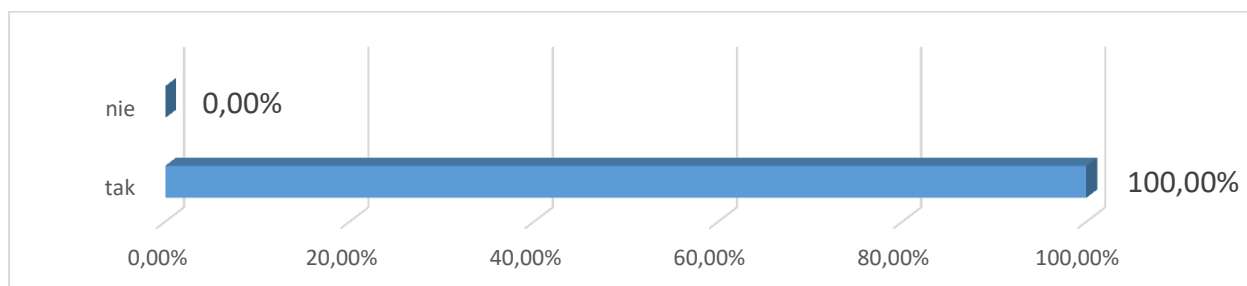
Wyk. 68. Jak otrzymałeś/aś alkohol?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Co ciekawe, wszyscy uczniowie przyznali, że ich rodzice wiedzą o spożywaniu przez nich alkoholu (100,00%).

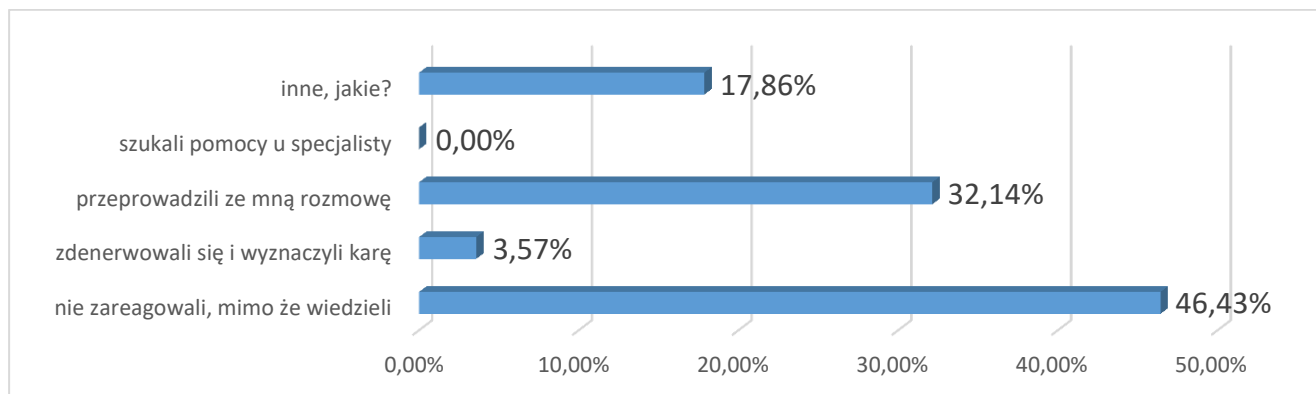
Wyk. 69. Czy rodzice wiedzą, że próbowałeś/aś pić alkohol?

Niepokój budzi fakt, iż 46,43% uczniów uważa, że ich rodzice nie zareagowali na informację o spożywaniu przez nich alkoholu. Natomiast 32,14% respondentów przyznało, że ich rodzice przeprowadzili z nimi rozmowę, a 3,57% zdenerwowało się i wyznaczyło dzieciom karę.

Natomiast kolejne 17,86% rodziców zareagowało w inny sposób, jednak uczniowie nie opisali ich reakcji.

Wyk. 70. Jak Tвої rodzice zareagowali na spożywanie przez Ciebie alkoholu?

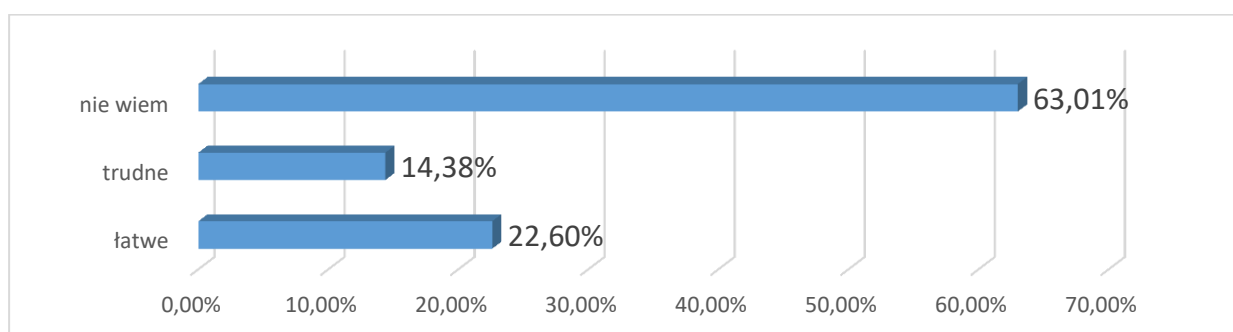

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Na kolejne pytania dotyczące spożywania alkoholu odpowiedź mogli udzielić wszyscy respondenci – nie tylko te osoby, które zadeklarowały, iż piły alkohol.

Uczniów zapytano, czy ich zdaniem kupno alkoholu przez osoby w ich wieku jest czymś osiągalnym na terenie Gminy Łysomice. Ponad połowa osób nie potrafiła udzielić odpowiedzi na to pytanie (63,01%). 22,60% uczniów wskazało, że zdobycie alkoholu jest łatwe, a kolejne 14,38% osób uważa, że pozyskanie alkoholu w ich gminie jest trudne.

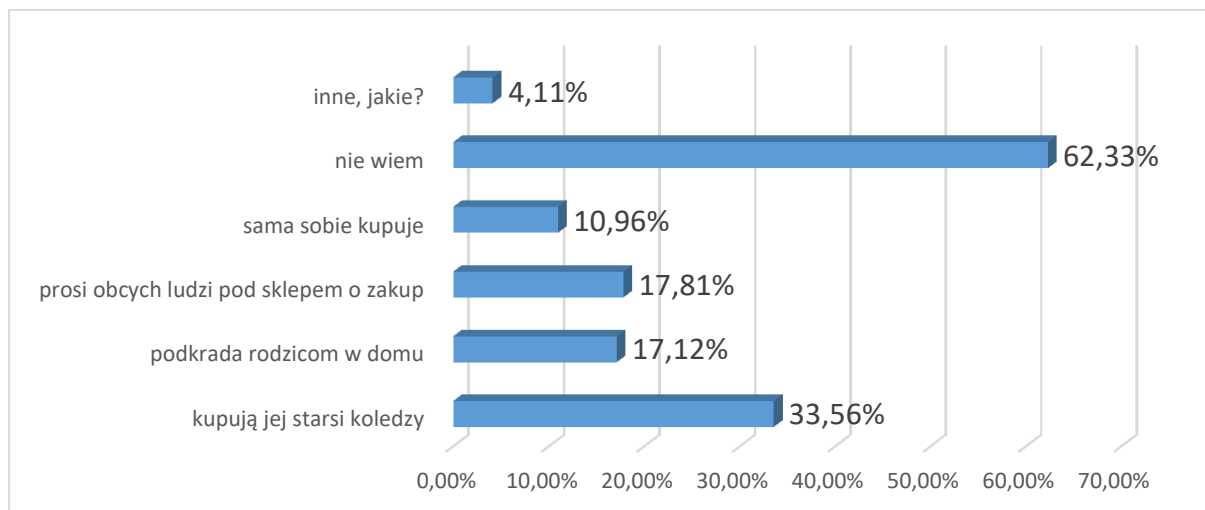
Wyk. 71. Gdybyś chciał/a zdobyć alkohol w swojej miejscowości byłoby to:

Znaczna część uczniów uważa, że młodzież z ich okolicy zdobywa alkohol dzięki starszym kolegom (35,56%), proszą obcych ludzi pod sklepem o zakup alkoholu (17,81%), podkradają rodzicom w domu (17,12%), rówieśnicy sami sobie kupują (10,96%) lub zdobywają go w

inny sposób, jednak nie wskazano tutaj konkretnych przykładów (4,11%). Natomiast 62,33% uczniów nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Wyk. 72. Jak młodzież w Twojej okolicy może zdobyć alkohol?

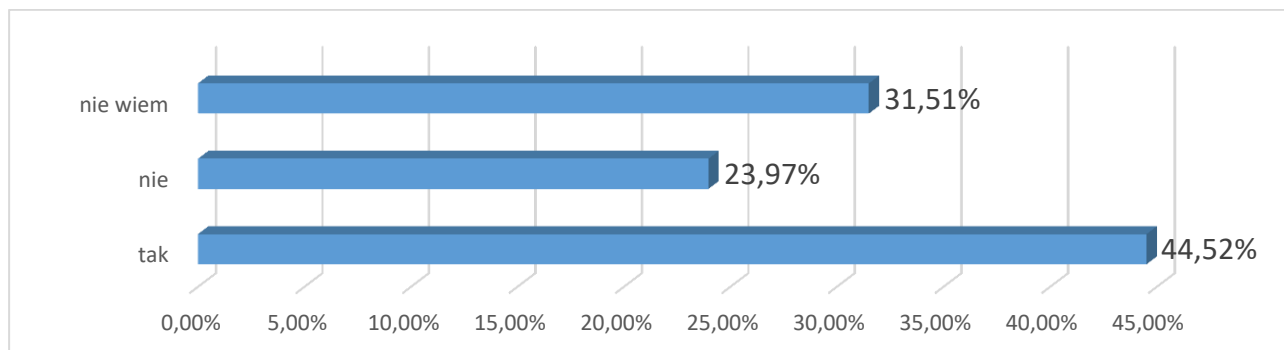

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

PROBLEM NIKOTYNOWY Z PERSPEKTYWY DZIECI I MŁODZIEŻY

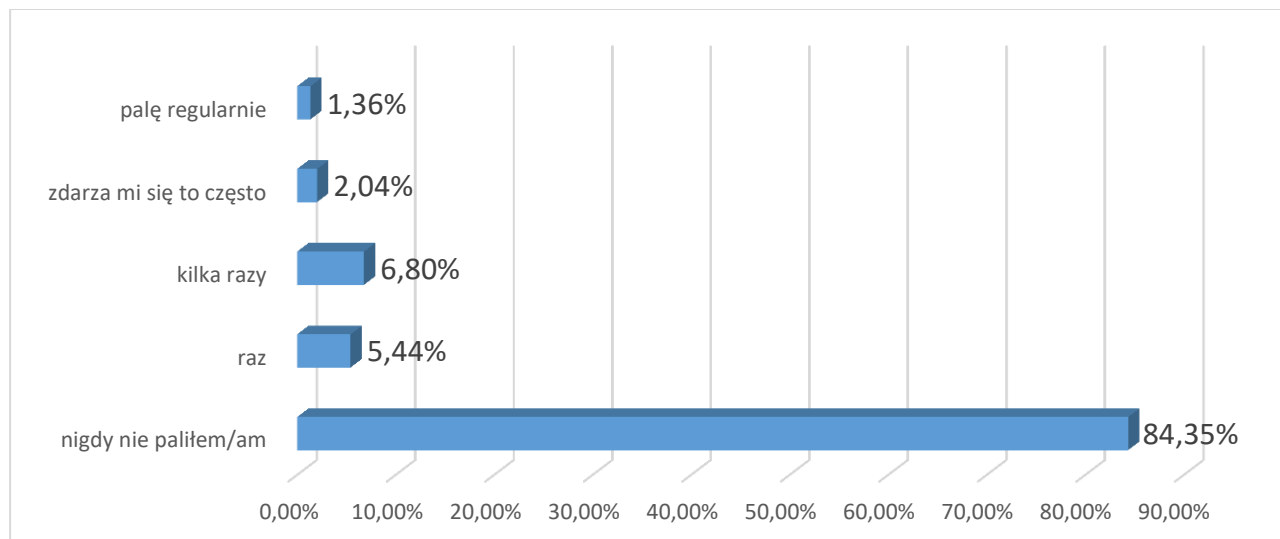
Ponieważ z pićem alkoholu wiąże się także problem nikotynowy kolejne pytania zadawane respondentom dotyczyło problemu palenia papierosów przez dzieci i młodzież na terenie Gminy Łysomice. W celu oszacowania tego zjawiska uczniom zadano pytanie o to, czy osoby w ich wieku palą papierosy oraz ile razy w życiu osobiście zdarzyło im się palić papierosy. Zebrany materiał badawczy pokazał, że uczniowie 44,52% uczniów uważa, że ich rówieśnicy palą papierosy, zaś przeciwnego zdania jest 23,97% osób. Kolejne 31,51% uczniów nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Wyk. 73. Czy osoby w Twoim wieku palą papierosy?

Do palenia papierosów przyznało się 15,65% ankietowanych uczniów. Spośród nich 5,44% osób paliło papierosy jednorazowo, kolejne 6,80% uczniów robiło to kilka razy, 2,04% uczniów pali często, a 1,36% osób przyznaje, że pali regularnie.

Wyk. 74. Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się próbować palić papierosy?

Kiedykolwiek w życiu papierosy paliło 14,63% dziewczynek i 16,92% chłopców. Dziewczynki paliły: raz w życiu (4,88%¹³), kilka razy (7,32%¹⁴), często (2,44%¹⁵). Chłopcy natomiast palili: raz w życiu (6,15%¹⁶), kilka razy (6,15%¹⁷), zdarza im się często (1,54%¹⁸) oraz palą regularnie (3,08%¹⁹). Dane pokazują, iż płeć ma wpływ na częstotliwość sięgania po papierosy – dziewczynki rzadziej niż chłopcy sięgają po wyroby tytoniowe.

¹³ Tj. 4 osoby.

¹⁴ Tj. 6 osób.

¹⁵ Tj. 2 osoby.

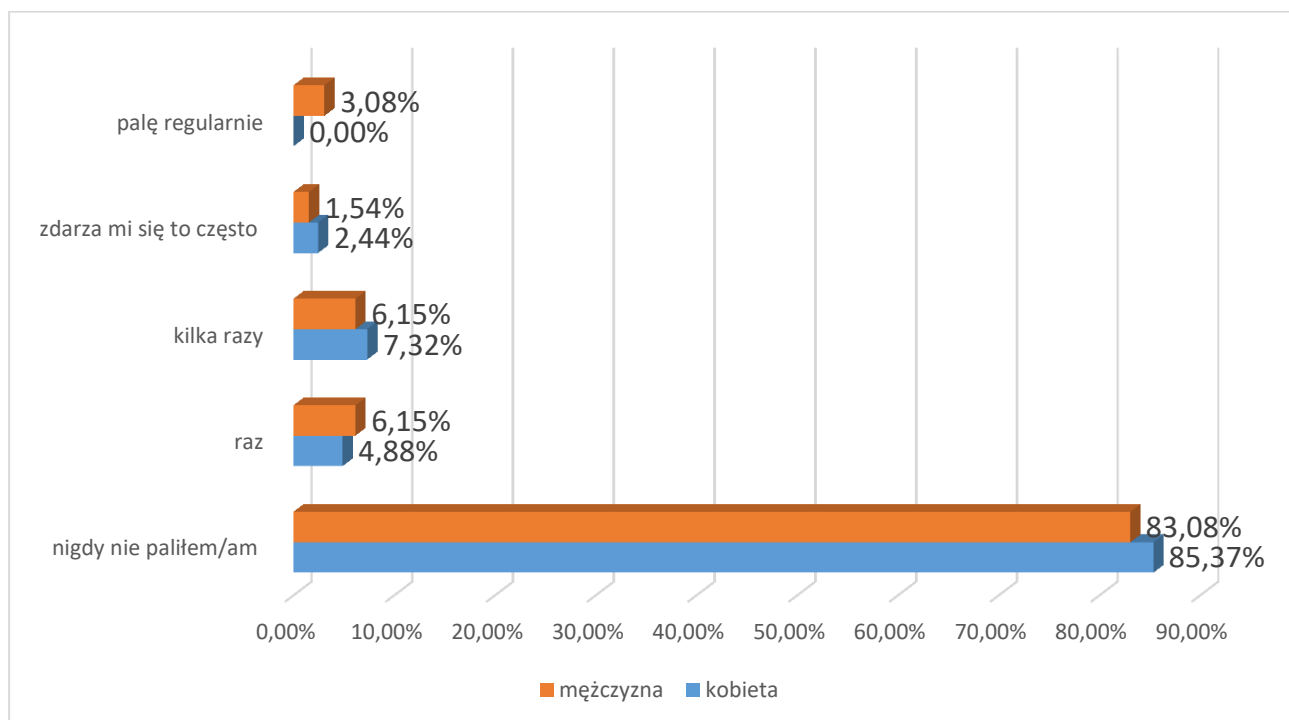
¹⁶ Tj. 4 osoby.

¹⁷ Tj. 4 osoby.

¹⁸ Tj. 1 osoba.

¹⁹ Tj. 2 osoby.

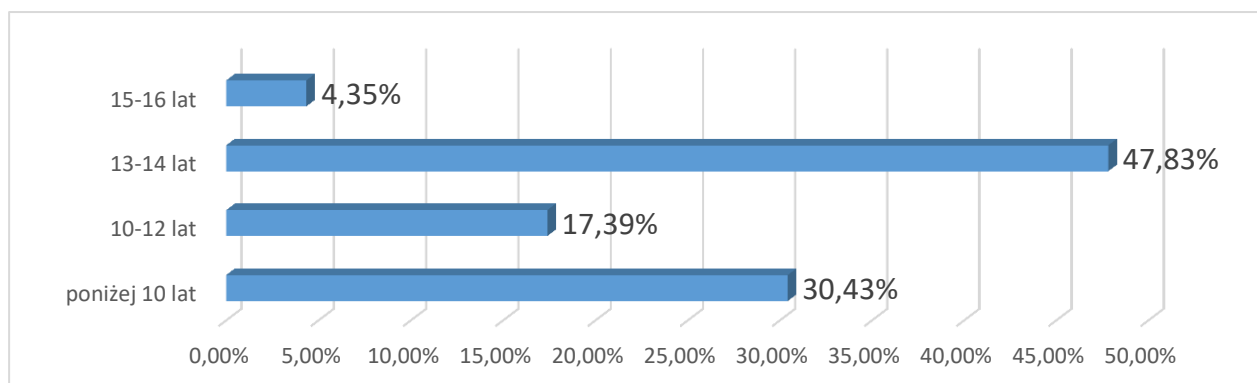
Wyk. 74a. Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się próbować palić papierosy? – w podziale na płeć

Na kolejne pytania dotyczące palenia papierosów odpowiedzi mogły udzielić tylko te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż paliły papierosy.

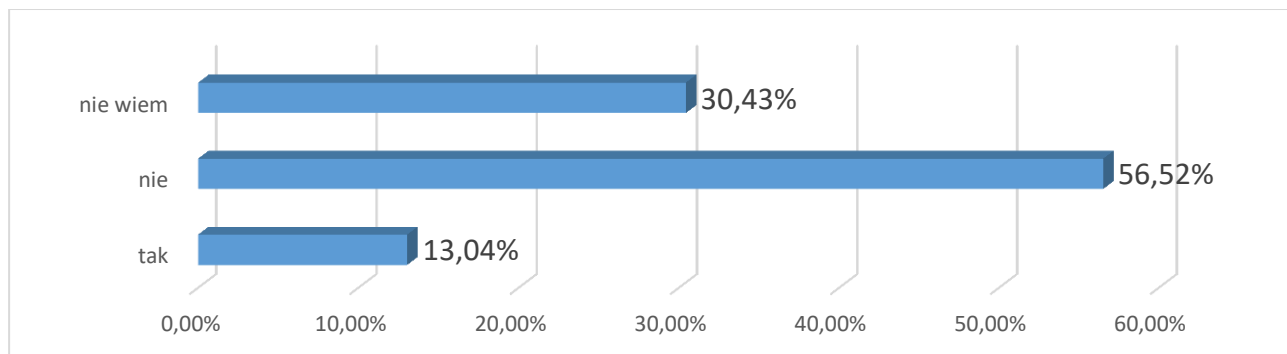
Uczniowie, którzy palili już papierosy, pierwszy raz sięgali po nie w wieku 13-14 lat (47,83%), 15-16 lat (4,35%), 10-12 lat (17,39%) oraz kolejne 30,43% uczniów pierwszy raz paliło w wieku poniżej 10 lat.

Wyk. 75. W jakim wieku paliłeś/aś papierosy po raz pierwszy?

Ponadto 13,04% uczniów przyznało, że ich rodzice wiedzą o tym, iż palą oni papierosy. 56,52% badanych uważa, że ich rodzice nie wiedzą o tym fakcie, a kolejne 30,43% uczniów nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

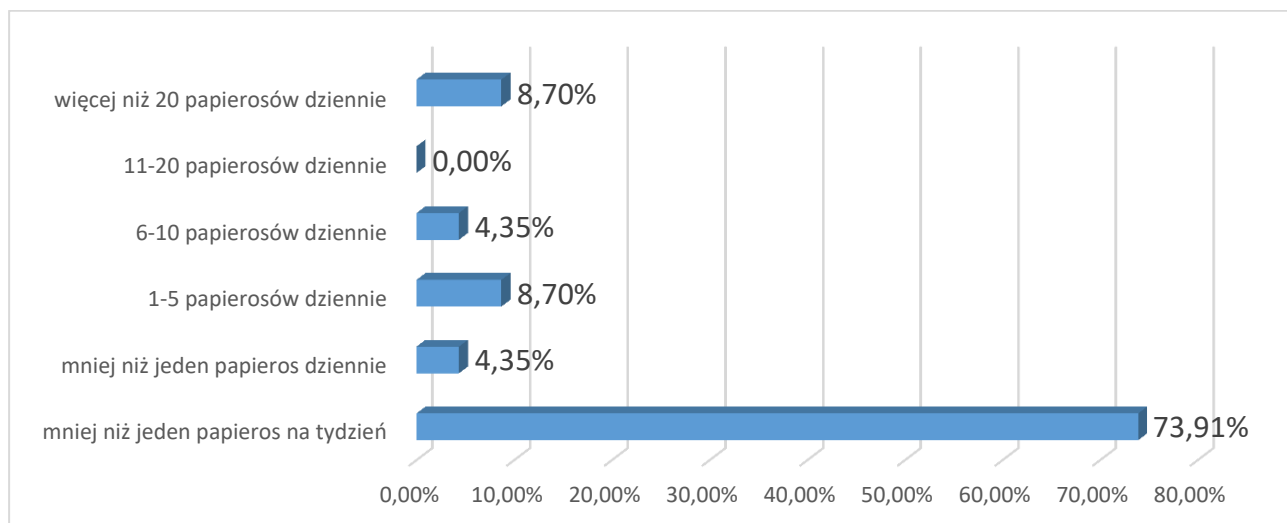
Wyk. 76. Czy rodzice wiedzą, że palisz papierosy?

Na koniec, celem oszacowania grupy osób palących regularnie, poproszono uczniów o wskazanie jak często palili papierosy w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem. Większość uczniów, tj. 73,91% przyznało, że wypala mniej niż jeden papieros na tydzień, a 4,35% uczniów wypala mniej niż jeden papieros dziennie.

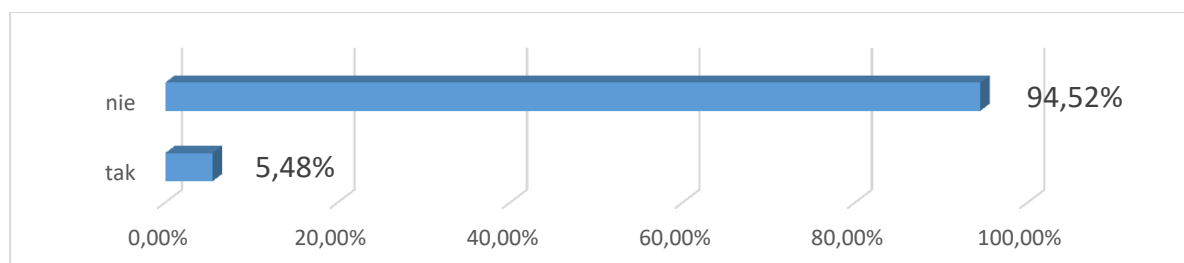
Natomiast 21,75% uczniów przyznało, iż codziennie sięga po papierosy, w tym 1-5 papierosów pali 8,70% osób, 6-10 papierosów pali 4,35% uczniów, a kolejne 8,70% uczniów wypala więcej niż 20 papierosów dziennie. Co pokazuje, iż Ci uczniowie mogą zmagać się z problemem uzależnień od nikotyny.

Wyk. 77. Jak często paliłeś/aś papierosy w ciągu OSTATNICH 30 DNI?

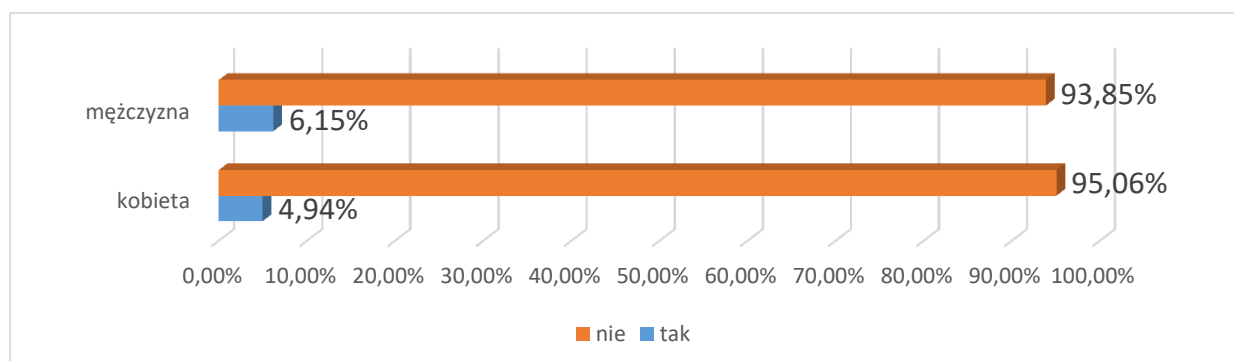
Analizując kontakt uczniów z substancjami psychoaktywnymi można zauważyć, iż 5,48% uczniów miało kontakt z narkotykami lub dopalaczami.

Wyk. 78. Czy próbowałeś/aś kiedykolwiek zażywać narkotyki/dopalacze?

Po substancje psychoaktywne sięgnęło 4,94%²⁰ dziewczynek i 6,15%²¹ chłopców. Tutaj, podobnie jak w przypadku wyrobów tytoniowych, to chłopcy częściej niż dziewczynki sięgają po tego typu substancje.

Wyk. 78a. Czy próbowałeś/aś kiedykolwiek zażywać narkotyki/dopalacze? – w podziale na płeć

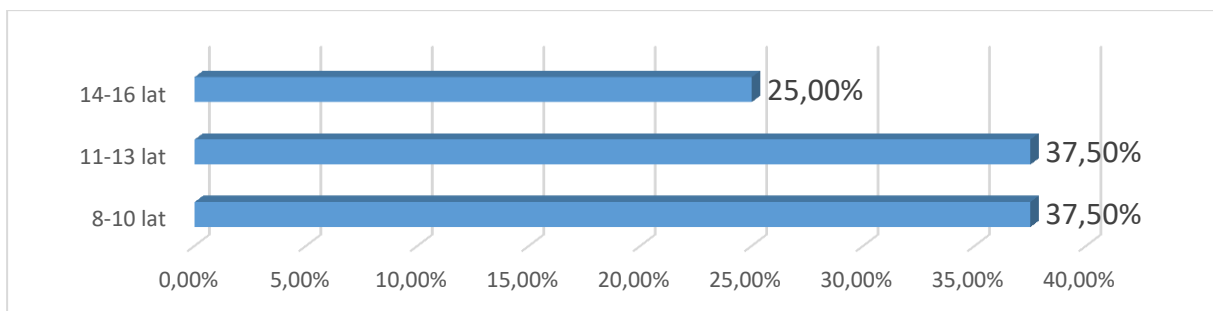
Na kolejne pytania dotyczące zażywanie substancji psychoaktywnych odpowiedź mogły udzielić tylko te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż zażywały te substancje.

W wieku 14-16 lat substancje psychoaktywne po raz pierwszy zażywało 25,00% uczniów, po 37,50% ankietowanych zażywało je w wieku 13-14 lat oraz w wieku 8-10 lat.

Wyk. 79. Jeśli tak, to ile miałeś/aś wtedy lat?

²⁰ Tj. 4 osoby.

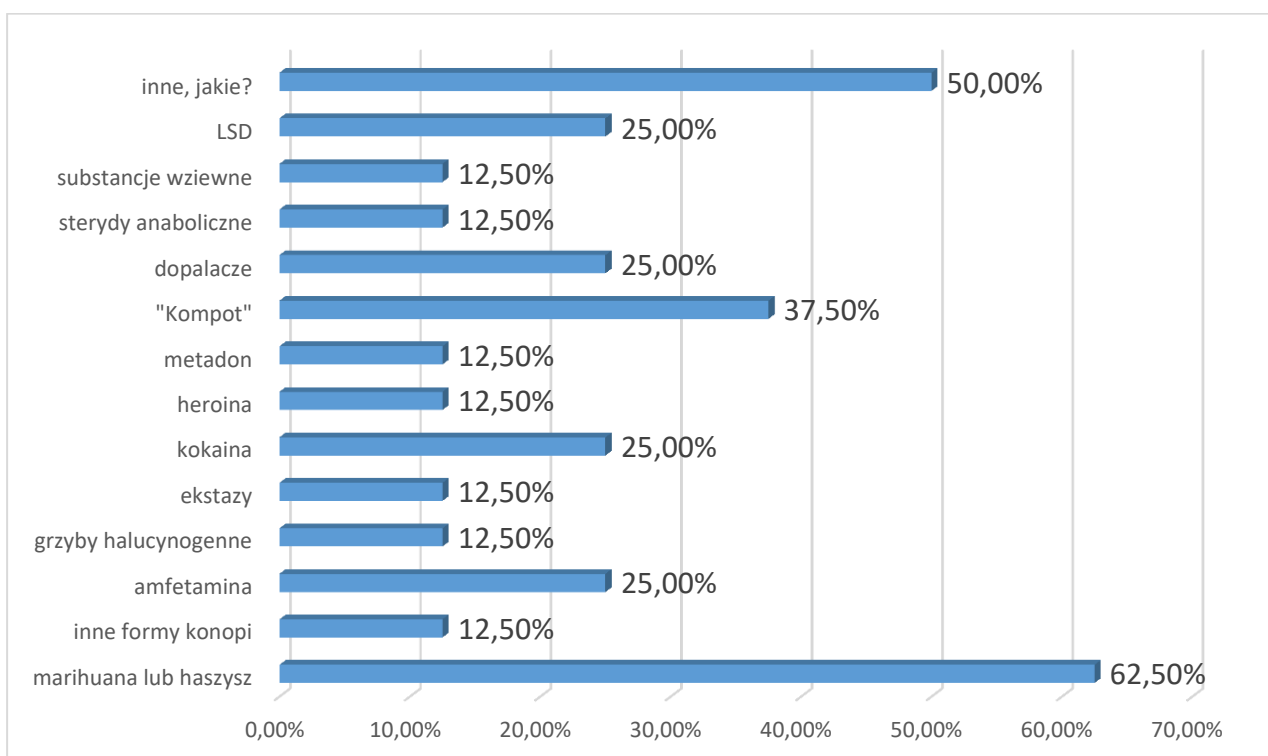
²¹ Tj. 6 osób..

Uczniowie, którzy zażywali kiedykolwiek substancje psychoaktywne sięgali po: marihuanę lub haszysz (62,50%), „Kompot” (37,50%), dopalacze (25,00%), amfetaminę (25,00%), LSD (25,00%), kokainę (25,00%), inne formy konopi (12,50%), grzyby halucynogenne (12,50%), ekstazy (12,50%), heroinę (12,50%), metadon (12,50%), sterydy anaboliczne (12,50%) oraz substancje wziewne (12,50%).

Warto zaznaczyć, iż wskazania uczniów mogą nie oddawać stanu rzeczywistego. Uczniowie często wskazują wszystkie substancje, które znają, a nie te, które rzeczywiście zażywali.

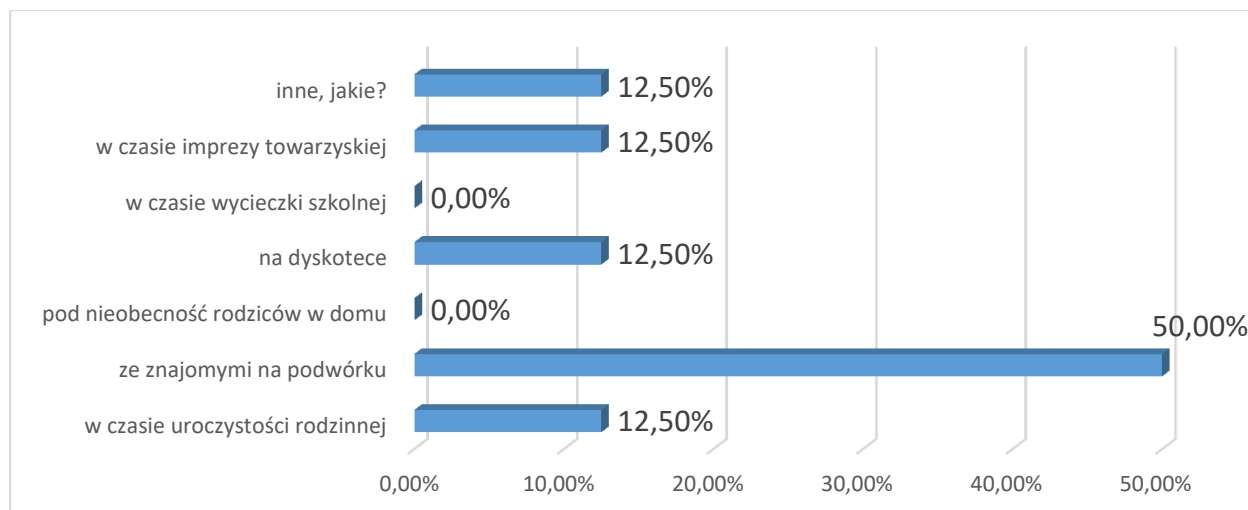
Wyk. 80. Jakie były to substancje?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Uczniowie przyznali, że po raz pierwszy sięgali po substancje psychoaktywne ze znajomymi na podwórku (50,00%), na dyskotecę (12,50%), w czasie uroczystości rodzinnej (12,50%) oraz w czasie imprezy towarzyskiej (12,50%). Kolejne 12,50% uczniów wskazało inne okoliczności, jednak nie podali konkretnych przykładów.

Wyk. 81. W jakich okolicznościach zażyłeś/aś narkotyki/dopalacze po raz pierwszy?

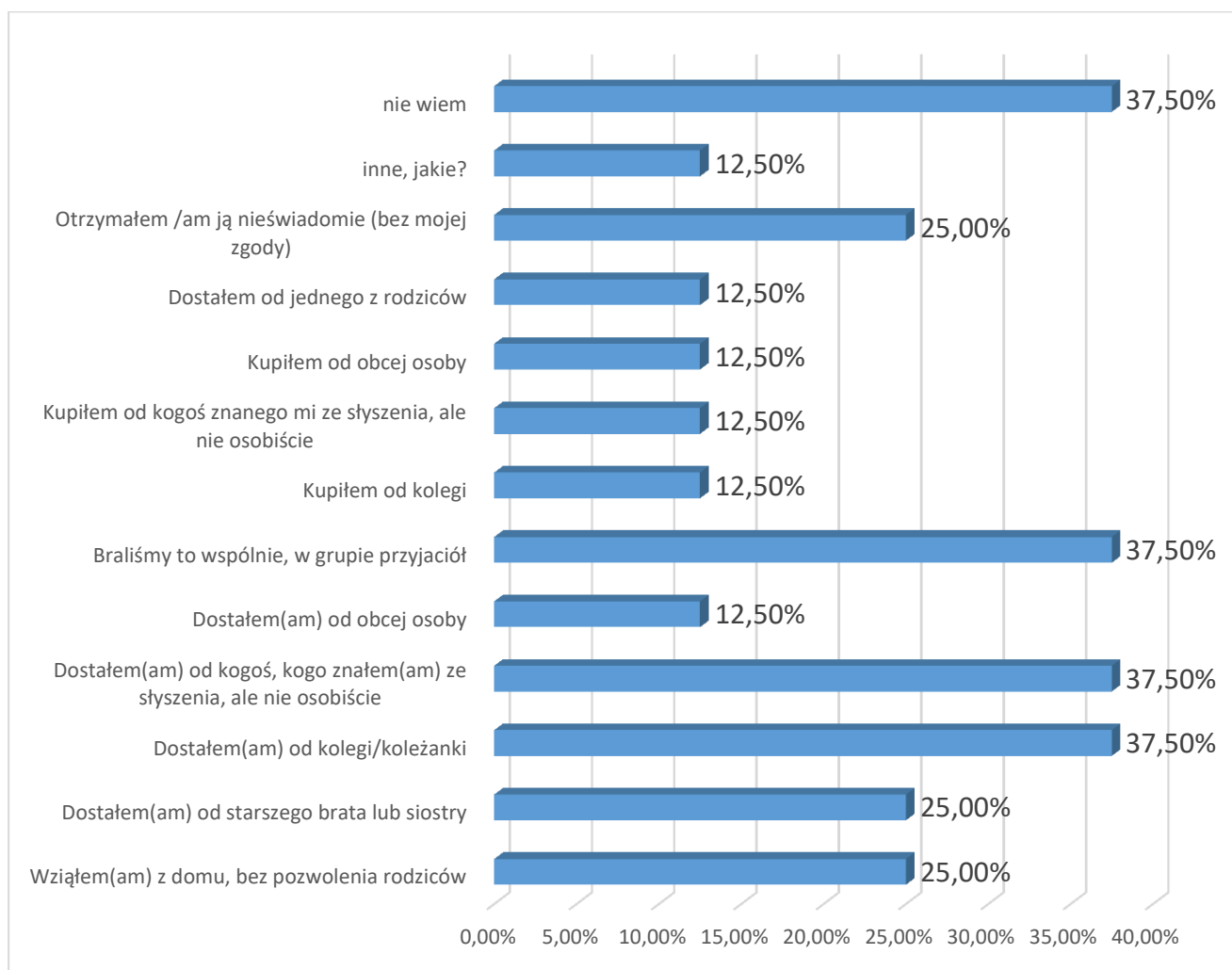

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Niezwykle ciekawe wydaje się to skąd uczniowie biorą tego typu substancje, skoro są one prawnie zabronione. Jak wynika z odpowiedzi uczniów, zdobycie substancji psychoaktywnych nie jest niemożliwe. Uczniowie wskazują, iż: dostali je od koleżanki/kolegi (37,50%), dostali od kogoś znanego ze słyszenia, ale nie osobiście (37,50%), brali je wspólnie w grupie znajomych (37,50%), wzięli z domu bez pozwolenia rodziców (25,00%), dostali od starszego brata lub siostry (25,00%), otrzymali je nieświadomie, bez ich zgody (25,00%), dostali od obcej osoby (12,50%), kupili je od kolegi (12,50%), kupili od kogoś znanego ze słyszenia, ale nie osobiście (12,50%), kupili od obcej osoby (12,50%), dostali od jednego z rodziców (12,50%), oraz zdobyli je w innych okolicznościach, których nie wskazali (37,50%).

Odpowiedzi uczniów mogą nie oddawać stanu rzeczywistego. Uczniowie często wskazują wszystkie odpowiedzi, nie ma to jednak przełożenia na stan rzeczywisty.

Wyk. 82. Skąd wzięłeś/wzięłaś tę substancję?

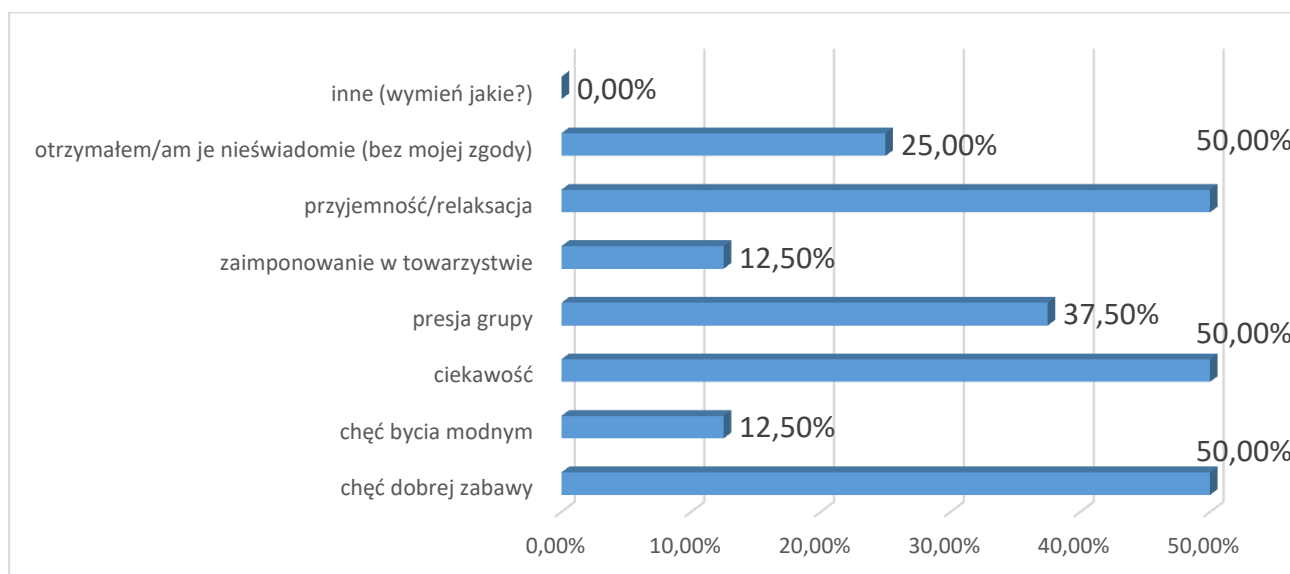

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Interesujące wydają się także to, dlaczego młodzi ludzie sięgają po narkotyki lub dopalacze.

Uczniowie przyznali, iż motywuje ich chęć dobrej zabawy (50,00%), ciekawość (50,00%), przyjemność/relaksacja (50,00%), presja grupy (37,50%), chęć zaimponowania w towarzystwie (12,50%) oraz chęć bycia modnym (12,50%). Co czwarty uczeń wskazał, iż zażywał te substancje nieświadomie, bez swojej zgody.

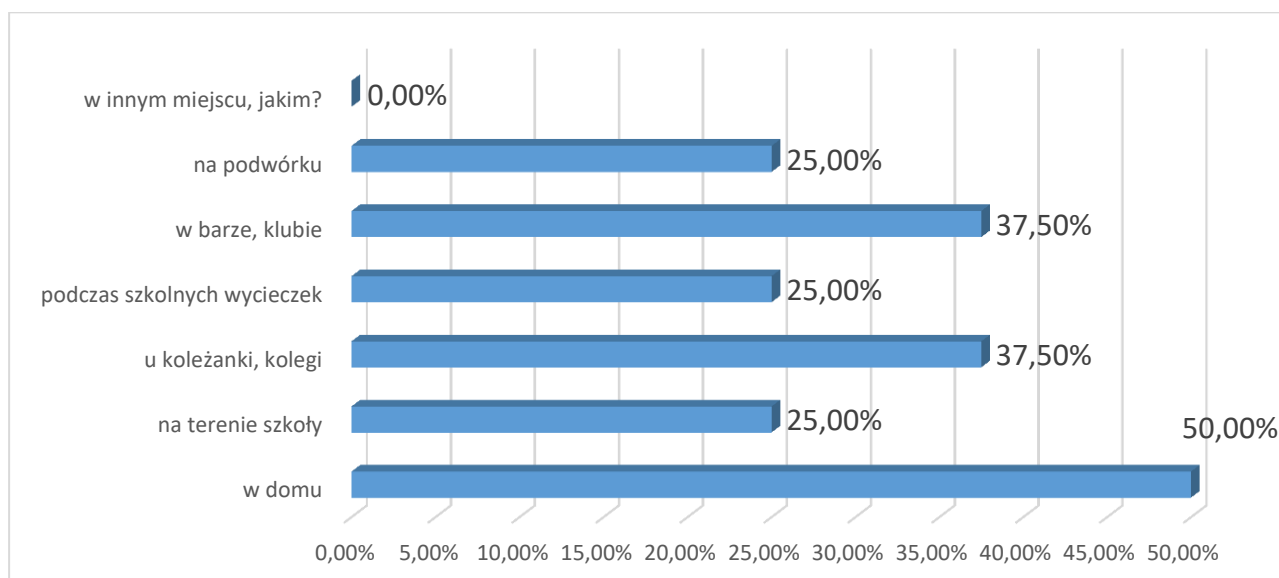
Wyk. 83. Co skłoniło Cię do zażywania narkotyków/dopalaczy?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Uczniowie środki psychoaktywne zażywają: w domu (50,00%), u kolegi/koleżanki (37,50%), w barze/klubie (37,50%), na podwórku (25,00%), na terenie szkoły (25,00%) oraz podczas wycieczek szkolnych (25,00%).

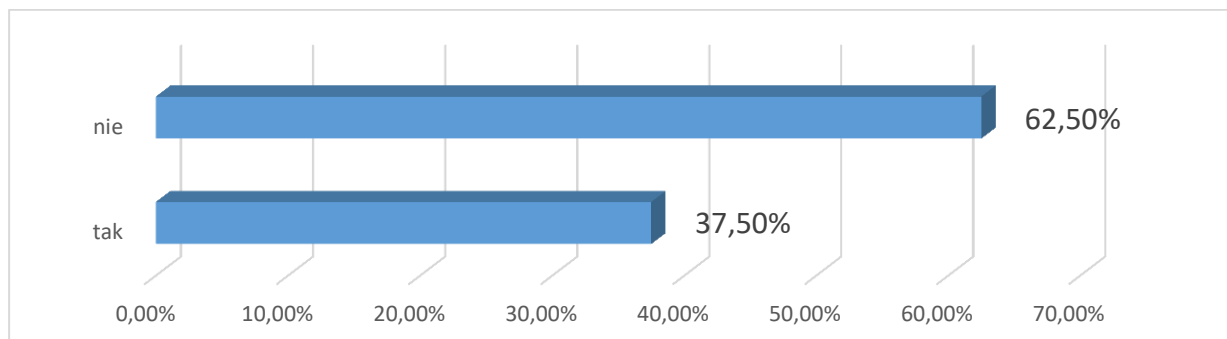
Wyk. 84. Gdzie zdarzyło Ci się zażywać narkotyki/dopalacze?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

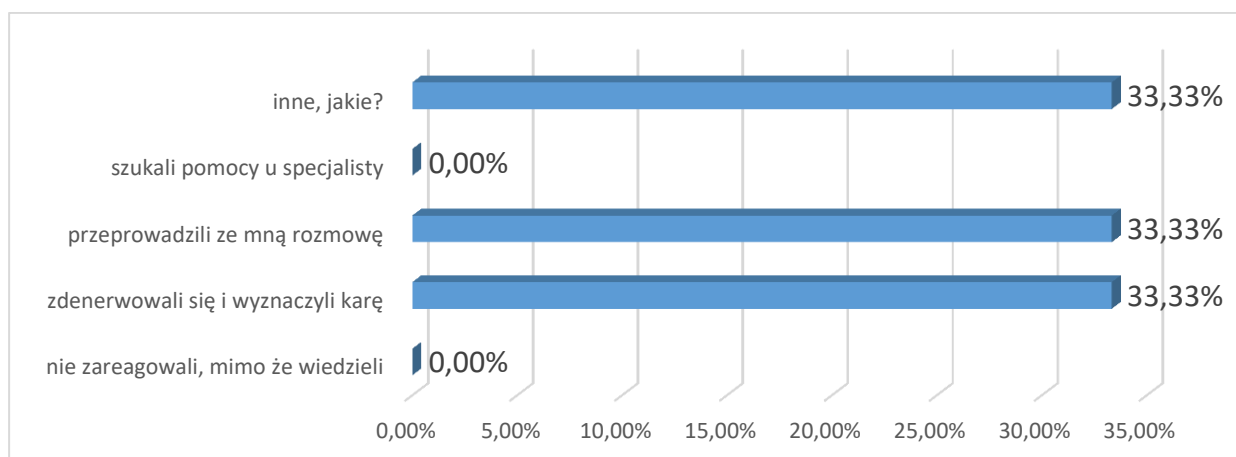
37,50 uczniów zażywających kiedykolwiek substancje psychoaktywne przyznała, że ich rodzice wiedzą o tym fakcie.

Wyk. 85. Czy rodzice wiedzą, że zażywasz narkotyki/dopalacze?

Natomiast ankietowanych przyznało, że rodzice na informację o zażywaniu przez nich substancji psychoaktywnych zareagowali w następujący sposób: przeprowadzili z nimi rozmowę (33,33%), zdenerwowali się i wyznaczyli karę (33,33%) oraz zareagowali w inny sposób (33,33%), nie podając przykładów.

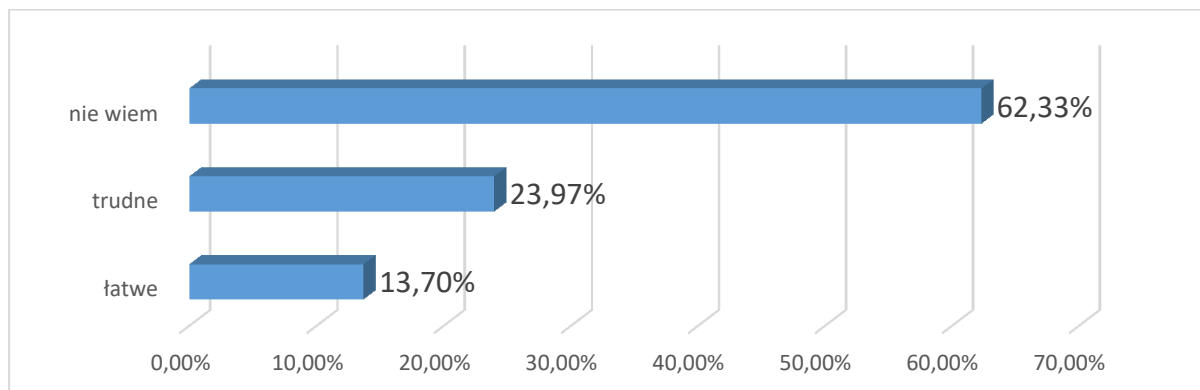
Wyk. 86. Jak Twoi rodzice zareagowali na zażywanie przez Ciebie narkotyków/dopalaczy?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

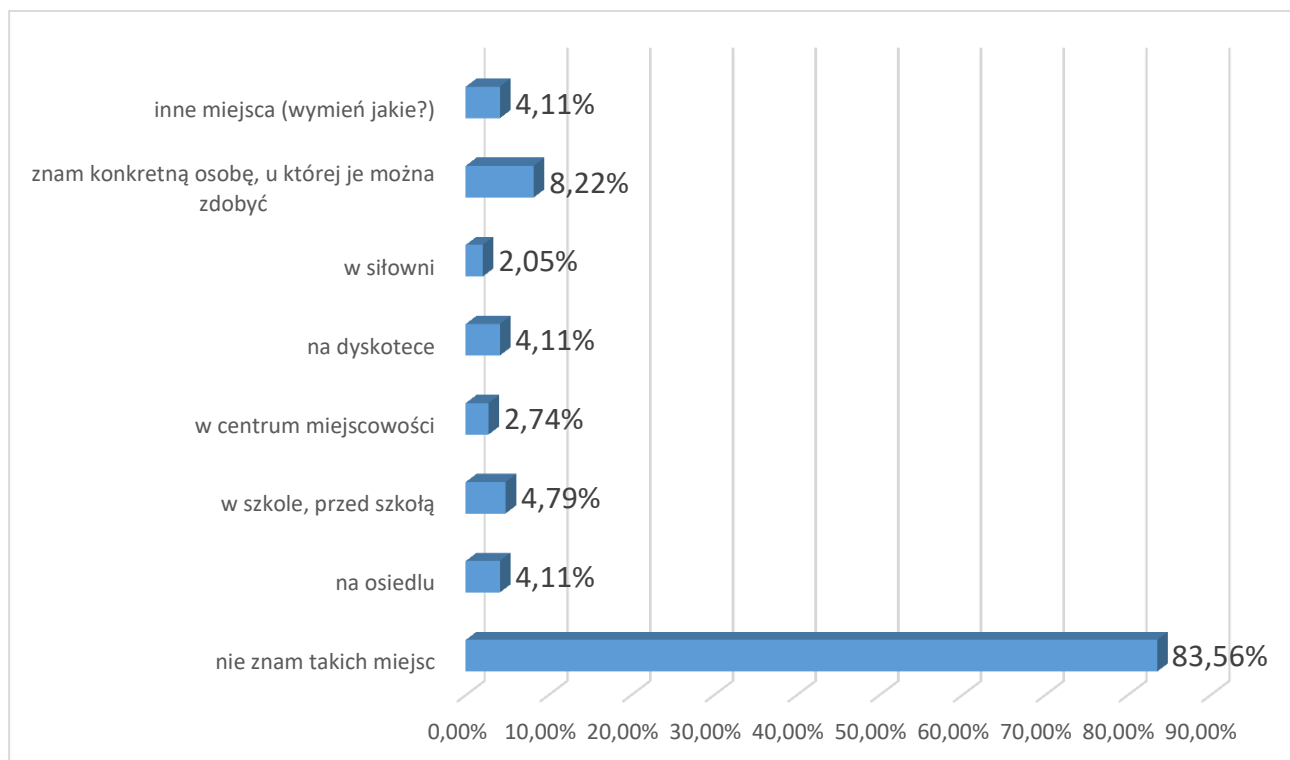
Następnie na kolejne pytanie odpowiedzi udzielali wszyscy ankietowani biorący udział w badaniu. Większość uczniów nie wie, czy zdobycie narkotyków lub dopalaczy w ich gminie byłoby możliwe – taką odpowiedź wskazuje 62,23% uczniów. 23,97% młodzieży uważa, że jest to trudne, zaś 13,70% uważa, że jest to łatwe.

Wyk. 87. Gdybyś chciał zdobyć narkotyki lub dopalacze w swojej miejscowości byłoby to:

Zdecydowana większość badanych uczniów nie zna miejsc, w których można kupić narkotyki lub dopalacze na terenie Gminy Łysomice (83,56%). Pozostali uczniowie wskazują na: teren szkoły (4,79%), osiedle (4,11%), dyskotekę (4,11%), centrum miejscowości (2,74%), siłownię (2,05%) oraz inne miejsca, których nie wymienili (4,11%). Zaś 8,22% uczniów zna konkretną osobę, u której można kupić substancje psychoaktywne.

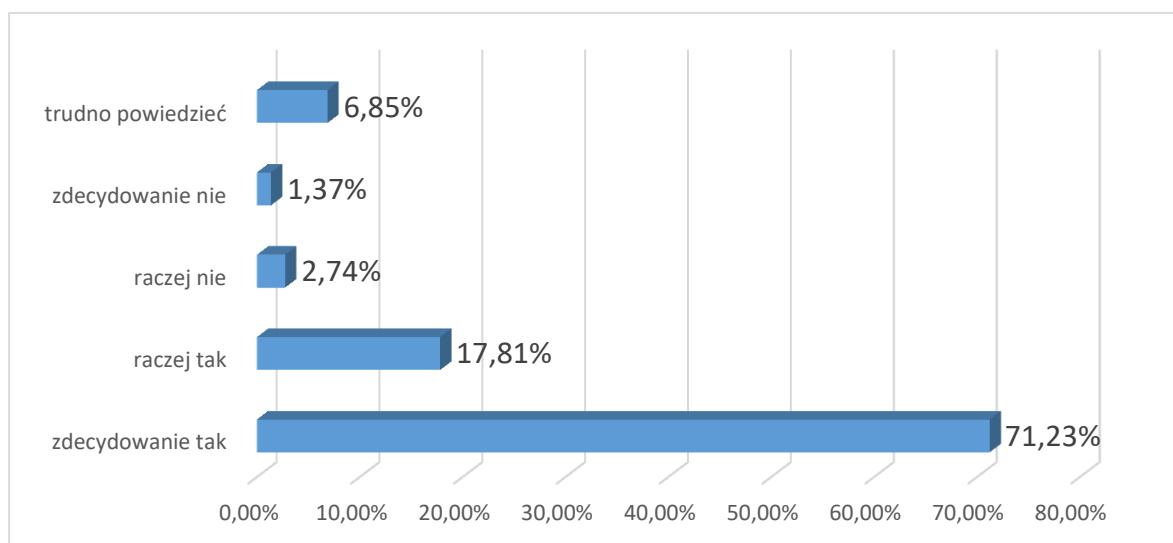
Wyk. 88. Czy znasz miejsca w swojej miejscowości gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

71,23% uczniów sądzi, że zażywanie narkotyków lub dopalaczy jest zdecydowanie szkodliwe dla zdrowia, zaś 17,81% osób uważa, że jest to raczej szkodliwe. Z tą opinią nie zgadza się 4,11% uczniów, w tym: 1,37% sądzi, iż substancje te są raczej nieszkodliwe, a kolejne 1,37% osób uważa, że są one zdecydowanie nieszkodliwe. 6,85% ankietowanych wskazało odpowiedź „trudno powiedzieć”.

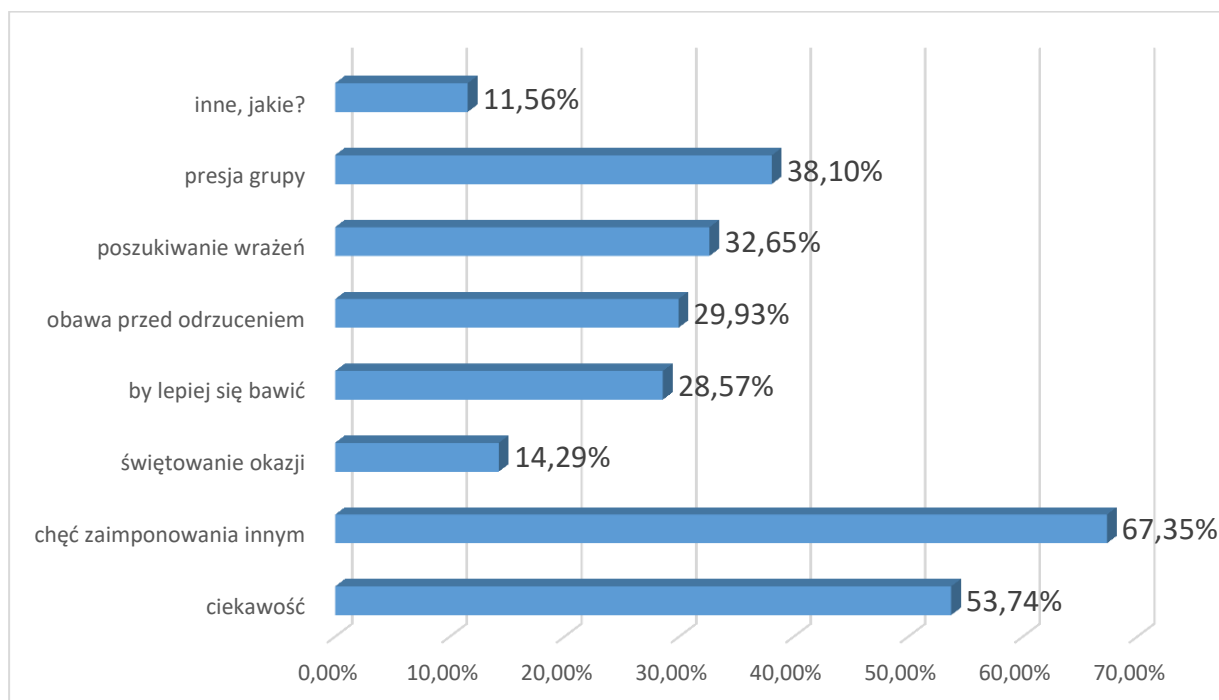
Wyk. 89. Czy uważasz, że zażywanie narkotyków lub dopalaczy jest szkodliwe dla zdrowia?

PROFILAKTYKA Z PERSPEKTYWY DZIECI I MŁODZIEŻY

Pierwsze pytanie skierowane do dzieci i młodzieży miało na celu odkrycie powodów, które motywują młodych ludzi do sięgania po takie substancje jak: alkohol, papierosy, narkotyki i dopalacze. Zdaniem uczniów to głównie chęć zaimponowania innym (67,35%) oraz ciekawość (53,74%), a także: presja grupy (38,10%), poszukiwanie wrażeń (32,65%), obawa przed odrzuceniem (29,93%), chęć lepszej zabawy (28,57%), świętowanie okazji (14,29%). Dodatkowo 11,56% uczniów wskazuje również inne powody, nie podając konkretnych przykładów.

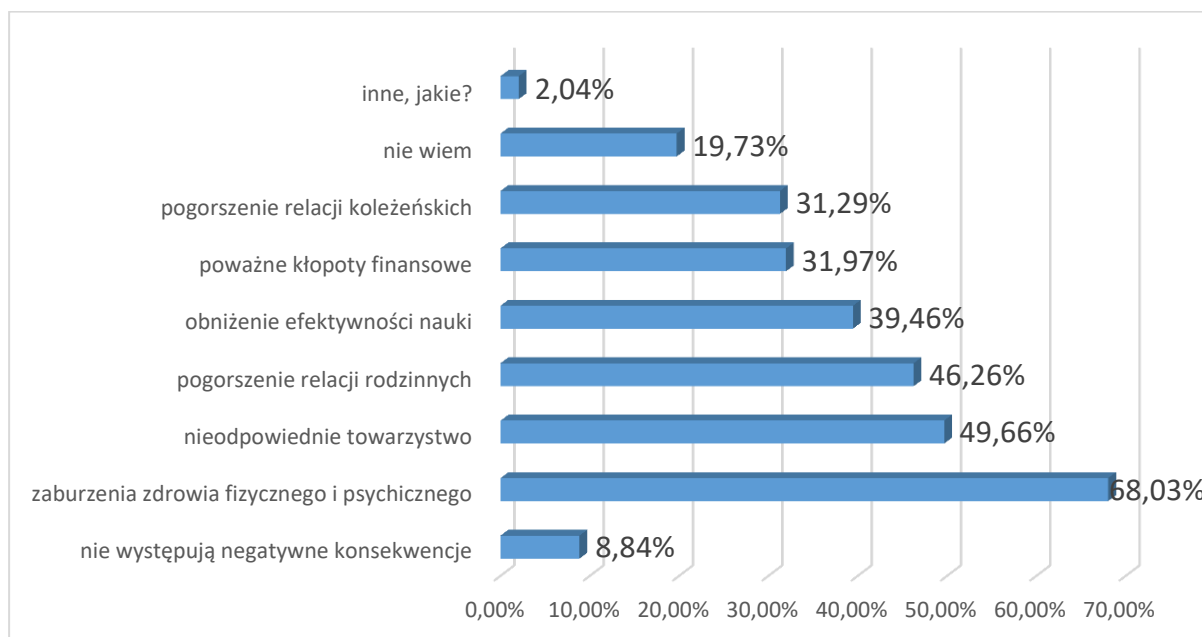
Wyk. 90. Z jakich powodów według Ciebie osoby w Twoim wieku sięgają po alkohol, narkotyki, dopalacze.

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Jeśli chodzi o negatywne konsekwencje zażywania substancji psychoaktywnych to zdaniem uczniów wpływają one przede wszystkim na: zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego (68,03%), nieodpowiednie towarzystwo (49,66%), pogorszenie relacji rodzinnych (46,26%), obniżenie efektywności nauki (39,46%), poważne kłopoty finansowe (31,97%), pogorszenie relacji koleżeńskich (31,29%). 19,73% badanych nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie, a 8,84% uczniów uważa, że uzależnienia od substancji zakazanych nie niosą ze sobą negatywnych konsekwencji.

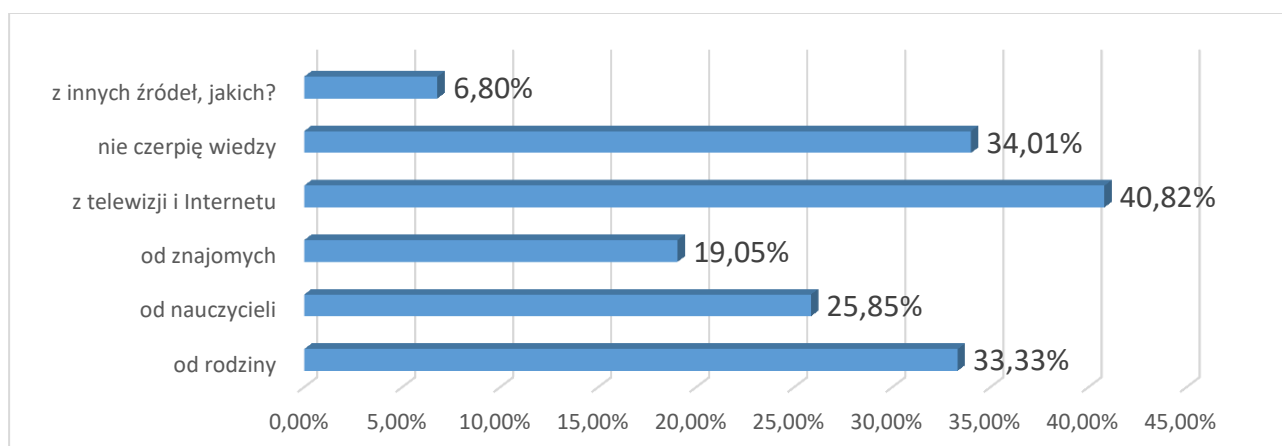
Wyk. 91. Jakie według Ciebie mogą być negatywne konsekwencje związane z uzależnieniem od alkoholu, narkotyków, dopalaczy?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Telewizja i Internet to główne źródło wiedzy na temat substancji uzależniających – taką odpowiedź wskazuje 40,82% uczniów. Mniejszą popularnością cieszy się rodzina (33,33%) oraz nauczyciele (25,85%). Na znajomych wskazuje 19,05% osób, zaś z innych źródeł, których uczniowie nie wskazują, wiedzę czerpie 6,80% badanych. Istotny jest fakt, iż 34,01% ankietowanych w ogóle nie czerpie wiedzy na ten temat.

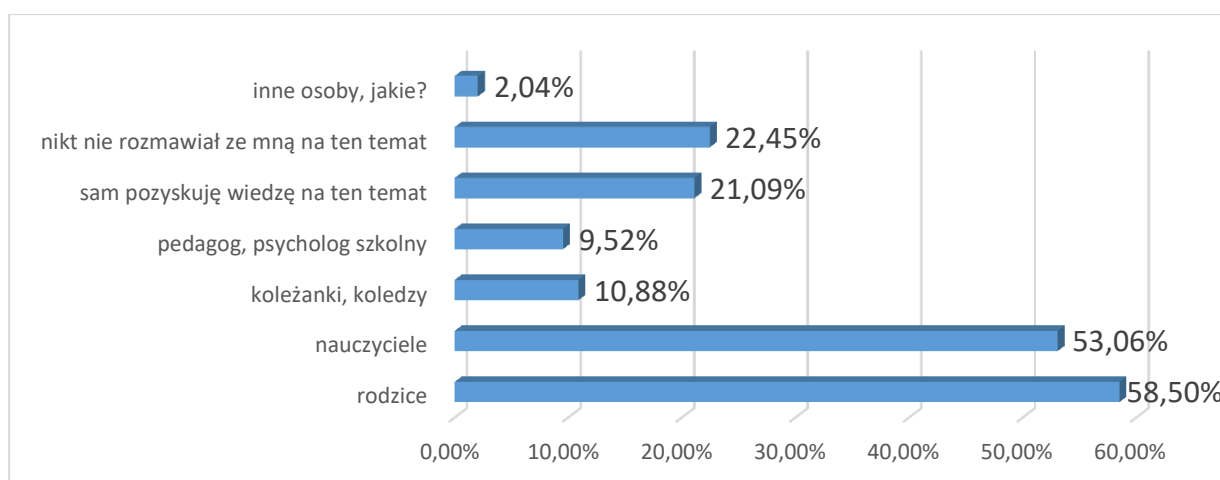
Wyk. 92. Skąd czerpiesz wiedzę dotyczącą narkotyków i dopalaczy?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Zdaniem uczniów to rodzice (58,50%) oraz nauczyciele (53,06%) najczęściej rozmawiają z młodzieżą na temat szkodliwości substancji uzależniających. W dalszej kolejności uczniowie wskazują na: kolegów/koleżanki (10,88%), pedagoga/psychologa szkolnego (9,52%) oraz inne osoby, których uczniowie nie wymieniają (2,04%). Niepokojący jest fakt, iż 21,09% uczniów samodzielnie pozyskuje wiedzę na ten temat, a 22,45% uczniów uważa, że nikt z nim na ten temat nie rozmawiał.

Wyk. 93. Kto rozmawiał z Tobą na temat działania i szkodliwości środków takich jak alkohol, narkotyki, dopalacze?

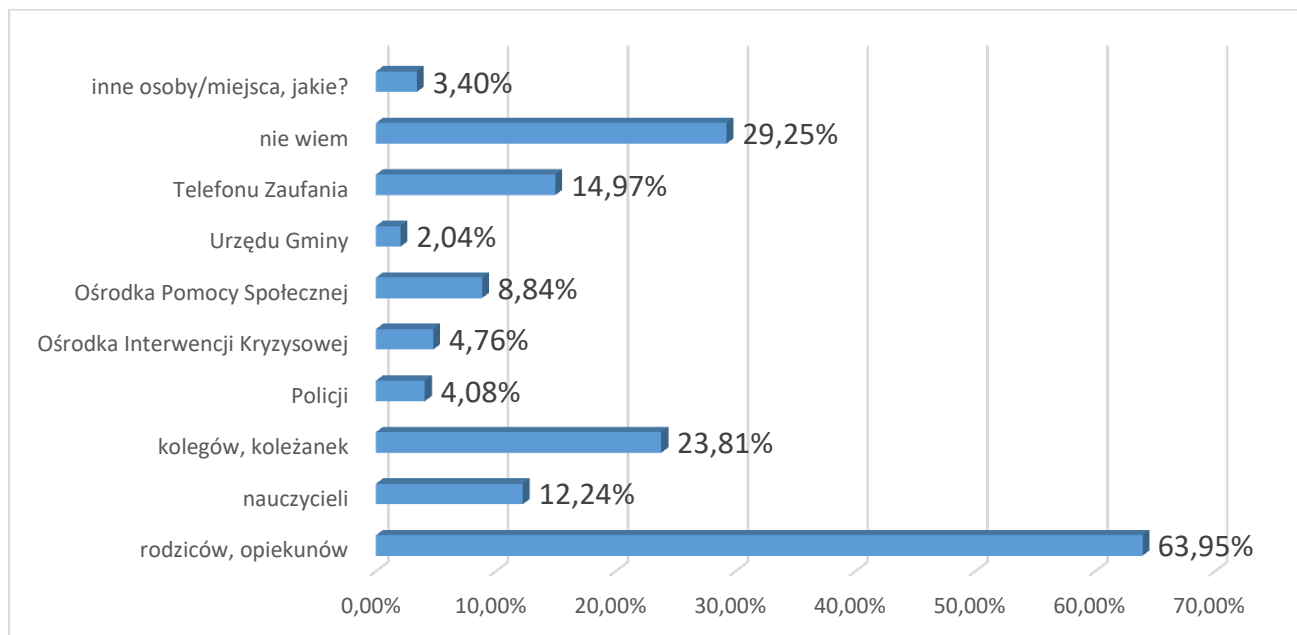

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W sytuacji problemów z alkoholem, tytoniem, narkotykami lub dopalaczami uczniowie najczęściej zwróciliby się z prośbą o pomoc do rodziców lub opiekunów (63,95%). Wynikać to może z faktu, iż to właśnie z tymi osobami uczniowie mają najlepsze relacje.

W dalszej kolejności wymieniano jednak następujące osoby: kolega/koleżanka (23,81%), Telefon Zaufania (14,97%), nauczycieli (12,24%), Ośrodek Pomocy Społecznej (8,84%), Ośrodek Interwencji Kryzysowej (4,76%), Policja (4,08%), Urząd Gminy (2,04%) oraz inne osoby/miejsca, których uczniowie nie wymienili (3,40%). Natomiast 29,25% osób nie wie do kogo może zwrócić się z takimi problemami.

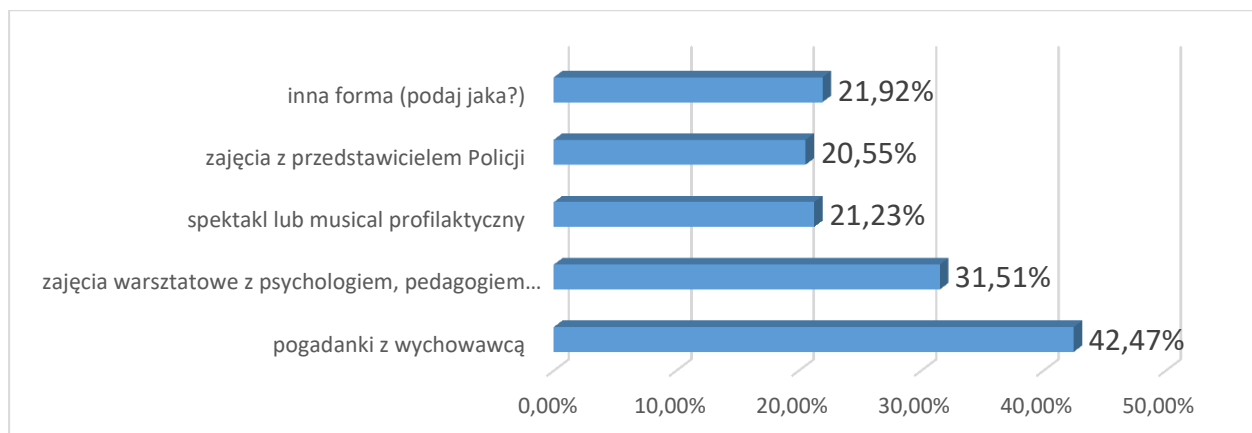
Wyk. 94. Do kogo zwróciłbyś się o pomoc mając problem związany z alkoholem, narkotykami lub dopalaczami?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Pogadanki z wychowawcą (42,47%) oraz zajęcia warsztatowe z psychologiem lub pedagogiem (31,51%) to zdaniem uczniów najciekawsza forma zajęć profilaktycznych. W dalszej kolejności wymieniano także: spektakl lub musical profilaktyczny (21,23%), zajęcia z przedstawicielem Policji (20,55%) oraz inne formy zajęć (21,92%), uczniowie nie podawali jednak konkretnych przykładów zajęć.

Wyk. 95. Jaka forma zajęć profilaktycznych jest wg Ciebie najciekawsza/najefektywniejsza?

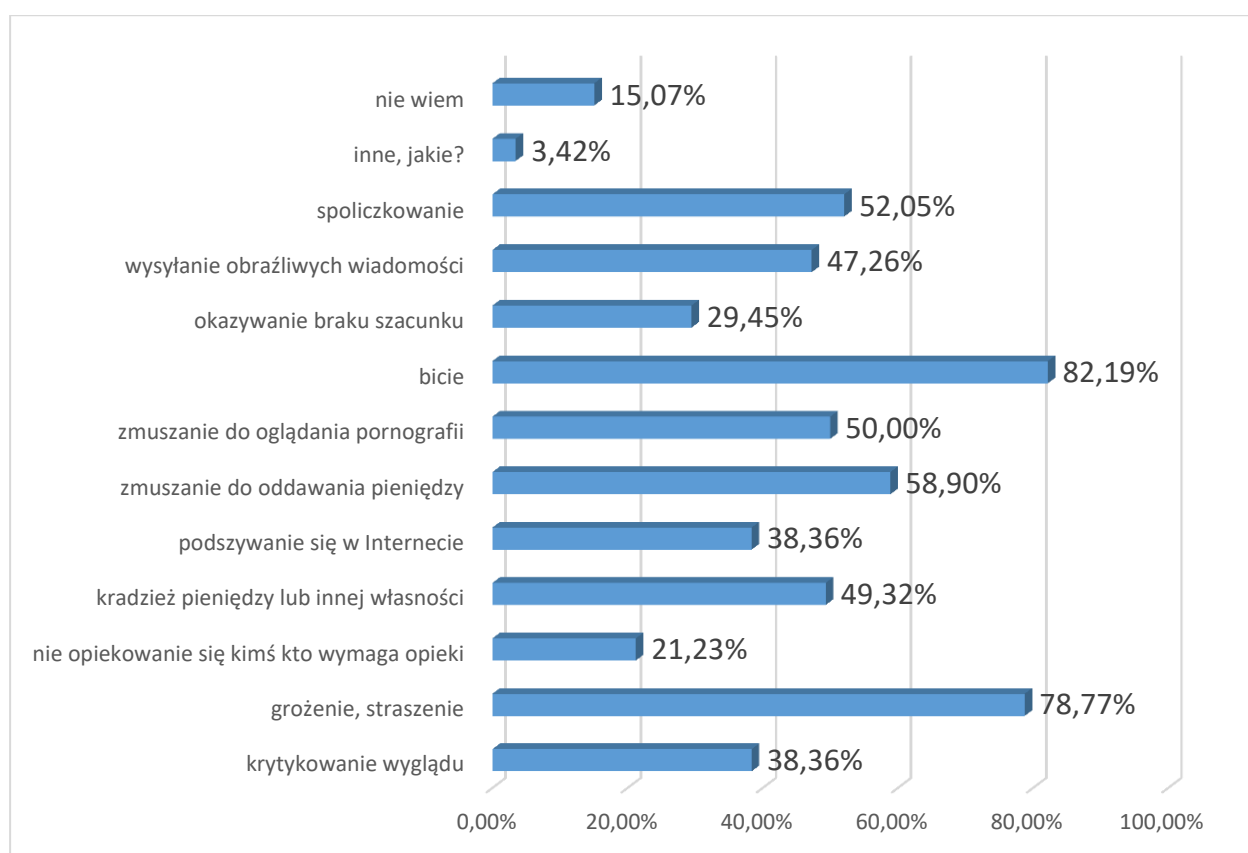

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

PROBLEM PRZEMOCY Z PERSPEKTYWY DZIECI I MŁODZIEŻY

Celem sprawdzenia wiedzy uczniów na temat zjawiska przemocy, poproszono ich o wskazanie sytuacji, które ich zdaniem można nazwać aktem przemocy. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, uczniowie najczęściej wskazują na następujące zachowania: bicie (82,19%), grożenie, straszenie (78,77%), zmuszanie do oddawania pieniędzy (58,90%), spoliczkowanie (52,05%), zmuszanie do oglądania pornografii (50,00%), kradzież pieniędzy lub innej własności (49,32%), wysyłanie obraźliwych wiadomości (47,26%), krytykowanie wyglądu (38,36%), podszywanie się w Internecie (38,36%), okazywanie braku szacunku (29,45%), nie opiekowanie się kimś kto wymaga opieki (21,23%) oraz inne zachowania, których uczniowie nie wymienili (3,42%). Natomiast 15,07% uczniów nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

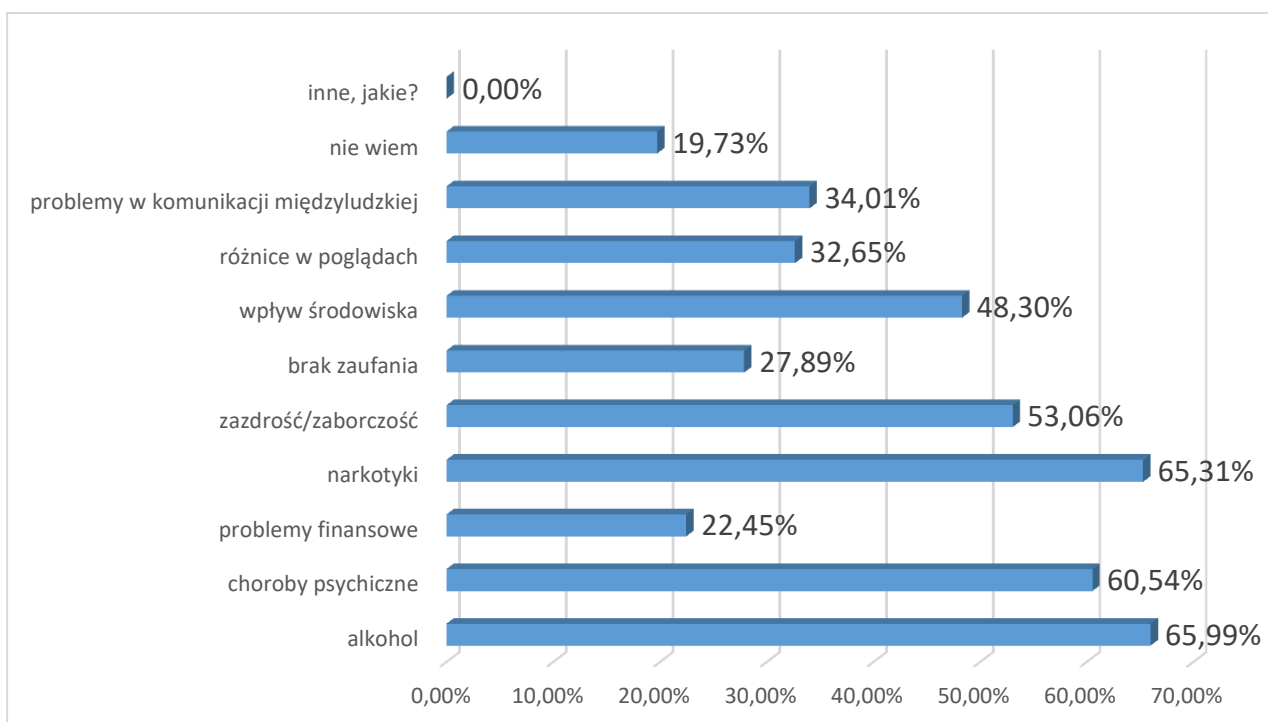
Wyk. 96. Które z wymienionych poniżej sytuacji są Twoim zdaniem aktem przemocy?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Uczniowie uważają, że przemoc wynika głównie z nadużywania alkoholu (65,99%), narkotyków (65,13%), chorób psychicznych (60,54%) oraz zazdrości/zaborczości (53,06%). W dalszej kolejności uczniowie wymieniali: wpływ środowiska (48,30%), problemy w komunikacji (34,01%), różnice w poglądach (32,65%), brak zaufania (27,89%), problemy finansowe (22,45%). Natomiast 19,73% uczniów nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

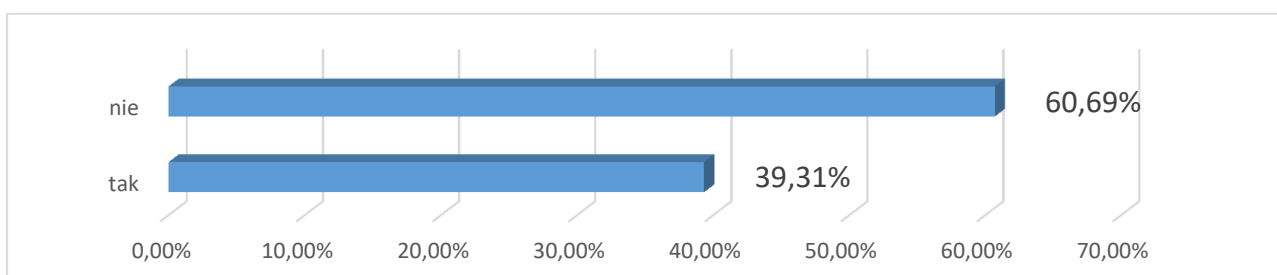
Wyk. 97. Które z wymienionych poniżej sytuacji Twoim zdaniem prowokują agresję/przemoc wśród młodzieży?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

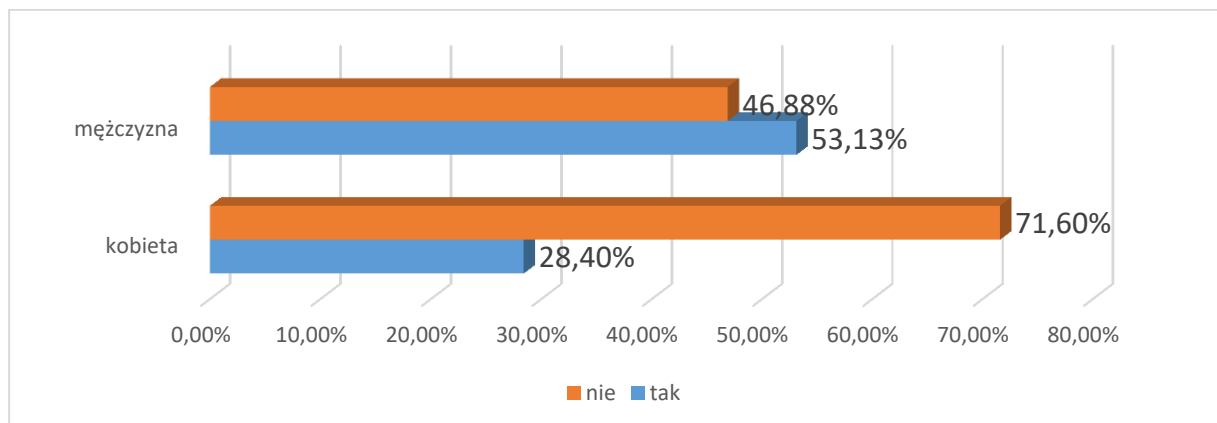
Przemocy doświadczyło kiedykolwiek 39,31% uczniów. Natomiast 60,69% uczniów nigdy nie doświadczyło zachowań przemocowych.

Wyk. 98. Czy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy?

Analizując doświadczanie przemocy ze względu na płeć można dostrzec, iż to chłopcy (53,13%²²) częściej niż dziewczynki (28,40%²³) doświadczają przemocy.

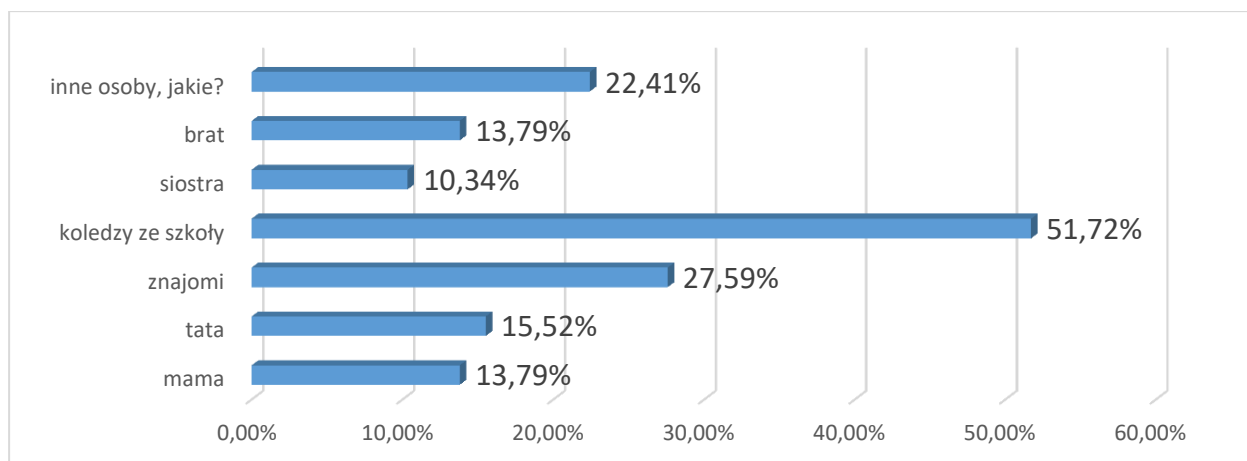
Wyk. 98a. Czy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy? – w podziale na płeć

Na kolejne dwa pytania dotyczące doświadczania przemocy psychicznej odpowiadały te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż doświadczyły przemocy.

Osobami stosującymi przemoc wobec uczniów byli głównie koledzy ze szkoły – taką odpowiedź wskazało 51,72% uczniów, którzy doznali przemocy. Rzadziej wskazywano natomiast na: znajomych (27,59%), tatę (15,52%), brata (13,79%), mamę (13,79%), siostrę (10,34%) oraz inne osoby, których uczniowie nie wskazali (22,41%).

Wyk. 99. Kto stosował wobec Ciebie przemoc?

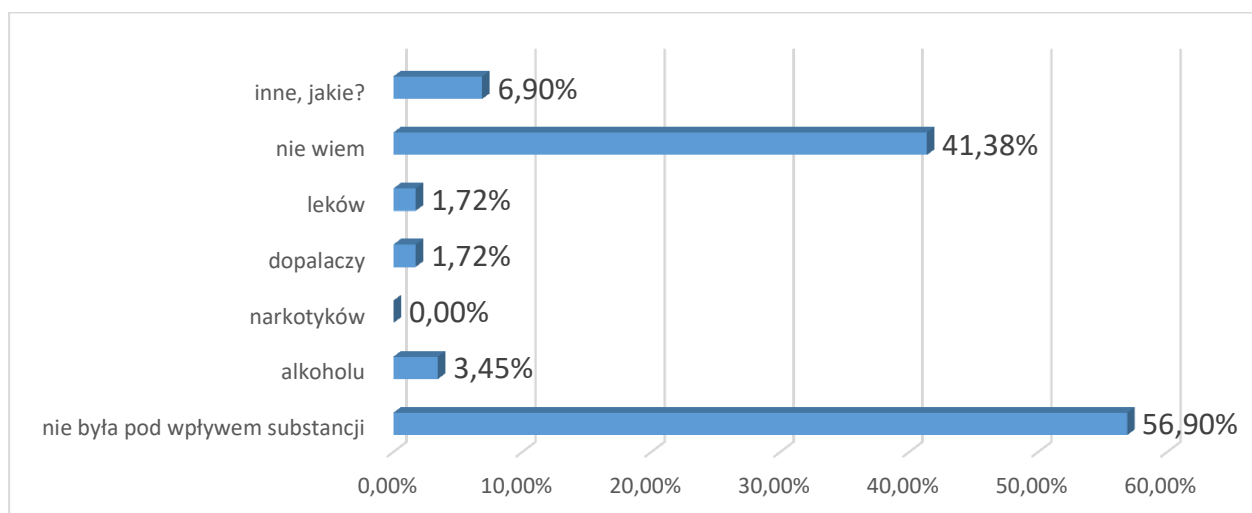
* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

²² Tj. 34 osoby.

²³ Tj. 23 osoby.

Ankietowani, którzy doświadczyli przemocy uważają, że osoby, które stosowały wobec nich ową przemoc nie były pod wpływem żadnych substancji (56,90%). Natomiast 3,45% uczniów uważa, że osoby te były pod wpływem alkoholu oraz leków (1,72%) i dopalaczy (1,72%). Kolejne 6,90% ankietowanych wskazało na inne substancje, nie wymieniając ich nazw, a 41,38% respondentów nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

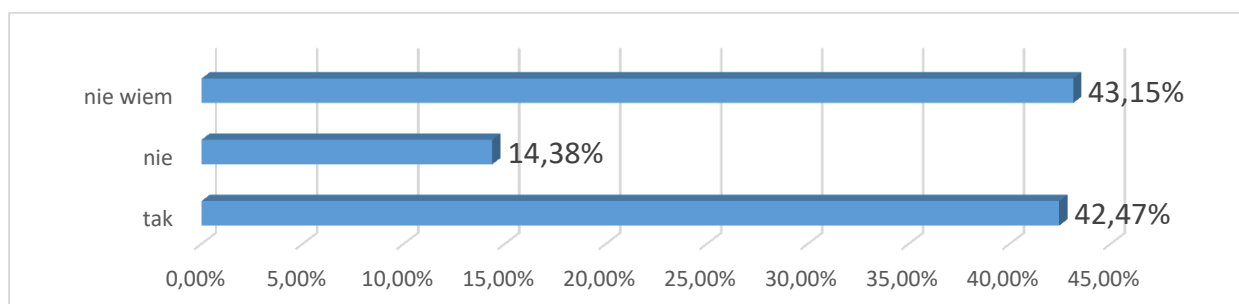
Wyk. 100. Czy osoba, która stosowała wobec Ciebie przemoc była pod wpływem:

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

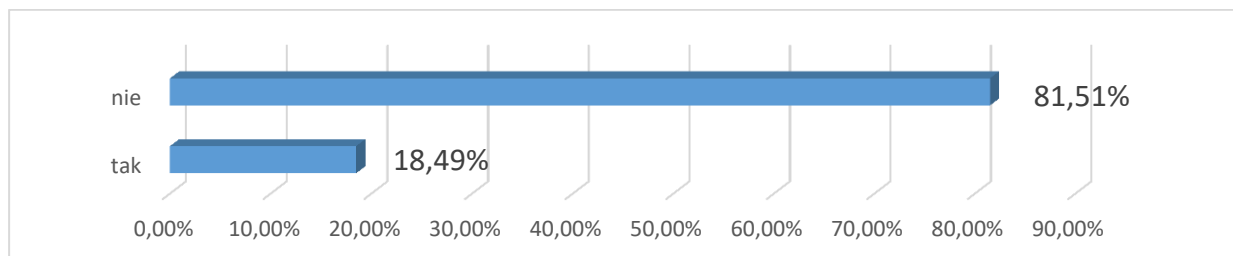
42,47% badanych uczniów twierdzi, że w ich szkole występuje zjawisko przemocy między uczniami. Z tą opinią nie zgodziło się 14,38% uczniów, zaś 43,15% osób nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie. Dane te pokazują, iż problem przemocy rówieśniczej jest obecny w szkołach na terenie Gminy Łysomice.

Wyk. 101. Czy w Twojej szkole występuje problem przemocy między uczniami?

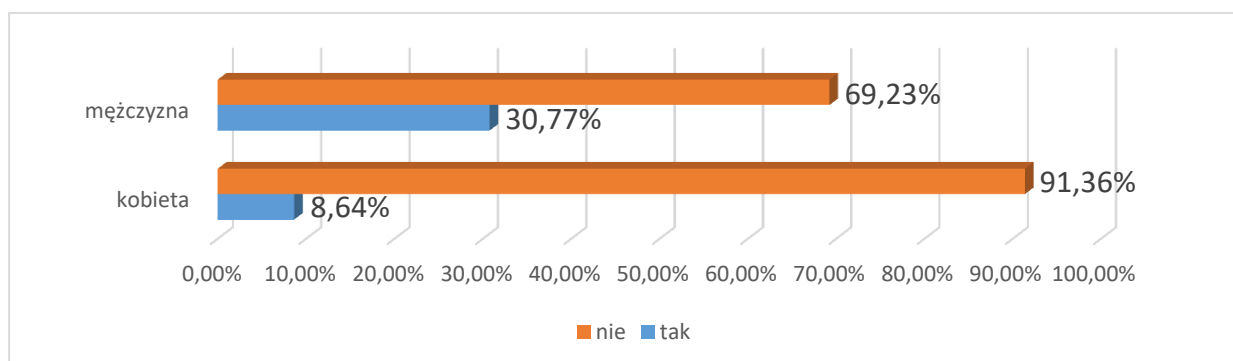
Dodatkowo, 18,49% uczniów przyznało także, iż im samym zdarzyło się stosować przemoc wobec innych osób.

Wyk. 102. Czy samemu zdarzyło Ci się stosować przemoc wobec innych?

Po korelacji zmiennej płeć z pytaniem „Czy samemu zdarzyło ci się stosować przemoc wobec innych osób” można zauważyć, iż przemoc stosowali chłopcy (30,77%²⁴), a rzadziej 8,64%²⁵ dziewczynki. Dane pokazują, iż płeć nie ma istotnie statystycznego związku na stosowanie przemocy.

Wyk. 102a. Czy samemu zdarzyło Ci się stosować przemoc wobec innych? – w podziale na płeć

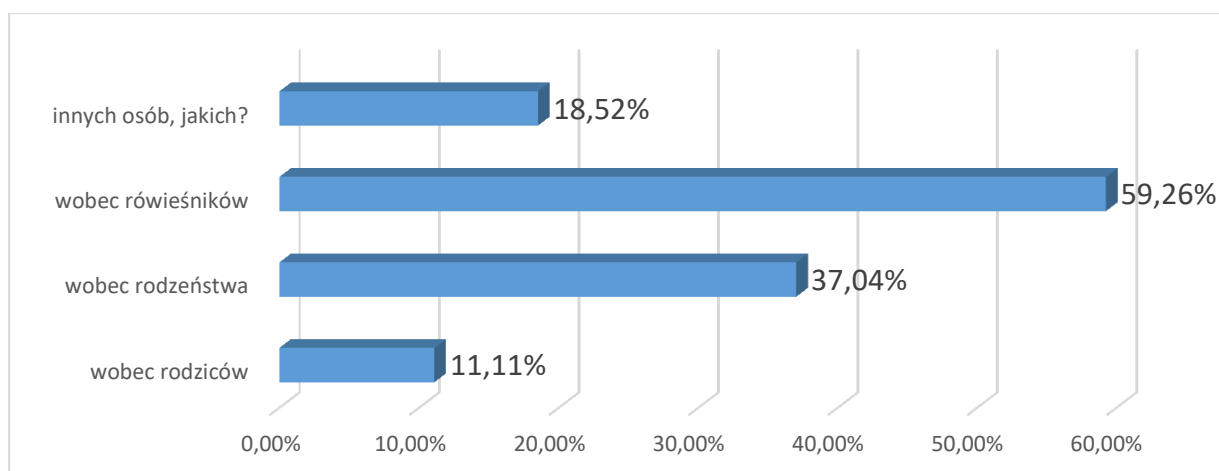
Na kolejne pytanie dotyczące stosowania przemocy odpowiadały te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż stosowały przemoc.

Uczniowie Ci stosowali przemoc głównie wobec rówieśników (59,26%), ale także wobec: rodzeństwa (37,04%), rodziców (11,11%) oraz innych osób, których nie wskazali (18,52%).

Wyk. 103. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc?

²⁴ Tj. 20 osób.

²⁵ Tj. 7 osób.

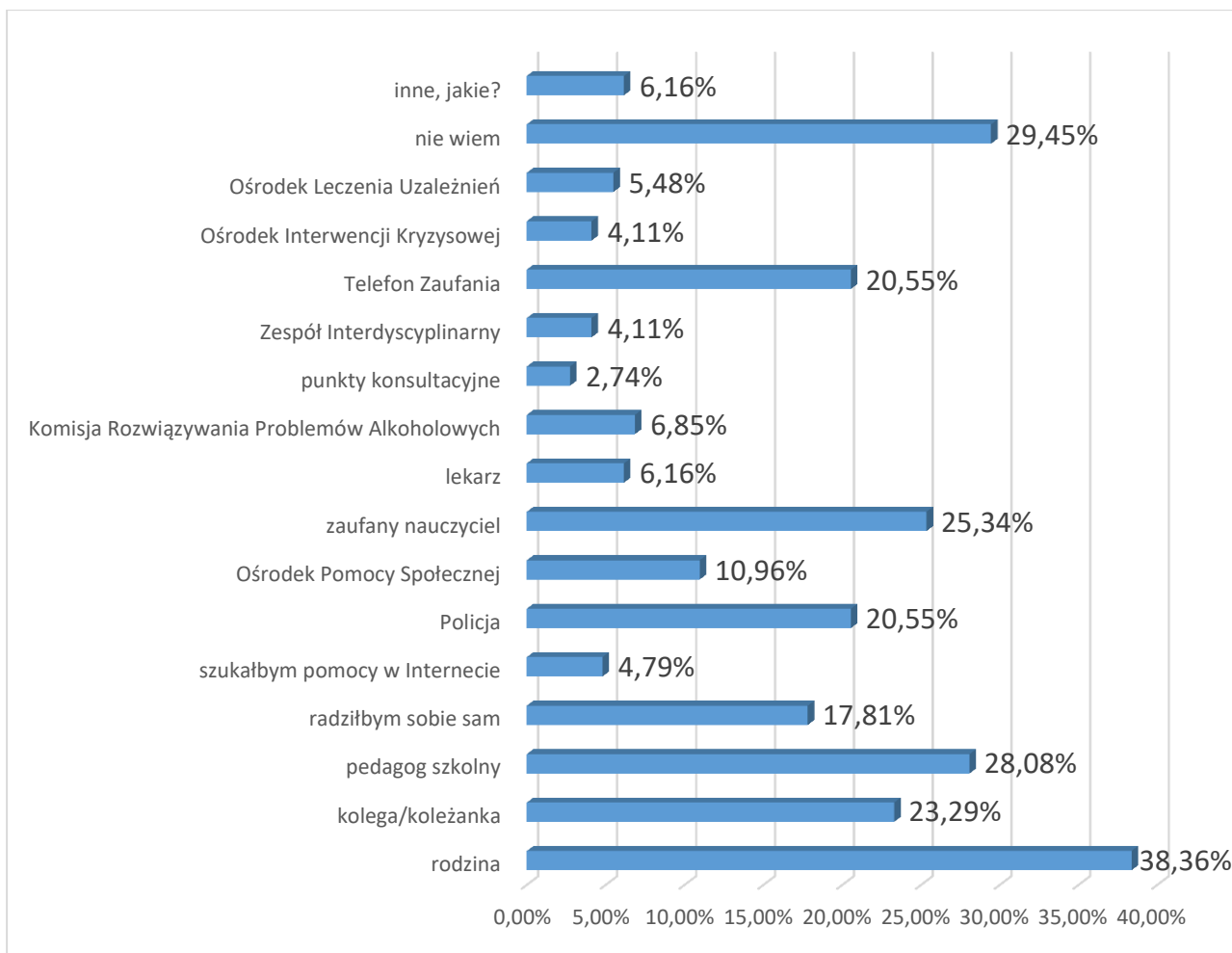
** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W sytuacji doświadczania przemocy w rodzinie, ankietowani najchętniej zwróciliby się o pomoc do rodziny (38,36%).

Natomiast 28,08% uczniów szukałoby pomocy u pedagoga szkolnego, a także u: zaufanego nauczyciela (25,34%), kolegi lub koleżanki (23,29%), za pomocą Telefonu Zaufania (20,55%), na Policji (20,55%), w Ośrodku Pomocy Społecznej (10,96%), w Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (6,85%), u lekarza (6,16%), w Ośrodku Leczenia Uzależnień (5,48%), w Ośrodku Interwencji Kryzysowej (4,11%), Zespole Interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy (41,11%) oraz w Punktach Konsultacyjnych (2,74%).

Niepokojący jest stosunkowo wysoki odsetek odpowiedzi uczniów, którzy uważają, iż radziliby sobie sami w takiej sytuacji – taką odpowiedź wskazało 17,81% osób oraz fakt, iż 4,79% badanych szukałoby pomocy w Internecie. Pokazuje to, iż uczniowie nie wiedzą do kogo mogliby się zwrócić w sytuacji kryzysowej lub też nie mają zaufanej osoby, do której mogliby zwrócić się z takim problemem.

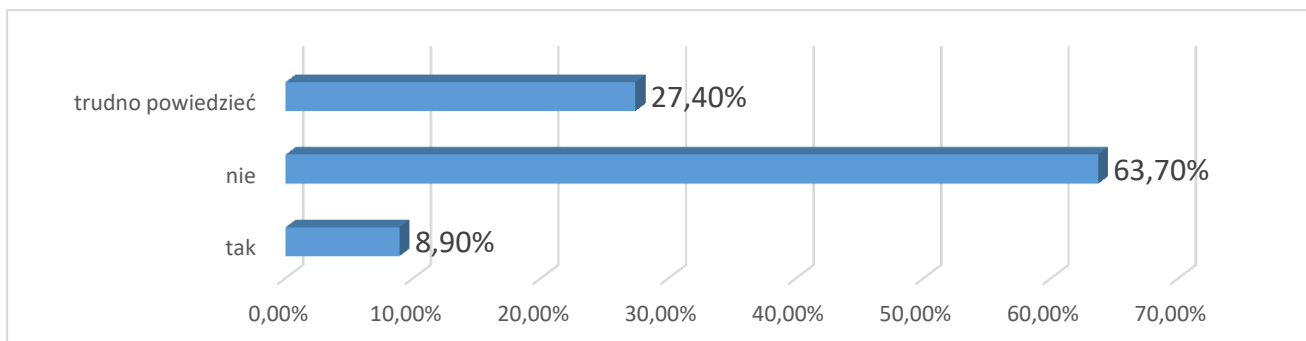
Wyk. 104. Do kogo zwrócił(-a) byś się o pomoc w razie problemu przemocy w rodzinie?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Warto zwrócić uwagę, iż 8,90% uczniów zna kogoś kto doświadcza przemocy w swoim domu. 27,40% uczniów nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Wyk. 105. Czy znasz kogoś w swoim otoczeniu, kto jest ofiarą przemocy w swoim domu?

5. Badanie sprzedawców na terenie gminy Łysomice

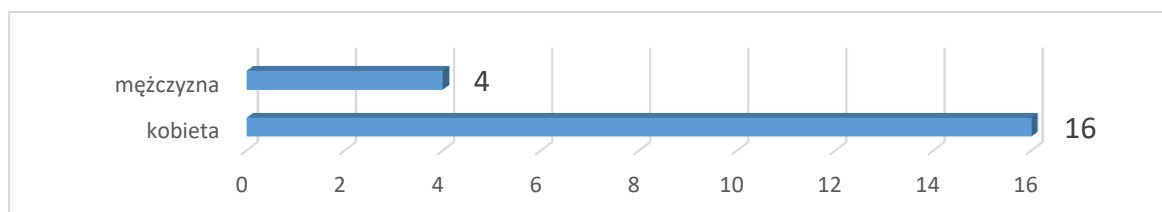
STRUKTURA BADANEJ GRUPY

W celu dokładniejszego zdiagnozowania problemu alkoholowego przeprowadzone zostało również badanie sprzedawców pracujących w punktach sprzedaży alkoholu. Kwestionariusz skierowanej do nich ankiety zawierał pytania dotyczące zarówno samego handlu trunkami i możliwych związanych z tym negatywnych konsekwencji, jak również innych problemów społecznych. W sumie respondenci udzielili odpowiedzi na 20 pytań.

Ze względu na niewielką liczebność próby, wyniki zostały przedstawione w formie liczb.

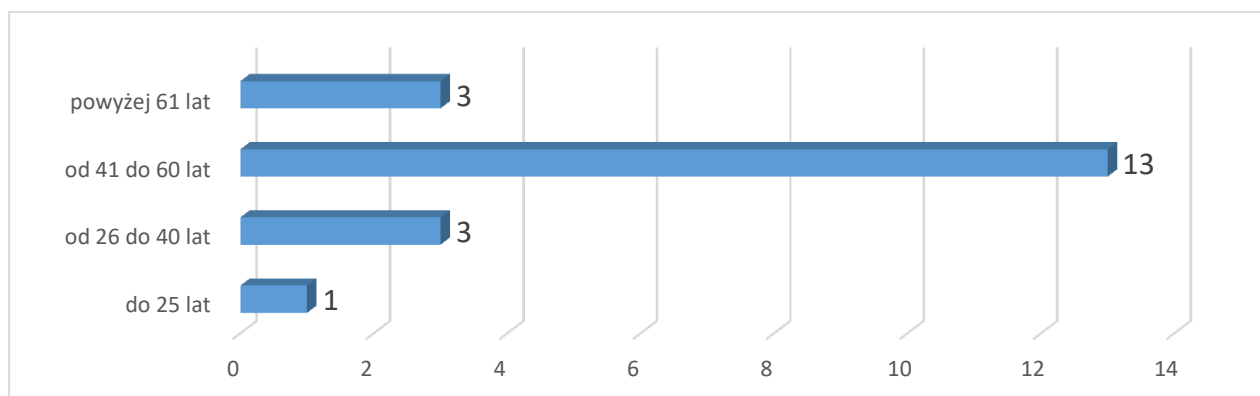
Kwestionariusze ankiet wypełniło dwudziestu sprzedawców. Zdecydowaną większość próby badawczej stanowiły kobiety – szesnaście osób. W badaniu brało udział również czterech mężczyzn

Wyk. 106. Płeć

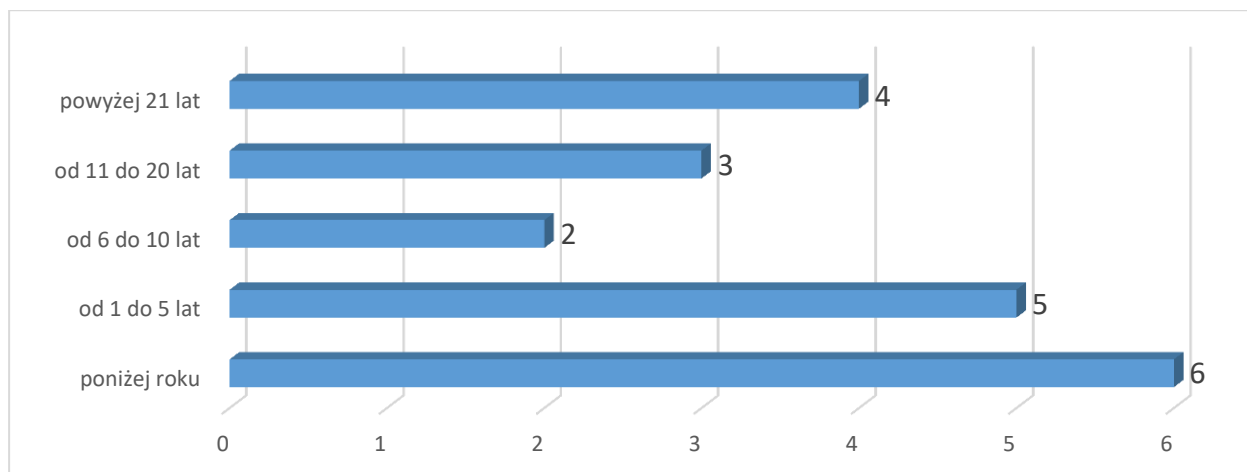
Analizując strukturę wiekową badanej grupy możemy zauważyć, że największy udział w badaniu mają respondenci między 41, a 60 rokiem życia (trzynaście osób). Trzech ankietowanych mieści się w przedziale od 26 do 40 lat oraz kolejne trzy osoby mają więcej niż 61 lat. Natomiast jeden sprzedawca ma mniej niż 25 lat.

Wyk. 107. Wiek

Pięciu respondentów zadeklarowało zatrudnienie w sklepie od 1 roku do 5 lat, kolejne trzy osoby pracują w punkcie sprzedaży alkoholu od 11 do 20 lat. Dwóch sprzedawców pracuje w tym zawodzie od 6 do 10 lat, sześciu ankietowanych pracuje krócej niż rok. Z kolei czterech ankietowanych pracuje w tym zawodzie powyżej 21 lat.

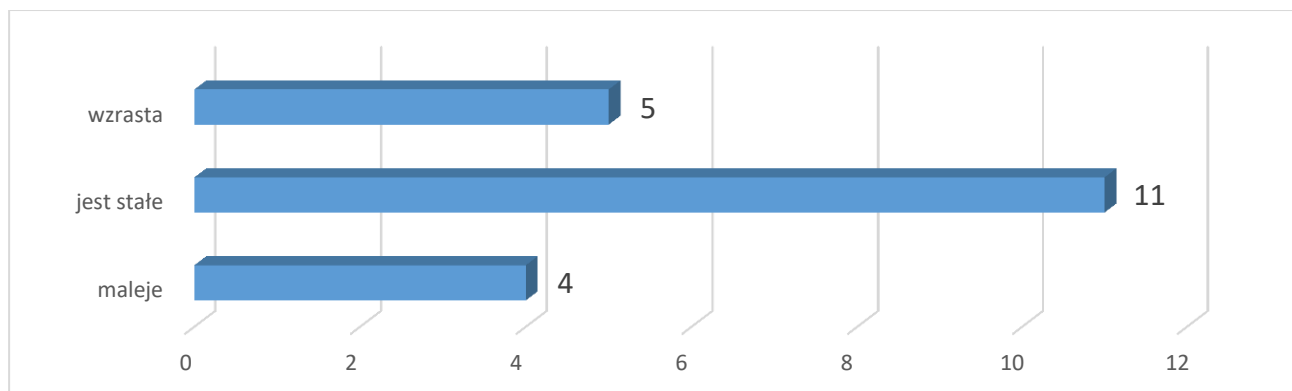
Wyk. 108. Staż pracy

PROBLEMY SPOŁECZNE Z PERSPEKTYWY SPRZEDAWCÓW

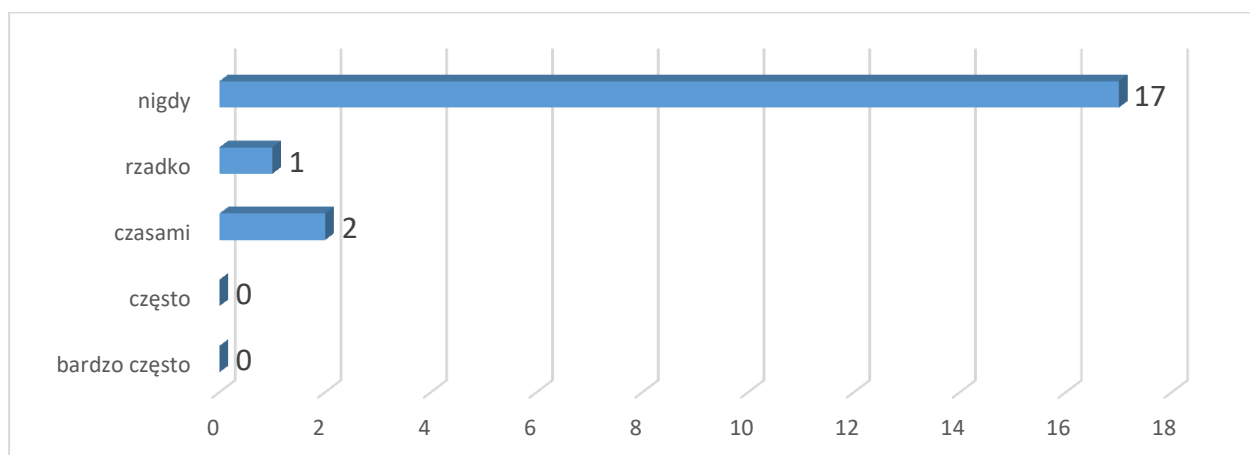
Pytania skierowane do osób pracujących w sklepach na terenie Gminy Łysomice, miały na celu sprawdzenie ich opinii względem skali spożywania napojów alkoholowych przez mieszkańców, ich dostępności dla osób nieletnich oraz znajomości ustawy z dnia 26 X 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Respondentów poproszono zatem, o ocenę poziomu spożycia alkoholu na przestrzeni kilku lat. Czterech respondentów zauważyło zmniejszanie się poziomu spożycia alkoholu, jedenaście osób stwierdziło, że jest ono stałe. Warto zwrócić uwagę na to, że pięciu badanych wskazało na jego wzrost.

Wyk. 109. Proszę ocenić czy spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Pana/i gminie:

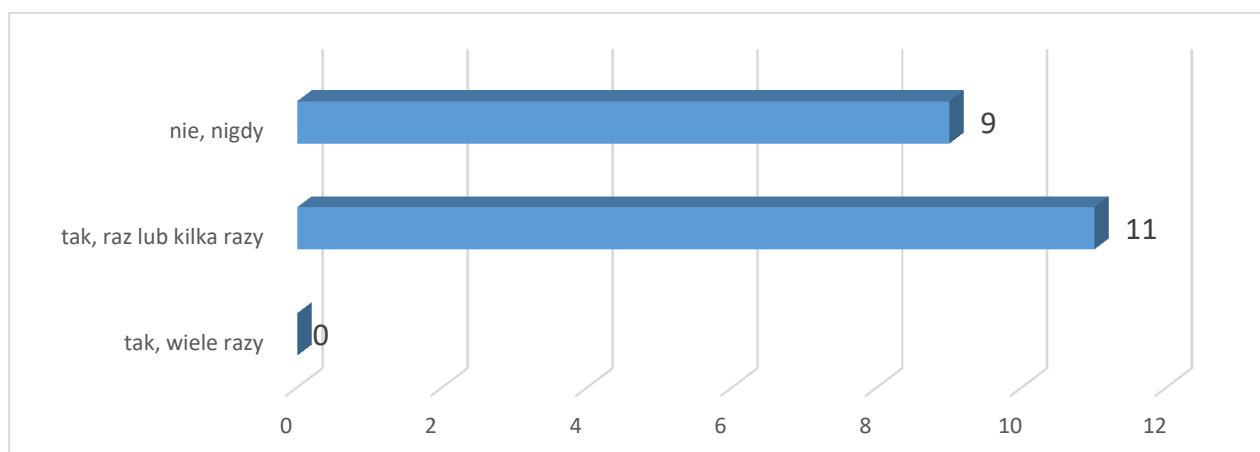
W dalszej kolejności sprzedawców poproszono o ocenę częstotliwości sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim w ich gminie. Siedemnastu badanych stwierdziło, że do takich sytuacji nigdy nie dochodzi, jeden respondent uważa, że ma to miejsce rzadko, według dwóch osób dzieje się tak czasami.

Wyk. 110. Proszę ocenić jak często zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom niepełnoletnim w Pana/i gminie?

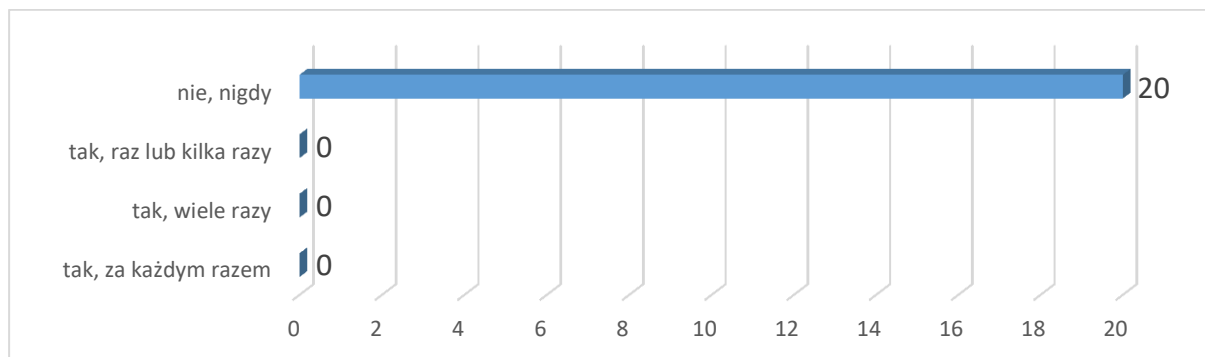
W zamierzeniu diagnozy było również poznanie, jak często zdarzają się sytuacje, że osoba niepełnoletnia próbuje zakupić alkohol w obsługiwanym przez badanych punkcie. Analizując odpowiedzi na to pytanie można zauważyć, że według jedenastu osób miało to miejsce raz lub kilka razy, a według deklaracji kolejnych dziewięciu badanych nigdy nie zdarzyła im się taka sytuacja.

Wyk. 111. Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie?

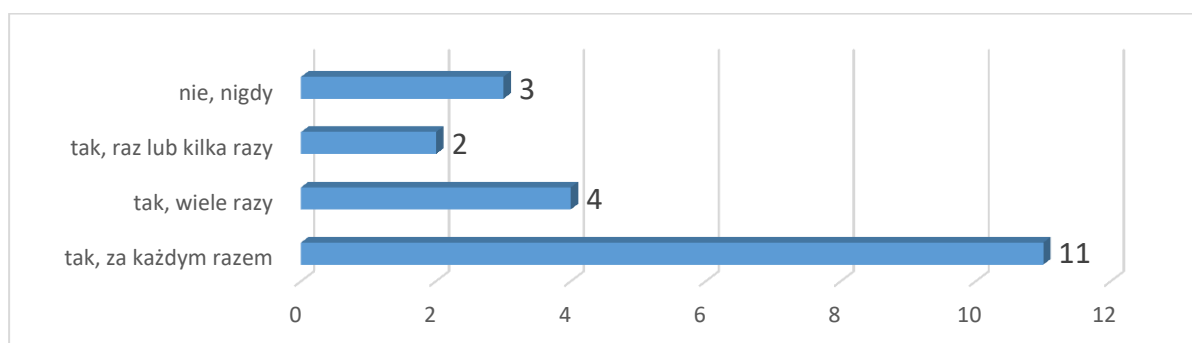
Przeprowadzone badania wskazują na to, że żaden z respondentów nie sprzedał alkohol osobie nieletniej.

Wyk. 112. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie niepełnoletniej?

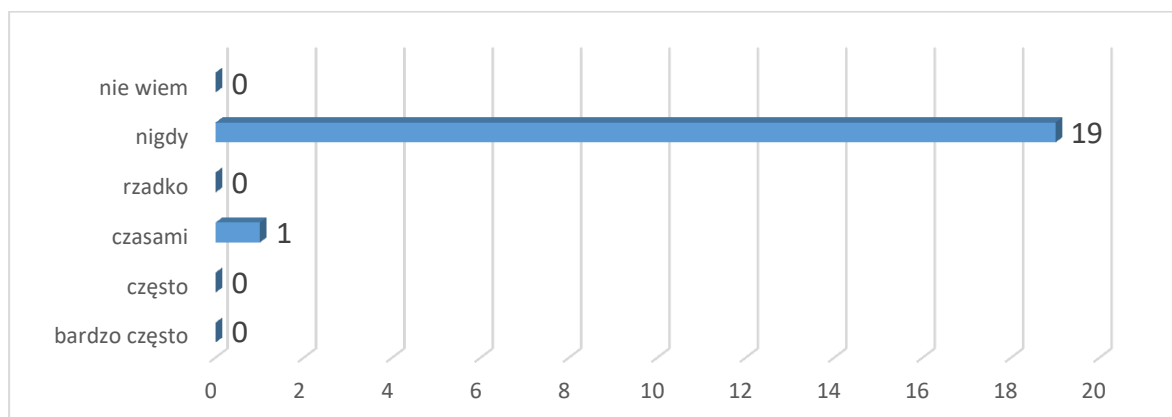
Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, sprzedawcy napojów alkoholowych mają obowiązek kontrolować dokumenty tożsamości klientów, w celu weryfikacji ich pełnoletniości. Na podstawie zebranych danych możemy zauważyć, że nie wszyscy sprzedawcy napojów alkoholowych w gminie, weryfikują wiek osoby wyglądającej na nieletnią **za każdym razem**. Jedenastu badanych pytało o dowód osobisty za każdym razem, czterech sprzedawców sprawdzało dowód wiele razy, a dwie osoby robiły to raz lub kilka razy. Trzech ankietowanych nigdy nie sprawdza dowodu tożsamości swoich klientów.

Wyk. 113. Czy zdarzyło się Panu/i kiedykolwiek pytać o dowód osobisty klienta, nie mając pewności czy jest pełnoletni?

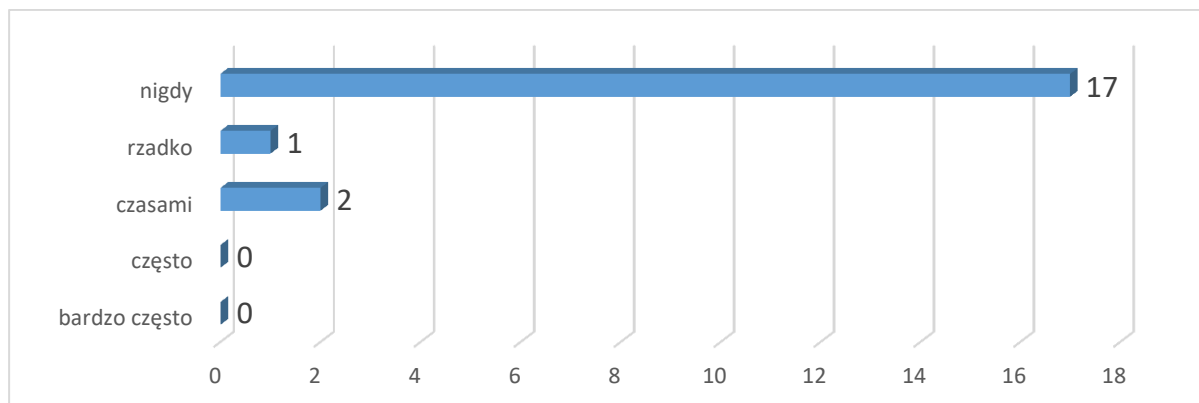
Respondentów zapytano również o to, jak często ma miejsce sytuacja jazdy po wypiciu alkoholu w ich gminie. Dziewiętnastu sprzedawców stwierdziło, że taka sytuacja nigdy nie ma miejsca, zaś jedna osoba wskazała odpowiedź czasami.

Wyk. 114. Proszę ocenić jak często ma miejsce sytuacja jazdy po wypiciu alkoholu w Pana/i gminie?

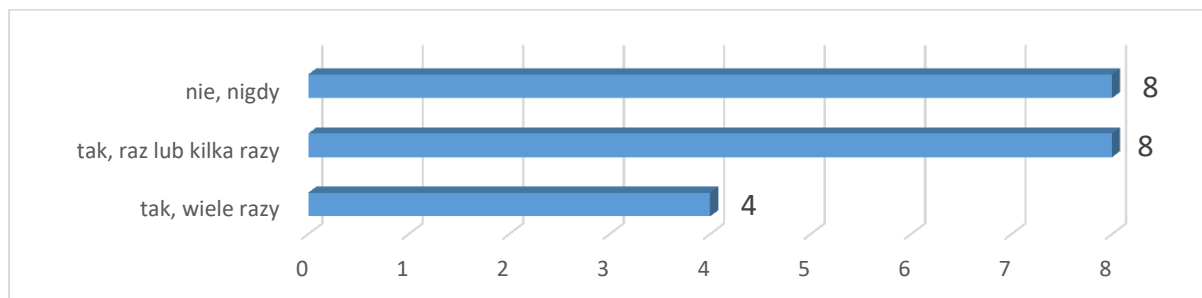
Na pytanie dotyczące częstotliwości sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym na terenie Gminy Łysomice, jeden sprzedawca stwierdził, że takie sytuacje na terenie ich gminy mają miejsce rzadko, zdaniem dwóch osób alkohol czasami jest sprzedawany osobom nietrzeźwym. Siedemnastu ankietowanych stwierdziło, że w ich opinii alkohol nigdy nie jest sprzedawany osobom nietrzeźwym.

Wyk. 115. Proszę ocenić jak często zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom nietrzeźwym w Pana/i gminie?

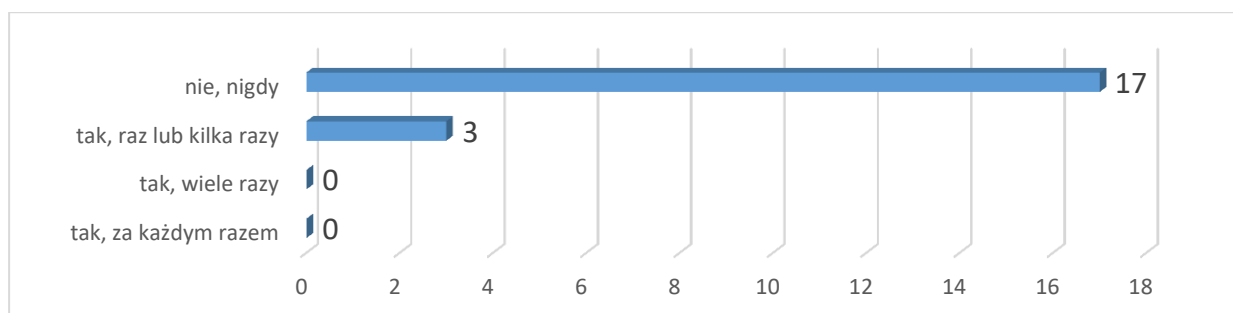
Ponadto na podstawie zebranych danych możemy zauważyć, że według czterech sprzedawców wiele razy i zdaniem ośmiu sprzedawców raz lub kilka razy, zdarzyło się, że osoba nietrzeźwa próbowała kupić alkohol w obsługiwanym przez nich punkcie. Kolejnym ośmiu sprzedawcom nigdy nie przytrafiła się taka sytuacja.

Wyk. 116. Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba nietrzeźwa próbowała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie?

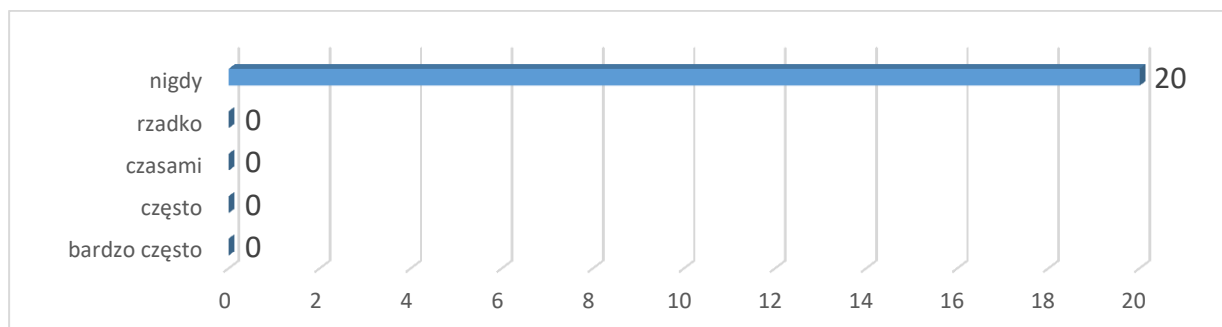
Badania wykazały również, że trzech respondentów raz lub kilka razy sprzedało alkohol osobie nietrzeźwej. Natomiast siedemnastu ankietowanych nigdy nie podało wyrobów alkoholowych osobom nietrzeźwym.

Wyk. 117. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie nietrzeźwej?

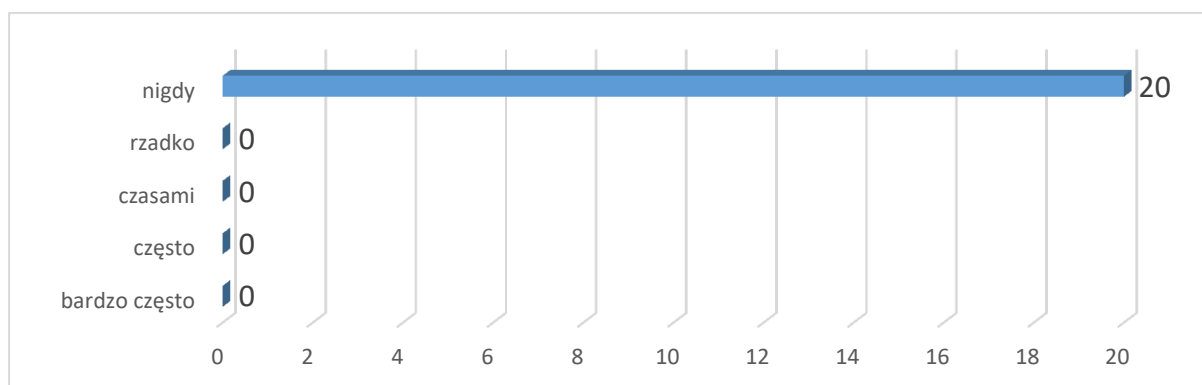
Wszyscy ankietowani sprzedawcy stwierdzili, że klienci sklepów nigdy nie spożywają alkoholu na terenie lub w pobliżu punktu sprzedaży w ich gminie.

Wyk. 118. Proszę ocenić jak często zdarza się sytuacja, że klienci sklepu spożywają alkohol na terenie lub w pobliżu punktu sprzedaży alkoholu w Pana/i gminie?

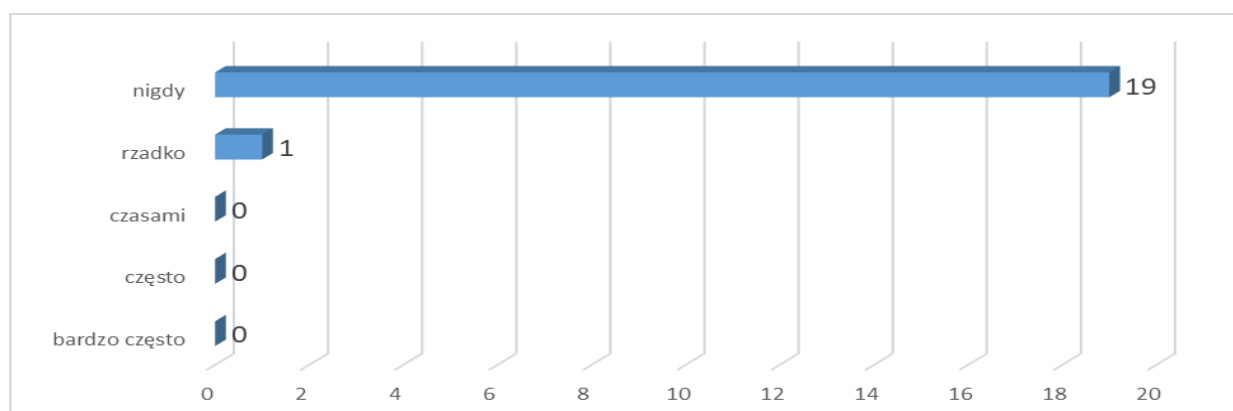
Ponadto na pytanie jak często sprzedawcom zdarza się wzywać policję z powodu zakłócenia porządku przez osobę pod wpływem napojów wysokoprocentowych, na terenie punktów sprzedaży alkoholu lub w jego najbliższej okolicy, dwudziestu sprzedawców stwierdziło, iż nie miało potrzeby wzywania policji.

Wyk. 119. Jak często zdarza się Panu/i wzywać policję z powodu zakłócenia porządku przez osobę pod wpływem alkoholu na terenie punktu sprzedaży alkoholu lub w jego najbliższej okolicy?

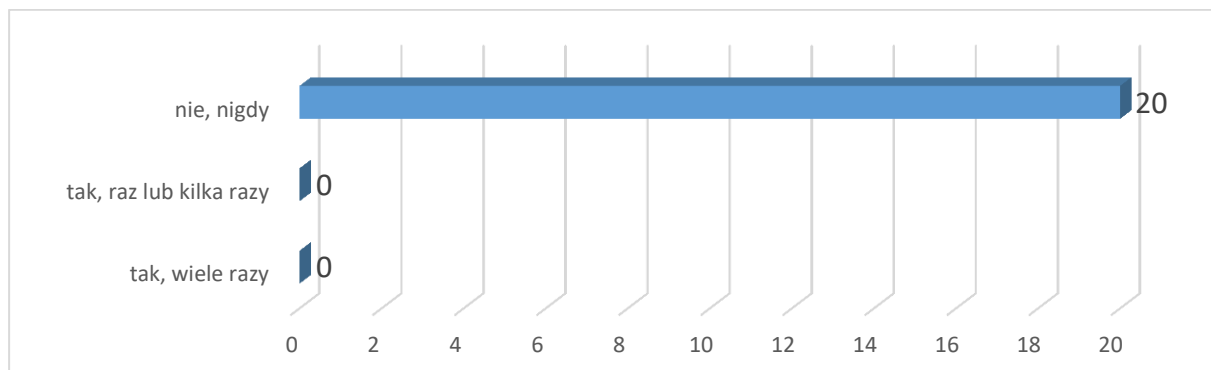
Wyroby nikotynowe, podobnie jak alkohol, nie mogą być sprzedawane osobom poniżej 18 roku życia. Dziewiętnastu respondentów uważa, że w gminie nie sprzedaje się papierosów osobom nieletnim. Jeden ankietowany wskazał odpowiedź „rzadko”.

Wyk. 120. Proszę ocenić jak często zdarza się, że osobom niepełnoletnim sprzedawane są papierosy w Pana/i miejscowości?

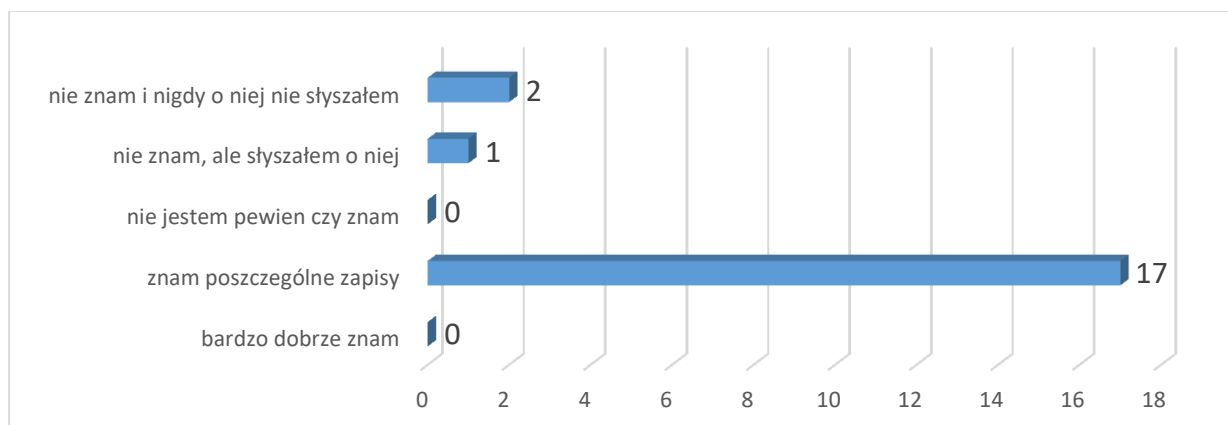
Wszyscy ankietowani zadeklarowali, iż nigdy nie sprzedali papierosów osobom niepełnoletnim.

Wyk. 121. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać papierosy osobie niepełnoletniej?

Analizując odpowiedzi na pytanie dotyczące znajomości ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi odnoszącej się do odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu możemy zauważyć, że siedemnastu respondentów zna dobrze treść tej ustawy. Ponadto jedna osoba nie zna ustawy, ale słyszała o niej, a dwie osoby nie znają ustawy i o niej nie słyszały.

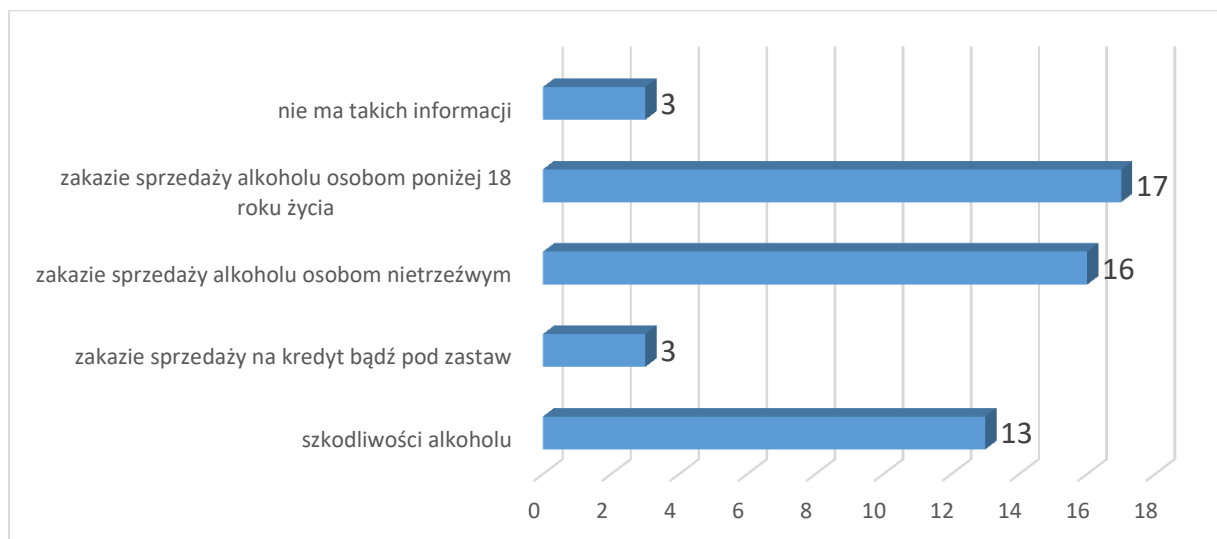
Wyk. 122. Czy zna Pan/i ustawę z dnia 26 X 1982 r. o Wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi odnoszącą się do odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu?

Właściciele punktów sprzedających napoje alkoholowe, mają obowiązek umieścić w widocznym miejscu w swoim sklepie, informację o szkodliwości alkoholu. Badanie ankietowe pokazało, że nie we wszystkich sklepach widnieje taka wiadomość. Umieszczenie informacji o zakazie sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia zadeklarowało siedemnastu sprzedawców, informację o zakazie sprzedaży osobom nietrzeźwym – szesnaście

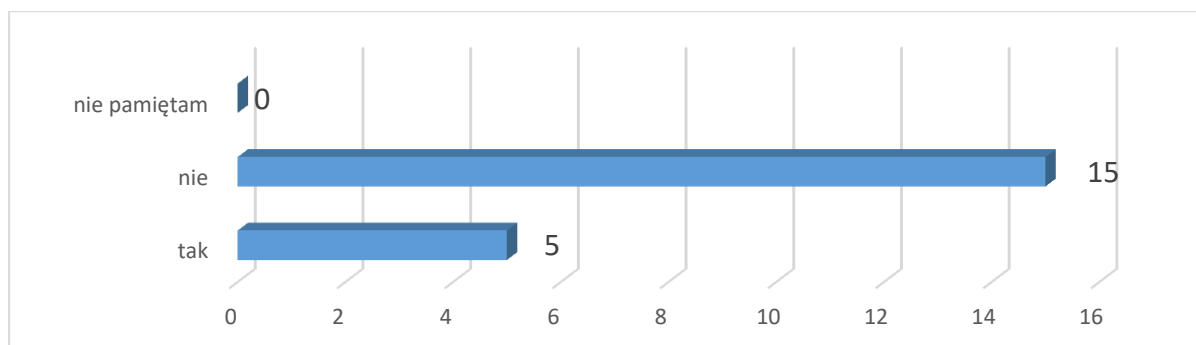
osób, natomiast informację o zakazie sprzedaży na kredyt bądź pod zastaw – trzy osoby, a informacje o szkodliwości alkoholu posiada w sklepie trzynastu sprzedawców. Natomiast w trzech sklepach nie ma żadnych tabliczek informacyjnych.

Wyk. 123. Czy w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie znajdują się informacje na temat:

Warto zwrócić uwagę na to, że pięciu respondentów brało udział w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu. Natomiast piętnaście osób nie uczestniczyło w tego rodzaju szkoleniach.

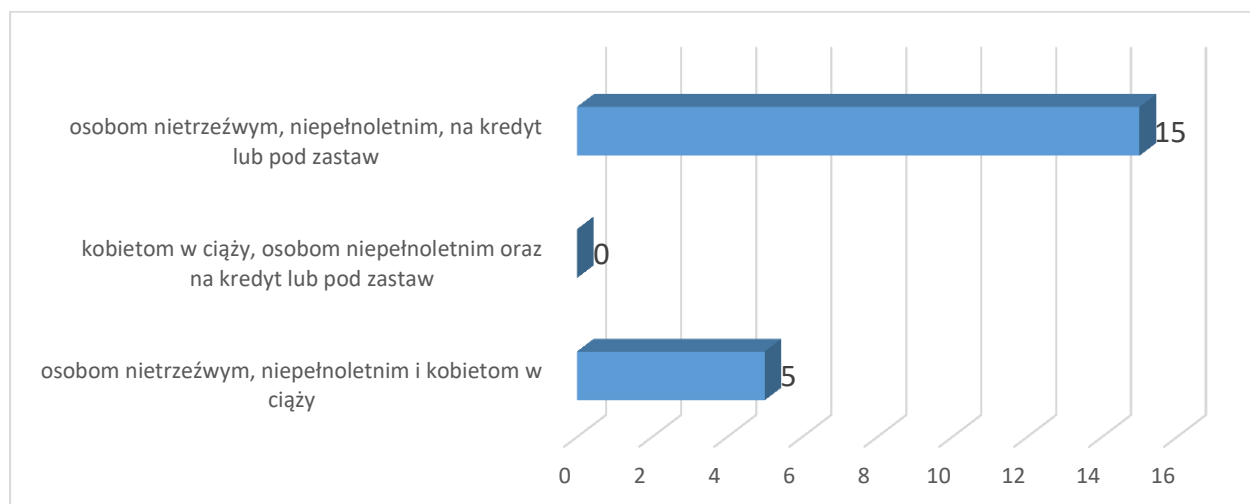
Wyk. 124. Czy brał/a Pan/i udział w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu?

Ostatnie pytanie skierowane do sprzedawców napojów alkoholowych miało na celu zbadanie ich wiedzy na temat ustawowych zakazów sprzedaży alkoholu. Na podstawie zebranych danych możemy zauważyć, że prawidłową wiedzę na ten temat wskazało piętnastu

sprzedawców, gdyż stwierdzili oni, że zabrania się sprzedaży napojów alkoholowych osobom nietrzeźwym, niepełnoletnim oraz na kredyt lub pod zastaw. Pięciu respondentów zaznaczyło błędną odpowiedź, tj. „osobom nietrzeźwym, niepełnoletnim i kobietom w ciąży” – ta odpowiedź jest błędna, gdyż wymienia kobiety w ciąży.

Wyk. 125. Komu zabrania się sprzedaży i podawania napojów alkoholowych według ustawy z dnia 26 X 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi? Proszę wybrać jedną odpowiedź.

6. Wnioski i rekomendacje

Celem niniejszej diagnozy było przedstawienie wybranych problemów społecznych dotyczących Gminę Łysomice w odniesieniu do opinii: dorosłych mieszkańców, dzieci i młodzieży szkolnej oraz osób pracujących w punktach sprzedaży napojów alkoholowych.

Cel ten został osiągnięty w toku weryfikacji zebranego materiału badawczego oraz przeprowadzonej analizy porównawczej, będącej podstawą do opracowania wniosków i rekomendacji, które następnie posłużą do tworzenia różnego rodzaju programów pomocowych zmierzających do poprawy sytuacji na terenie miasta i gminy, w tym jakości życia jej mieszkańców.

Poniżej przedstawiono najważniejsze rekomendacje wypływające z przeprowadzonych badań.

Poniżej znajdują się rekomendacje co do dalszych działań profilaktycznych skierowanych do mieszkańców oraz instytucji, których celem jest profilaktyka.

- Dzięki realizowanym programom profilaktycznym wiedza uczniów jest na wysokim poziomie, a skala uzależnień nie przybiera dużych rozmiarów. Zdecydowana większość uczniów uważa, że zażywanie substancji psychoaktywnych jest zdecydowanie szkodliwe dla zdrowia (71,23%). Pozytywne wyniki, mogą być konsekwencją inicjatyw edukacyjnych ze strony środowiska szkolnego, dlatego należy kontynuować tę działalność.
- W kwestii spożywania alkoholu oraz substancji psychoaktywnych wśród nieletnich, należałoby prowadzić monitoring tego problemu oraz organizować spotkania edukacyjne zarówno z uczniami, jak i rodzicami na temat zagrożeń wynikających z tego typu uzależnień. W związku z tym zalecana jest dalsza realizacja kampanii informacyjnej dotyczącej negatywnych skutków zdrowotnych, społecznych i prawnych wynikających z nadużywania alkoholu, papierosów, narkotyków oraz dopalaczy.
- W opinii młodzieży podejmowane działania profilaktyczne są dla nich ciekawe i chętnie w nich uczestniczą oraz jak widać spełniają zamierzony cel, dlatego warto dalej organizować pogadanki z wychowawcą (42,47% uczniów uważa, że to najciekawsza forma zajęć profilaktycznych) oraz warsztaty profilaktyczne z udziałem specjalistów (31,51%). W związku z tym ważne jest także edukowanie pedagogów, wychowawców oraz nauczycieli, aby wyposażyć ich w umiejętności potrzebne do prowadzenia świadomej profilaktyki szeroko pojętych uzależnień.
- Warto zwrócić się do instytucji zewnętrznych, których specjaliści mogą prowadzić szkolenia dla nauczycieli z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii, nauki asertywności, aktualizacji systemu prawnego oraz sposobów na skuteczne przekazywanie odpowiedniej wiedzy dostosowanej do etapu rozwojowego uczniów. Ze względu na panującą sytuację epidemiologiczną szkolenia takie powinny odbywać się również online.
- Aby zwiększyć skuteczność prowadzonych działań profilaktycznych zaleca się kontynuowanie współpracy pomiędzy instytucjami oraz organizacjami działającymi w obszarze uzależnień, kontynuowanie organizacji szkoleń i kursów mających na celu

podnoszenie kompetencji zatrudnionej kadry oraz zaangażowanie tych podmiotów w prowadzenie kampanii społecznych.

- Działania skierowane zarówno do pracodawców, jak i pracowników, których celem będzie przedstawienie konsekwencji prawnych związanych z podejmowaniem pracy w stanie nietrzeźwym oraz zagrożeń wynikających z takiej sytuacji. Badania pokazały, iż 5,80% osób wykonywało obowiązki zawodowe będąc pod wpływem alkoholu. W tym 1,35% osób robi to rzadko, a 1,45% osób robi to czasami.

Profilaktyka uzależnień chemicznych powinna być prowadzona na kilku poziomach, aby spełniała swoją rolę.

Profilaktyka uniwersalna – są to działania profilaktyczne adresowane do całych grup, bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych lub uzależnień behawioralnych. Ich celem jest zmniejszanie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi problemów w danej populacji i wzmacnianie czynników wspierających prawidłowy rozwój. Tutaj zaleca się:

- Kontynuację prowadzonych programów profilaktycznych ze względu na fakt, iż są one skuteczne i przynoszą zamierzone skutki.
- Wdrażanie działań ukierunkowanych na wzmacnianie systemu wartości dzieci i młodzieży, w szczególności wartości zdrowia, a także kształtowanie przekonań normatywnych i umiejętności psychospołecznych.
- Wspieranie prospołecznych działań młodzieży przez mentorów/tutorów, programów liderek i działań rówieśniczych z obszaru profilaktyki i promocji zdrowia. Utrzymywanie dobrych relacji z innymi niż rodzice kompetentnymi i troskliwymi osobami dorosłymi (np. dziadkami, nauczycielami, mentorami) jest jednym z ważnych czynników chroniących i wspierających prawidłowy rozwój dzieci i młodzieży.
- Propozycje spędzania czasu wolnego dla młodzieży nie powinny dotyczyć jedynie rozwijania zainteresowań. Powinny też koncentrować się na stwarzaniu gruntu, na którym mogą pojawić się te zainteresowania. Służą temu różnego rodzaju zajęcia, które mogłyby odbywać się na terenie szkoły. Należy docierać do młodzieży z informacją

o proponowanych formach aktywności z zastosowaniem odpowiednich kanałów i atrakcyjnym przekazem.

- Zaleca się omawianie na zajęciach wychowawczych możliwości spędzania czasu wolnego oraz przedstawianie propozycji różnych form spędzania czasu wolnego. Zaleca się zachęcanie dzieci i młodzież do aktywności wraz z rodzicami.
- Dalsze wykorzystywanie zainteresowań młodzieży i ich aktywności fizycznej do budowania alternatywnych, w stosunku do picia alkoholu i zażywania narkotyków, sposobów spędzania wolnego czasu i realizacji własnych zainteresowań - rekomenduje się, aby działania te miały formę warsztatów i spotkań z ekspertami, ponieważ jest to najbardziej lubiana i skuteczna forma profilaktyki dla tej grupy.
- Organizację kursów radzenia sobie ze stresem, usprawniania komunikacji interpersonalnej, radzenia sobie z negatywnymi emocjami. Wzmacnianie asertywnych zachowań, pewności siebie i samoakceptacji.
- Zorganizowanie kampanii informacyjnej dla dzieci i młodzieży szkolnej w celu uświadomienia jak alkohol, papierosy oraz narkotyki wpływają na organizm człowieka oraz funkcjonowanie społeczności, poprzez kampanie w social mediach. 8,84% uczniów uważa, że te alkohol i papierosy oraz substancje psychoaktywne nie niosą ze sobą negatywnych konsekwencji.
- Prowadzenie lokalnych kampanii i innych działań edukacyjnych, mających na celu podniesienie wiedzy społeczeństwa na temat szkodliwości i skutków przyjmowania narkotyków, picia alkoholu i palenia papierosów.
- Rozpowszechnianie informacji z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych poprzez tworzenie sieci punktów informacyjnych z danymi o dostępnej ofercie pomocy na terenie gminy.

Profilaktyka selektywna – ukierunkowana na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka. Są to działania profilaktyczne adresowane do jednostek lub grup, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyko wystąpienia problemów wynikających ze stosowania substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych lub innych zaburzeń zdrowia

psychicznego. Profilaktyka selektywna jest więc przede wszystkim działaniem uprzedzającym, a nie naprawczym.

- Zapewnienie łatwego dostępu do źródeł informacji, przeznaczonych dla osób szukających wsparcia, dotkniętych problemem uzależnień i/lub przemocy. Warto zwrócić uwagę na fakt, iż 21,00% dorosłych mieszkańców nie zna w ogóle danych kontaktowych do instytucji pomocowych i nie wie, gdzie ich szukać.
- Specjalistycznym wsparciem powinni zostać objęci mieszkańcy oraz rodziny borykające się z problemem alkoholowym. Tym rodzinom powinny zostać zaproponowane warsztaty lub spotkania, podczas których mogliby uzyskać wsparcie i wzmacniać swój autorytet wychowawczy pod okiem psychologów.
- Na terenie gminy powinna zostać przeprowadzona lokalna kampania uświadliwiająca na szkodliwość alkoholu oraz zachęcająca do ograniczenia jego nadmiernego spożywania. Z zebranego materiału badawczego wynika, iż 3,00% ankietowanych mieszkańców codziennie sięga po alkohol, a 4,35% wypija jednorazowo 8-10 porcji alkoholu.
- Przeprowadzenie kampanii informacyjnej o dostępnych formach pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym w gminie.
- Opracowanie lokalnej kampanii na rzecz zwiększenia świadomości oraz odpowiedzialności sprzedawców alkoholu i uświadliwienia ich na szkodliwość sprzedaży napojów alkoholowych osobom niepełnoletnim. Dane pokazują, iż 25,00% uczniów kupiło sobie samodzielnie alkohol.

Profilaktyka wskazująca – ukierunkowana na jednostki (lub grupy) wysokiego ryzyka, demonstrujące wczesne symptomy problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych bądź problemów wynikających z uzależnień behawioralnych, ale jeszcze niespełniających kryteriów diagnostycznych uzależnienia, a także wskazujące na symptomy innych zaburzeń zachowania lub problemów psychicznych. Zaleca się:

- Zwiększanie oferty działań zmierzających do aktywizacji zawodowej i społecznej osób uzależnionych od alkoholu lub zwiększanie dostępu do istniejących form wsparcia.
- Wspieranie działalności środowisk abstynenckich.

- Zwiększanie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla członków rodzin z problemem alkoholowym.
- Zwiększanie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie, w szczególności z problemem alkoholowym.
- Wzmocnienie integracji społeczności lokalnych na rzecz wspierania rodzin borykających się z różnymi problemami społecznymi, alkoholizmem, narkomanią. Wyrównywanie szans może zostać przeprowadzone w różnorodny sposób, m.in. opracowanie programów profilaktycznych przeciwdziałających problemom społecznym w rodzinach, wspieranie i rozwój poradnictwa rodzinnego lub wspieranie rodzin i form zastępczych w opiece nad dzieckiem. Działanie to znajduje uzasadnienie w fakcie, iż to rodzina jest podstawową komórką społeczną i to od jej kondycji zależy rozwój psychospołeczny dzieci i młodzieży.
- Wprowadzanie ograniczonej dostępności alkoholu i papierosów na terenie gminy dla młodzieży, poprzez edukację i kontrolę sprzedawców. Piętnastu ankietowanych sprzedawców nigdy nie brało udziału w szkoleniu z odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu. Warto podkreślić również, iż nie wszyscy ankietowani sprzedawcy znają ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (dwóch sprzedawców nie zna tego dokumentu i nigdy o nim nie słyszeli, a jedna osoba, nie zna, ale słyszała o nim).

W związku z problemem przemocy rekomenduje się:

- Rekomenduje się warsztaty dla dzieci i młodzieży na temat przemocy, agresji i konfliktów między uczniami, a także zmotywowanie ich do nauki szkolnej. Uczniowie wskazali, iż w ich szkole występuje zjawisko przemocy między uczniami – takiej odpowiedzi udzieliło 42,47% uczniów. Dodatkowo 51,72% uczniów uważa, że osobami stosującymi przemoc wobec nich byli głównie koledzy ze szkoły. Również ankietowani uczniowie, którzy stosowali przemoc, w większości (59,26%) stosowali ją w stosunku do rówieśników.
- Rekomenduje się edukację rodziny pod względem problemów uzależnień i zasięgnięcia pomocy w wypadku występowania przemocy. Edukacja może mieć formę kampanii społecznej oraz warsztatów i spotkań z ekspertami (w formie stacjonarnej lub online).

- Prowadzenie lokalnych działań informacyjno-edukacyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie, w tym przemocy wobec dzieci (czym jest przemoc, jakie są jej mechanizmy, jakie niesie konsekwencje itp.), a także możliwości uzyskania pomocy (przede wszystkim bezpłatnej) i miejsc, które taką pomoc świadczą.
- Dalsze prowadzenie i finansowanie programów profilaktyki przemocy w rodzinie i programów rozwijających umiejętności wychowawcze i pozytywne relacje rodzinne.
- Dalsze prowadzenie lokalnych kampanii społecznych, które będą obalać mity i stereotypy na temat przemocy w rodzinie, a także będą opisywać mechanizmy przemocy w rodzinie i uświadamiać ich społeczną szkodliwość.
- Ciągłą realizację zajęć, mających na celu poszerzenie wiedzy z zakresu problematyki przemocy. Zakres kierowanej do uczniów informacji, oprócz konsekwencji stosowania przemocy, powinien zawierać również treści na temat szerokiego spektrum rodzajów przemocy. Zaleca się stosowanie różnych technik i metod, które będą w atrakcyjny i aktywny sposób przekazywały informację. Skuteczne w tym przypadku mogą być metody takie jak: psychodrama (odgrywanie scenek na temat zachowań przemocowych, które pomogą wczuć się w doświadczenia osób będących ofiarą agresji); "burza mózgów" (stworzenie listy wszystkich zachowań będących aktem przemocy); praca w grupach (znalezienie wspólnych pomysłów rozwiązań problemu przemocy).
- Podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Warto tworzyć, wspierać i finansować miejsca pomocy dorosłym i dzieciom oferujących kompleksową pomoc: psychologiczną, terapeutyczną, socjoterapeutyczną, socjalną w przypadku doświadczenia przemocy w rodzinie (np. punkty konsultacyjne). Informacje o tych miejscach powinny być rozpowszechnione na stronach internetowych i w miejscach publicznych.
- Z zebranego materiału badawczego wynika, iż 9,00% respondentów uważa, że stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą, a 19,00% osób nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie. Zwiększenie świadomości rodziców na temat negatywnych konsekwencji stosowania agresji w procesie wychowania, przy jednoczesnej edukacji w zakresie innych skutecznych i bezpiecznych dla rozwoju dziecka metod wychowawczych, poprzez warsztaty i zajęcia organizowane

dla rodziców oraz przy wykorzystaniu strategii informacyjnej, zarówno w środkach masowego przekazu, jak i w społeczności lokalnej.

- Organizowanie i finansowanie szkoleń i konferencji dotyczących obowiązujących procedur (w tym procedury „Niebieskiej Karty”), zasad podejmowania interwencji oraz współpracy służb działających na rzecz zatrzymania przemocy w rodzinie.
- Opracowywanie i upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych na temat psychologicznych i prawnych aspektów przeciwdziałania przemocy w rodzinie adresowanych do dorosłych mieszkańców oraz dzieci i młodzieży.
- Zapewnienie osobom pracującym z członkami rodzin z problemem przemocy dostępu do stałej superwizji, która pozwala na analizę osobistych postaw wobec ofiar i sprawców przemocy i przekonań na temat zjawiska przemocy w rodzinie, a tym samym przekłada się na bardziej profesjonalną i skuteczną pracę z klientem.

W odniesieniu do problemu biedy i ubóstwa, starzenia się społeczeństwa oraz sytuacji osób niepełnosprawnych w Gminie Łysomice zaleca się:

- Dalsze tworzenie kampanii społecznej potępiającej różnego rodzaju dyskryminację, a jednocześnie propagującej tolerancję, empatię oraz aktywną pomoc ofiarom wykluczenia.
- W Gminie Łysomice łącznie 60,00% badanych dorosłych mieszkańców przyznało, że zna rodziny, które są dotknięte ubóstwem. Rekomenduje się stworzenie form pomocy dla osób ubogich: zasiłki i świadczenia, zbiórki pieniędzy, ubrań, żywności.
- Istotne jest, aby szkoła identyfikowała problemy finansowe w rodzinach uczniów oraz pomoc tym osobom (darmowe podręczniki, wyprawki szkolne, stypendia).
- Organizacja akcji dożywienia dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, oraz osób dorosłych, w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub osób niepełnosprawnych.
- Podnoszenie skuteczności wsparcia przez pracę socjalną, ukierunkowaną na wzmocnienie potencjału osób i rodzin w przezwyciężaniu trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem ich uprawnień, zasobów i możliwości, a także wspieranie podnoszenia kwalifikacji i kompetencji pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej.

- Wpływanie na kształtowanie stylu życia oraz stanu zaspokojenia potrzeb poprzez udostępnianie informacji o ofercie usług aktywizujących skierowanych do osób w trudnej sytuacji finansowej. Informacje powinny być dostępne w często uczęszczanych miejscach w formie plakatów, ulotek, czy krótkich broszur.
- Według 61,00% badanych mieszkańców jedną z przyczyn popadania w ubóstwo jest bezrobocie. Poleca się identyfikowanie osób pozostających bez zatrudnienia i pomoc im obejmującą pośrednictwo zawodowe, w tym szkolenia z poszukiwania pracy oraz wsparcie dla osób wchodzących lub powracających na rynek pracy.
- Organizowanie staży/praktyk zawodowych dla dorosłych, w celu podniesienia, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych, a także szkoleń z zakresu kompetencji kluczowych. Osoby, które mają mniejsze zasoby finansowe powinny mieć możliwość uzyskania dofinansowania przejazdów z miejsca zamieszkania do miejsca pracy, stażu lub praktyk zawodowych.
- Kontynuowanie działań informacyjnych dotyczących realizowanych przez Gminę Łysomice działań mających na celu aktywizację zawodową i wyrównywanie szans na rynku pracy, dalsze rozpowszechnianie wśród mieszkańców za pomocą broszur, ulotek i plakatów w miejscach publicznych, lokalnych mediach, prasie i Internecie.
- Osoby niepełnosprawne należą do kategorii osób, których sytuacja na rynku pracy jest niekorzystna, a przecież praca zawodowa, sama aktywność w tym wymiarze ludzkiego funkcjonowania, jest jednym z najskuteczniejszych sposobów prowadzących do integracji osoby niepełnosprawnej ze społeczeństwem. Praca zawodowa jest istotnym czynnikiem przeciwdziałającym izolacji i dyskryminacji, jest zatem wartością ważną nie tylko z jednostkowego, ale także społecznego punktu widzenia, daje możliwość uzyskiwania przez osoby niepełnosprawne samodzielności ekonomicznej. Dlatego warto pokazywać w środkach masowego przekazu dobre praktyki związane z udanymi sposobami samozatrudnienia oraz promujące aktywność zawodową osób niepełnosprawnych.
- Według łącznie 51,00% badanych mieszkańców oferta pomocy dla osób niepełnosprawnych na terenie gminy jest raczej i z pewnością niewystarczająca. Rekomenduje się przeprowadzenie szczegółowego badania wśród niepełnosprawnych, z którego będzie można wywnioskować, czego i jakiej pomocy potrzebują osoby

niepełnosprawne. Na podstawie wyników badań należy stworzyć zespół specjalistów, którzy będą odpowiedzialni za tworzenie różnych pomocy dla osób niepełnosprawnych.

- Zaleca się dostosowywanie miejsc użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych. Z przeprowadzonej diagnozy wynika, iż jednym z problemów osób niepełnosprawnych są bariery architektoniczne - wskazuje na nie 46,00% ankietowanych mieszkańców. Istniejące w przestrzeniach publicznych newralgiczne bariery i utrudnienia takie jak brak chodników, podjazdów czy wyznaczonych miejsc parkingowych powinny zostać rozwiązane poprzez lepsze dostosowanie infrastruktury technicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych.
- Poszerzenie oferty programów pomocy psychologicznej, psychoterapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, starszych, niepełnosprawnych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz stworzenie miejsc wsparcia i poradnictwa dla tych grup.
- Rekomenduje się materialną pomoc dla osób starszych – 37,00% ankietowanych wskazało ubóstwo jako główny problem, z którym borykają się osoby starsze.
- Zaleca się także zapewnianie osobom starszym, niepełnosprawnym i innym zagrożonym wykluczeniem społecznym form aktywnego spędzania czasu oraz włączania tychże osób w życie zawodowe i publiczne. Istotne jest, aby informować mieszkańców realizowanych działaniach.
- Zaleca się przeciwdziałanie marginalizacji osób starszych poprzez organizowanie akcji, kampanii mających na celu stworzenie pozytywnego obrazu późniejszej fazy życia, odejście od stereotypu stary = chory, a także rozwój świadomości społecznej na temat potencjału osób starszych.
- Warto także edukować społeczeństwo, w tym osoby zmagające się z problemem uzależnień i ich rodziny, iż nadużywanie alkoholu czy narkotyków nie jest jedyną przyczyną przemocy i aby powstrzymać przemoc w rodzinie nie wystarczy poddać się leczeniu uzależnienia. Osoby stosujące przemoc w rodzinie powinny dodatkowo uczestniczyć w programie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych.
- Popularyzowanie wiedzy nt. uzależnień behawioralnych poprzez organizowanie kampanii społecznych – zwłaszcza adresowanych do dzieci młodszych (w szkole podstawowej) i ich rodziców. Dane zebrane od mieszkańców pokazują, iż problem uzależnień od komputera i Internetu wśród dzieci i młodzieży jest istotny w Gminie

Łysomice - 74,00% respondentów uważa, że to największe zagrożenie dla najmłodszych mieszkańców.

VII. ANALIZA SWOT ORAZ DANE PROSPEKTYWNE

1. Analiza SWOT

Głównym narzędziem oceny uwarunkowań jest analiza SWOT. Jest to metoda służąca do badania otoczenia organizacji oraz analizy jej wnętrza. Analiza SWOT oparta jest na prostym schemacie klasyfikacyjnym, w którym czynniki wpływające dzielimy na:

1. wewnętrzne pozytywne – mocne strony (Strengths),
2. wewnętrzne negatywne – słabe strony (Weaknesses),
3. zewnętrzne pozytywne – szanse (Opportunities),
4. zewnętrzne negatywne – zagrożenia (Threats).

Ocena potencjału w aspekcie słabych i mocnych stron pozwala na określenie siły i słabości gminy w zakresie analizowanych sfer społecznych. Silny potencjał to baza umożliwiająca budowanie strategii, słabości to problemy i ograniczenia do pokonania. Zagrożenia to ostrzeżenie przed niepożądanym rozwojem warunków zewnętrznych, szanse to wsparcie i inspiracje dla lokalnej polityki społecznej.

POMOC SPOŁECZNA, PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE,
POMOC OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM I OSOBOM STARSZYM

Mocne strony	Słabe strony
<p>Zasoby materialne, sprzętowe</p> <p>Zasoby osobowe (kompetencje pracowników, zdolność do samorozwoju,)</p> <p>Mobilność i elastyczność pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej</p> <p>Zaangażowanie w pracę pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej</p> <p>Dostępność do usług instytucji pomocowej, interwencyjnej</p> <p>Pomoc w dofinansowaniu kosztów leków i leczenia dla osób starszych i niepełnosprawnych</p> <p>Organizacja usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych</p> <p>Zapewnienie pomocy asystenta rodziny</p> <p>Spotkania integracyjne dla osób niepełnosprawnych</p> <p>Dobre funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego</p> <p>Dobre funkcjonowanie Ośrodka Pomocy Społecznej</p> <p>Dobra współpraca z innymi jednostkami działającymi na terenie Gminy Łysomice</p>	<p>Zasoby osobowe (ilość osób zatrudnionych, braki kadrowe)</p> <p>Zasoby instytucjonalne (dostosowanie budynku do barier architektonicznych, mała przestrzeń do pracy, kilku pracowników w jednym pokoju)</p> <p>Brak grup wsparcia oraz pomocy psychologicznej dla ofiar przemocy</p> <p>Brak placówek dziennego pobytu dla seniorów</p> <p>Brak mieszkań socjalnych i mieszkań chronionych</p> <p>Duże obciążenie zawodowe pracowników pomocy społecznej (bardzo duża ilość problemów klientów)</p> <p>Brak możliwości skorzystania przez pracowników z superrewizji bądź sesji terapeutycznych</p> <p>Niska wiedza i świadomość ludzi na temat pomocy społecznej</p> <p>Pojawiające się nowe problemy i kwestie społeczne związane z pracą pracowników</p> <p>Brak wystarczających środków finansowych na realizację zadań pomocowych</p>

Szanse	Zagrożenia
<p>Tworzenie innowacyjnych programów mających na celu wsparcie samorządów</p> <p>Możliwość dofinansowania ze środków UE poprzez realizowanie kolejnych projektów unijnych</p> <p>Dalsze systematyczne umacnianie rodziny, motywowanie do właściwej egzystencji i funkcjonowania rodziny w środowisku</p>	<p>Redukcja zatrudnienia w OPS w związku z przeniesieniem świadczeń 500+ i 300+</p> <p>Stereotypowe myślenie na temat pomocy społecznej oraz uzależnienie klientów od systemu pomocy społecznej</p>
<p><u>PROFILAKTYKA ROZWIĄZYWANIA</u> <u>PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII</u></p>	
Mocne strony	Słabe strony
<p>Dobrze funkcjonująca grupa wsparcia Anonimowych Alkoholików na terenie gminy Łysomice</p> <p>Funkcjonowanie grupy AI- Anon</p> <p>Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p> <p>Podejmowanie działań profilaktycznych przy udziale instytucji zajmujących się zapobieganiem uzależnieniom z placówkami odwykowymi</p>	<p>Zapewnienie szybkiej i bezpłatnej opieki i pomocy terapeuty dla osób uzależnionych</p> <p>Organizowanie konkursów dla dzieci i młodzieży związanych z profilaktyką</p> <p>Organizowanie festynów integracyjnych o tematyce alkoholowej oraz narkomanii</p> <p>Brak psychologów w szkołach do rozwiązywania wszystkich problemów- mała ilość godzin</p> <p>Brak komunikacji i ciągłości opieki – wsparcia po leczeniu</p>

	<p>odwykowym,</p> <p>Utrudniony dostęp do korzystania z usług specjalistów ze względu na miejsce zamieszkania,</p> <p>Niedostateczne działania profilaktyczno-korekcyjne dla osób dorosłych</p> <p>Brak grup samopomocowych (DDA)</p>
○ Szanse	Zagrożenia
<p>Szanse na zdobycie środków pomocowych unijnych i rządowych.</p> <p>Zmieniające się przepisy korzystnie wpływające na lokalizację i ilość punktów sprzedaży alkoholu oraz zakaz spożywanie w miejscu publicznym</p>	<p>Niska świadomość społeczności lokalnej dotycząca objawów nadużywania narkotyków, dopalaczy, anaboliów</p> <p>Brak pozytywnych wzorców w rodzinie, „model” nadużywanie alkoholu z pokolenia na pokolenie</p> <p>Brak reakcji społeczeństwa oraz przyzwolenie na przejawy demoralizacji dzieci i młodzieży</p>
<u>EDUKACJA</u>	
Mocne strony	Słabe strony
<p>Zasoby instytucjonalne, materialne, sprzętowe- wszystkie szkoły na terenie gminy Łysomice są zmodernizowane</p> <p>Bardzo dobre zaplecze lokalnych szkół umożliwiające organizowanie imprez kulturalnych, spotkań edukacyjnych</p>	<p>Brak żłobków na terenie gminy Łysomice</p> <p>Brak basenu- brak zajęć m.in. dla dzieci niepełnosprawnych z trudnościami ruchowymi, nauka pływania</p> <p>Mało dodatkowych zajęć edukacyjnych dla dzieci potrzebujących</p>

<p>Zasoby osobowe – (kompetencje kadry), zdolność do samorozwoju Imprezy organizowane cyklicznie i doraźnie Działające Biblioteki w każdym sołectwie na terenie gminy Rozwinięty wolontariat młodzieżowy Uniwersytet Trzeciego Wieku</p>	<p>podwyższać swoją wiedzę Zasoby kadrowe- mała liczba pracowników Mała świetlica w stosunku do ilości przebywających dzieci Brak klas integracyjnych Brak spotkań edukacyjnych dla osób starszych dotyczących specyfiki potrzeb sposobów realizacji związanych z wiekiem Niedostateczna liczba kadry w świetlicach Niewystarczający dostęp do psychologa w szkole Brak edukacji dla dorosłych w wieku produkcyjnym</p>
<p>○ Szanse</p>	<p>Zagrożenia</p>
<p>Zwiększanie liczby zajęć dodatkowych Poprawa funkcjonowania świetlicy</p>	<p>Niska świadomość edukacyjna większości społeczeństwa gminy</p>

2. Dane prospektywne (określenie podstaw wizji Strategii)

W przeprowadzonych ankietach reprezentanci społeczności lokalnej określili w sposób szczegółowy oczekiwania realizacyjne w zakresie poszczególnych obszarów.

POMOC SPOŁECZNA

1. Specjalistyczna pomoc medyczna, fachowe poradnictwo
2. Udzielenie fachowej pomocy prawnej w zakresie przeciwdziałania wszelkiej przemocy.
3. Nieodpłatna pomoc w formie usług opiekuńczo- wychowawczych dla osób niepełnosprawnych, starszych, pomoc w zakresie fizjoterapii, rehabilitacji dla dzieci i osób niepełnosprawnych
4. Kontynuacja działań w zakresie umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości
5. Wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych , dających im odpowiednie wsparcie
6. Podejmowanie działań na rzecz osób starszych , kształtowanie i promocja aktywnych postaw na rzecz zdrowego i aktywnego stylu życia, zajęcia rekreacyjne, kulturalne, spotkania integracyjne, studyjne,
7. Stworzenie punktu dziennej opieki dla osób starszych i niepełnosprawnych, prowadzenie profilaktyki zdrowotnej
8. Uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, a także stwarzanie możliwości rozwoju zawodowego
9. Zaspokajanie potrzeb w zakresie ochrony zdrowia, w tym zwiększenie dostępu do specjalistycznej opieki zdrowotnej oraz kontynuowanie działań prozdrowotnych
10. Pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia i umożliwienie im wszechstronnego rozwoju;
11. Wspieranie osób znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej i wymagających aktywizacji, w tym pozostających bez pracy,

MOCNE STRONY

- Pomoc w dofinansowaniu kosztów leków i leczenia
- Organizacja usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych
- Zapewnienie pomocy asystenta rodziny dla środowisk, które tego wsparcia potrzebują
- Organizacja spotkań integracyjnych dla osób niepełnosprawnych typu olimpiada powiatowa.
- Dobra współpraca Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego

SŁABE STRONY

- Brak możliwości dotarcia do wszystkich osób potrzebujących wsparcia
- Brak placówki dziennego pobytu dla seniorów
- Brak mieszkań socjalny oraz mieszkań chronionych

PROFILAKTYKA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII

- 1) Kontynuacja działań wspierających osoby dotknięte problemami uzależnień oraz prowadzenie działalności profilaktycznej w tym zakresie,
- 2) Udzielanie pomocy w wyjściu z nałogów osób uzależnionych oraz otaczanie wsparciem ich najbliższych (możliwość uzyskania szybkiej i bezpłatnej pomocy psychologicznej, prawnej, terapeutycznej)
- 3) Współpraca z podmiotami mogącymi wspierać osoby dotknięte problemami uzależnień
- 4) Zintensyfikowanie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, w szczególności kierowanej do dzieci i młodzieży, ich rodziców oraz nauczycieli
- 5) Uwzględnienie wszystkich współczesnych i zmieniających się uzależnień.
- 6) Organizowanie konkursów dla dzieci i młodzieży związanych z profilaktyką
- 7) Organizowanie spotkań i pogadanek z młodzieżą

- 8) organizowanie festynów integracyjnych o tematyce alkoholowej i związanej z problemami narkomani
- 9) zapewnienie szybkiej i bezpłatnej opieki i pomocy terapeuty dla dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych

MOCNE STRONY

- Skutecznie działająca w Gminie Łysomice Grupa Anonimowych Alkoholików.

SŁABE STRONY

- Ogólny łatwy dostęp do alkoholu, przyzwolenie społeczne, stwarzanie „okazji”.

EDUKACJA PUBLICZNA, KULTURA, SAMOORGANIZACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

- 1) Utworzenie żłobka na terenie gminy,
- 2) Intensyfikację udziału mieszkańców w życiu społecznym
- 3) Prowadzenie wielokierunkowej działalności rozwijającej i zaspokajającej potrzeby mieszkańców w zakresie kultury, edukacji, sportu, rekreacji, turystyki oraz komunikacji społecznej, a także gromadzenie i udostępnianie dóbr kultury
- 4) Rozpoznawanie aktualnych , pilnych potrzeb edukacji społeczeństwa: dorosłych, dzieci i młodzieży, np. edukacja przeciw COVID i promocja szczepień .

MOCNE STRONY

- Bardzo dobre zaplecze lokalnych szkół umożliwiające organizowanie imprez kulturalnych, spotkań edukacyjnych.
- Wszystkie Szkoły na terenie gminy są zmodernizowane.

SŁABE STRONY

- Zmniejszenie organizacji imprez spowodowane obostrzeniami sanitarno-epidemiologicznymi w ostatnim czasie.
- Brak żłobka na terenie gminy.
- Brak basenu, zajęć w wodzie m.in. dla dzieci z trudnościami ruchowymi, osób niepełnosprawnych.

- Brak dodatkowych zajęć edukacyjnych dla osób potrzebujących, podwyższających poziom wiedzy

VIII. CELE GŁÓWNE STRATEGII, CELE SZCZEGÓŁOWE I ICH REALIZACJA

1. Cele główne strategii.

W niniejszej Strategii wizję sformułowano w następujący sposób:

Gmina Łysomice, jako miejsce przyjazne i otwarte dla mieszkańców, które:

- zapewnia profesjonalną pomoc społeczną, efektywnie rozwiązującą problemy socjalne oraz bytowe mieszkańców, wspiera osoby potrzebujące pomocy i sprzyja ich rozwojowi;
- umożliwia i sprzyja integracji społeczności lokalnej (zwłaszcza integracji seniorów), ze szczególnym uwzględnieniem przeciwdziałania ubóstwu i marginalizacji społecznej;
- prowadzi aktywną i efektywną politykę zdrowotną.

Wobec przedstawionej wizji, jak również mając na względzie przedstawioną Diagnozę, a także kontynuację części dotychczasowych działań, cel główny niniejszej Strategii należy sformułować w następujący sposób:

Gmina Łysomice – bezpieczna, spokojna, przyjazna i otwarta dla mieszkańców, zapewniająca wysoki standard życia.

Mając na względzie zasadność zapewnienia ciągłości działań oraz spójności prowadzonej polityki, zwłaszcza w obszarze społecznym, zdecydowano o podtrzymaniu dotychczas wytyczonych kierunków strategicznych (nieznacznie zmodyfikowanych), z uwzględnieniem bieżących zmian. W konsekwencji określono następujące Cele Strategiczne:

- I. Rozwój systemu wsparcia rodziny ze szczególnym uwzględnieniem rodzin dysfunkcyjnych.**
- II. Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.**
- III. Świadome, aktywne i zdrowe społeczeństwo.**

2. Cele operacyjne i ich realizacja

<u>Cel Strategiczny nr I</u> <u>Rozwój systemu wsparcia rodziny ze szczególnym uwzględnieniem rodzin</u> <u>dysfunkcyjnych</u>		
<u>Cele operacyjne:</u>	<u>Kierunki działania:</u>	<u>Wykonawcy – realizacja:</u>
<p>1. Usprawnienie systemu zapobiegania kryzysom w rodzinie i wspierania rodzin</p> <p>2. Zapobieganie i zwalczanie przemocy w rodzinie</p> <p>3. Wspieranie rodzin wielodzietnych</p> <p>4. Wspieranie dzieci i młodzieży utalentowanej z rodzin zagrożonych wykluczeniem.</p> <p>5. Edukacja środowisk zaangażowanych w pomoc i integrację społeczną</p>	<p>→ Realizacja programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie</p> <p>→ Poszerzenie oferty poradnictwa specjalistycznego dla rodzin</p> <p>→ Usprawnienie współpracy pomiędzy instytucjami zajmującymi się polityką społeczną i socjalną</p> <p>→ Wspieranie osób i rodzin w rozwiązywaniu sytuacji kryzysowych i problemu przemocy</p> <p>→ Edukacja rodziców i dzieci w zakresie przeciwdziałania agresji</p> <p>→ Organizowanie zajęć pozalekcyjnych oraz zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży</p> <p>→ Organizowanie wypoczynku dla dzieci szczególnie z rodzin ubogich i dysfunkcyjnych</p> <p>→ Organizowanie dokształcania dla dzieci szczególnie zdolnych z rodzin ubogich</p> <p>→ Organizowanie dokształcania dla dzieci mających problemy z nauką</p>	<p>Za realizację wszystkich działań odpowiadają:</p> <p style="text-align: center;">Wójt</p> <p style="text-align: center;">GOPS</p> <p style="text-align: center;">Zespół Interdyscyplinarny</p>

	<ul style="list-style-type: none"> → Opracowanie programu zajęć dodatkowych dla dzieci szczególnie zdolnych → Poszerzenie oferty poradnictwa rodzinnego i psychologicznego → Wdrażanie programów edukacyjnych dla rodzin z problemami wychowawczymi → Podnoszenie kwalifikacji osób zajmujących się pomocą i integracją społeczną → Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, → Praca socjalna i wsparcie finansowe rodzin wielodzietnych → Podniesienie skuteczności interwencji w przypadku konfliktów rodzinnych 	
<p><u>Finansowanie</u> – budżet samorządowy (gminny), fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze państwowe, fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).</p>		
<p><u>Cel Strategiczny nr II</u> <u>Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym</u></p>		
<p><u>Cele operacyjne:</u></p>	<p><u>Kierunki działania:</u></p>	<p><u>Wykonawcy – realizacja:</u></p>
<p>1. Aktywizacja osób bezrobotnych,</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Szkolenia i warsztaty aktywizacyjne dla osób 	

<p>ze szczególnym uwzględnieniem osób długotrwale bezrobotnych</p>	<p>bezrobotnych, niepełnosprawnych oraz seniorów.</p>	<p>Za realizację wszystkich działań odpowiadają:</p>
<p>2. Aktywizacja osób niepełnosprawnych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym</p>	<p>→ Współpraca i wspólne działania instytucji wspierających osoby bezrobotne.</p> <p>→ Minimalizowanie skutków długotrwałego bezrobocia</p> <p>→ Wsparcie osób ubogich w zakresie mieszkalnictwa socjalnego</p> <p>→ Przyznanie świadczeń finansowych</p>	<p>Wójt</p> <p>GOPS</p>
<p>3. Aktywizacja i pomoc seniorom</p>	<p>→ Utworzenie Domu Dziennego Pobytu dla osób starszych i niepełnosprawnych</p>	
<p>4. Wsparcie osób ubogich</p>	<p>→ Realizacja programu dożywiania dzieci i młodzieży</p>	
<p>5. Przeciwdziałanie zjawisku dziedziczenia bezrobocia w rodzinach objętych pomocą społeczną</p>	<p>→ Praca socjalna z rodzinami dotkniętymi i zagrożonymi ubóstwem</p> <p>→ Organizowanie i finansowanie wypoczynku letniego i zimowego</p>	
<p>6. Zminimalizowanie niekorzystnych zjawisk społecznych</p>	<p>→ Organizowanie imprez rekreacyjno-integrujących dla mieszkańców gminy</p> <p>→ Poradnictwo rodzinne i specjalistyczne: psychologiczne, prawne</p> <p>→ Wdrażanie programów profilaktycznych</p> <p>→ Podwyższenie świadomości rodziców i dzieci na temat skutków uzależnień</p> <p>→ Prowadzenie kontroli w punktach sprzedaży alkoholu</p>	

	→ Prowadzenie działań profilaktycznych i terapeutycznych dla dzieci i dorosłych	
<p><u>Finansowanie</u> – budżet samorządowy (gminny), fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze państwowe, np.: PFRON, Rządowy Program Aktywności Społecznej Osób Starszych (Aktywni+, ASOS), fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).</p>		
<p><u>Cel Strategiczny nr III</u> <u>Świadome, aktywne i zdrowe społeczeństwo</u></p>		
<u>Cele operacyjne:</u>	<u>Kierunki działania:</u>	<u>Wykonawcy – realizacja:</u>
<p>1. Promocja idei wolontariatu, jako wsparcie dla systemu pomocy społecznej</p> <p>2. Promocja społeczeństwa obywatelskiego</p> <p>3. Rozwój inicjatyw aktywizujących życie lokalnej społeczności</p> <p>4. Wsparcie i aktywizacja osób starszych, przewlekle chorych i niepełnosprawnych</p> <p>5. Ograniczenie problemu uzależnień</p>	<p>→ Pobudzanie oddolnych inicjatyw</p> <p>→ Pozyskiwanie lokalnych liderów działających na rzecz rozwoju lokalnej społeczności</p> <p>→ Organizacja różnego rodzaju imprez integracyjnych</p> <p>→ Poszerzenie oferty życia społeczno-kulturalnego w gminie</p> <p>→ Wspieranie istniejących oraz nowopowstających organizacji społecznych i pozarządowych</p> <p>→ Tworzenie projektów i programów promujących i wzmacniających wolontariat</p> <p>→ Promowanie aktywności społecznej osób starszych i niepełnosprawnych</p> <p>→ Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych</p> <p>→ Likwidacja barier</p>	<p>Za realizację wszystkich działań odpowiadają:</p> <p style="text-align: center;">Wójt</p> <p style="text-align: center;">GOPS</p> <p style="text-align: center;">Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p>

<p>6. Upowszechnianie kultury zdrowego stylu życia.</p>	<p>architektonicznych</p> <p>→ Prowadzenie kampanii mającej na celu podniesienie świadomości o zagrożeniach wynikających z uzależnień</p>	
<p>7. Wzrost wiedzy i świadomości ekologicznej.</p>	<p>→ Świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych dla osób chorych i niepełnosprawnych</p> <p>→ Promocja modelu zdrowego stylu życia</p> <p>→ Organizacja zajęć sportowo-rekreacyjnych</p> <p>→ Podnoszenie znaczenia problemu otyłości oraz wad postawy u dzieci i młodzieży</p> <p>→ Promowanie prowadzenia profilaktyki zdrowotnej (m.in. w zakresie wykrywania chorób nowotworowych, realizacji obowiązku szczepień)</p>	
<p><u>Finansowanie</u> – budżet samorządowy (gminny), fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze państwowe, np.: PFRON, Rządowy Program Aktywności Społecznej Osób Starszych (Aktywni+, ASOS), fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).</p>		

IX. PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE OBJĘTYM STRATEGIĄ

Przewidywane efekty działań podjętych w ramach realizacji Strategii obejmują przede wszystkim:

- wzrost aktywności mieszkańców (zarówno w sferze społecznej, jak i gospodarczej);
- wzrost aktywności instytucji pomocowych, powiązany z wzrostem zaufania do tychże instytucji;
- zmniejszenie ilości oraz ogólnej skali problemów społecznych.

Prognozowane zmiany Gmina osiągnie poprzez współpracę wszystkich osób, stowarzyszeń oraz instytucji i organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy społecznej.

Szczegółową prognozę zmian zawiera poniższa tabela.

<u>Problem społeczny</u>	<u>Prognoza zmian</u>
Bezrobocie	<ul style="list-style-type: none">– spadek liczby osób bezrobotnych,– aktywizacja osób bezrobotnych zagrożonych wykluczeniem społecznym,– zwiększenie szans osób bezrobotnych na znalezienie zatrudnienia poprzez odpowiednie dostosowanie ich kwalifikacji do wymagań rynku pracy,– wzmocnienie kompetencji i potencjału osób, które ubiegają się o zatrudnienie,
Niepełnosprawność	<ul style="list-style-type: none">– poprawa jakości i dostępności podstawowej opieki zdrowotnej.– powstawanie kolejnych organizacji pozarządowych na rzecz osób niepełnosprawnych,– podniesienie jakości życia osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier architektonicznych i psychologicznych w miejscach publicznych,– wzrost zaangażowania osób niepełnosprawnych w życie społeczne i zawodowe,– zwiększenie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,

Uzależnienia	<ul style="list-style-type: none"> – zmniejszenie liczby osób dotkniętych uzależnieniami, – łagodzenie skutków społecznych i zawodowych alkoholizmu, – rozwój sieci wspierającej osoby uzależnione i ich rodziny.
Ubóstwo	<ul style="list-style-type: none"> – poprawę warunków życia mieszkańców, – zapewnienie odpowiednich warunków bytowych osobom i rodzinom potrzebującym,
Przemoc w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> – zmniejszenia zjawiska przemocy w rodzinie poprzez budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, – zwiększenie dostępności do specjalistycznej pomocy psychologicznej dla rodzin dotkniętych przemocą, – ochrona ofiar przemocy, – prowadzenie specjalistycznych terapii dla sprawców przemocy, – rozwój społecznej świadomości na temat zjawiska przemocy w rodzinie.
Osoby starsze	<ul style="list-style-type: none"> – poprawa jakości i dostępności podstawowej opieki zdrowotnej. – wzrost aktywności osób starszych poprzez zapewnienie im dostępu do rekreacji, kultury i wypoczynku, – powstawanie środowiskowych form opieki dla osób starszych, w tym tworzenie domów pomocy społecznej,

X. SYSTEM ZARZĄDZANIA I AKTUALIZACJI STRATEGII.

Istotnym wymogiem stawianym wszystkim dokumentom strategicznym jest wewnętrzny system zarządzania realizacją, określający organizację, zasady i sposoby wdrażania, monitorowania oraz ewaluacji. Nie stworzenie tego systemu powoduje, że strategia staje się bardzo szybko dokumentem „martwym”.

PODMIOTY ZARZĄDZAJĄCE REALIZACJĄ STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łysomice zawiera cele i zadania, które stanowią wyzwanie dla społeczności lokalnej oraz gminnych instytucji publicznych i niepublicznych działających w sferze polityki społecznej. W związku z tym wdrażanie Strategii wymaga ścisłej koordynacji i współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami, a efektywność procesu będzie zależała w głównej mierze od podmiotów zarządzających realizacją:

- a) Wójt – wykonuje uchwały Rady Gminy ; odpowiedzialny za bieżące wdrażanie Strategii;
- b) Rada Gminy – organ stanowiący; uchwała budżet; pełni nadzór nad realizacją Strategii;
- c) GOPS – jednostka organizacyjna, odpowiedzialna za koordynowanie realizacji Strategii.

INSTRUMENTY REALIZACJI STRATEGII

Wśród szeregu instrumentów służących realizacji Strategii, należy wymienić instrumenty finansowe, administracyjno-prawne, z zakresu promocji i marketingu, monitoringu, a także narzędzia służące aktualizacji Strategii.

Głównym instrumentem finansowym służącym realizacji zadań gminy jest jej budżet, gwarantujący samodzielność finansową samorządu, uchwalany w formie uchwały budżetowej na dany rok budżetowy, stanowi roczny plan dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów gminy. Możliwość realizacji zadań jest uwarunkowana w głównej mierze zakresem i charakterem dochodów budżetowych.

Wdrażając Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gmina Łysomice będzie musiała oprzeć się o dostępne programy pomocowe, a także prowadzić racjonalną współpracę finansową z organizacjami pozarządowymi, kościelnymi oraz sektorem przedsiębiorców. W tym sensie niezmiernie ważna będzie akcja informacyjno-promocyjna na temat Strategii i procesów integracji społecznej, wykorzystująca Internet (głównie BIP), prasę lokalną, a także promocję i reklamę bezpośrednią (na przykład zapraszanie do udziału w przedsięwzięciach samorządowych podmiotów mogących być partnerami w realizacji poszczególnych zadań).

MONITORING I OCENA WDRAŻANIA STRATEGII

Monitoring jest to stała i ciągła obserwacja ilościowych oraz jakościowych zmian pewnych wielkości, mająca na celu zapewnienie informacji zwrotnych na temat skuteczności i efektywności wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, a także jego ocenę i zmianę (tam, gdzie jest to konieczne). Monitoring służy badaniu i ocenie sposobu oraz efektywności dochodzenia do wyznaczonych celów i zadań, a także poziomu ich osiągnięcia.

Dane na temat realizacji Strategii przyjmą formę dodatkowej informacji, zawartej i przedstawianej łącznie ze sprawozdaniem rocznym z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z uwzględnieniem realizacji celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań.

Wskaźniki realizacji działań :

- liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego psychologicznego i prawnego
- liczba osób objętych działaniami w zakresie sytuacji kryzysowych i problemu przemocy domowej
- liczba uczestników działań edukacyjnych z zakresu przeciwdziałania agresji
- liczba dzieci uczestniczących w zorganizowanym wypoczynku
- liczba dzieci uczestniczących w zajęciach dodatkowych
- liczba programów edukacyjnych dla rodzin z problemami wychowawczymi
- liczba szkoleń pracowników zajmujących się pomocą i integracją społeczną
- liczba rodzin z dziećmi objętych wsparciem ośrodka pomocy społecznej
- liczba szkoleń i warsztatów dla osób bezrobotnych, niepełnosprawnych oraz seniorów
- liczba osób bezrobotnych

- liczba mieszkań komunalnych i socjalnych
- liczba osób korzystających ze świadczeń finansowych
- liczba placówek wsparcia dziennego
- liczba dzieci i młodzieży korzystających z programu dożywiania
- liczba asystentów rodziny
- liczba zorganizowanych imprez rekreacyjno-integracyjnych
- liczba wdrożonych programów profilaktycznych
- liczba przeprowadzonych kontroli w punktach sprzedaży alkoholu
- liczba istniejących lokalnych organizacji
- liczba wolontariuszy
- liczba działających lokalnych klubów seniora
- liczba miejsc z wykonaną likwidacją barier architektonicznych
- liczba osób korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych
- liczba imprez sportowo-rekreacyjnych dla mieszkańców
- liczba kampanii promujących profilaktykę zdrowotną

AKTUALIZACJA STRATEGII

Przeeglądy aktualizacyjne Strategii będą odbywały się co roku, wraz z analizą informacji dodatkowej do raportów GOPS. W przypadku wystąpienia konieczności aktualizacji Strategii, każdorazowo będzie to cykl prac analogicznych do procesu tworzenia gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Prace te poprzedzone będą analizą zmian następujących w otoczeniu społeczno-gospodarczym (np. nowe uregulowania prawne, nowe możliwości pozyskiwania zewnętrznych środków pomocowych) oraz oceną postępów

w realizacji Strategii, w tym poziomu zadowolenia lokalnej społeczności z podjętych działań w sferze polityki społecznej. Następnie na warsztatach ze społecznością, na podstawie zebranych materiałów (dane statystyczne, ankiety, sondaże opinii publicznej) i wyników monitoringu Strategii, zostaną opracowane poszczególne elementy strategii, które wymagają aktualizacji, a także dokonana zostanie weryfikacja poszczególnych celów strategicznych, operacyjnych oraz zadań realizacyjnych.

